

संस्कृत

संस्कृत
भाग १ भाग ८

संस्कृत भाग १ भाग ८

संस्कृत भाग १ भाग ८

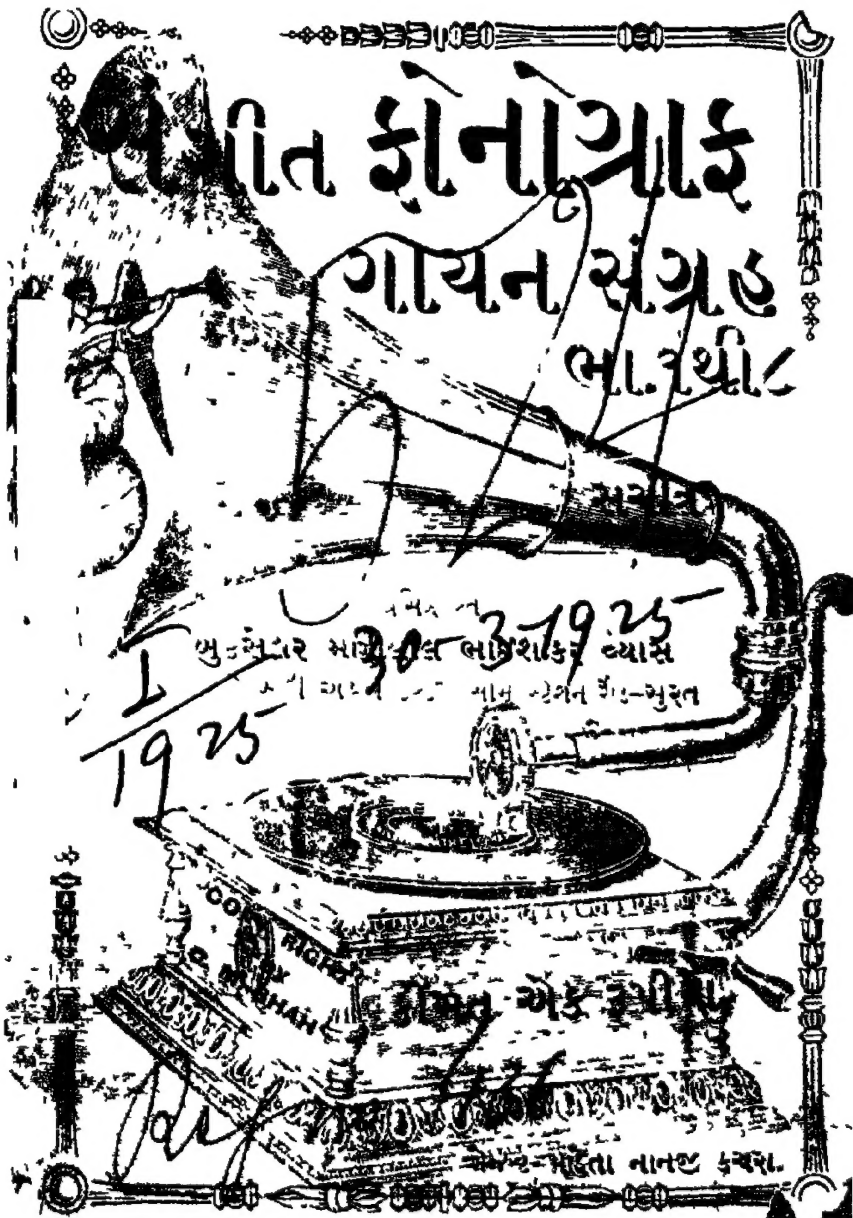
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૮૦૫૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ડે-૧-૧૨/૫૨/૧૧૨૧૧ ૨૨૩૧

વિષય ડે-૧-૨-૪૨

ગીત કોનોઆર

ગાયન સંગ્રહ

ભારતીય

1 મે 1925
મુકેશ્વર ભટ્ટ ભારતીય વ્યાસ
ગીત ગાયન નામ ગાયન કોનોઆર

HIS MASTER'S VOICE
GRAMOPHONE
ગીત કોનોઆર
મુકેશ્વર ભટ્ટ ભારતીય વ્યાસ
ગીત ગાયન નામ ગાયન કોનોઆર

બગનપુરી ભાગળ ભાજવાળી પોળમા અનાવિલ
 લોનની બાજુમા આવેલા
 શ્રી 'અનાવિલ બધુ' પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમા
 ગોવિંદજી હાથાભાઈ નાયકે છાપી

બુકસેલર મણીલાલ ભાઈશ કર બ્યામે
 બધરી આઈશ ફેકટરી સામુશી પ્રગટ કરી

—આવૃત્તિ ત્રીજી—

નકલ ૨૦૦૦

સન ૧૯૨૫

Copy Right
 By

C. M. Shah. Book-seller
 Ranitalao SURAT.

સંગીત કોનોગ્રાફ ગાયન

સંગ્રહ

— ભાગ ૧ થી ૮ સાથે —

વીર કુણાલ. — રાગ, — મઝડ —

અમારા દેશને છોડી, અમે ધાનાર પરદેશી,
હૃદયને મેળવી લેશે, અનાગ પ્યાર પરદેશી.
યયા દુર્ભાગીયા એવા, તમની દેશની સેવા;
ભટકશું પારકા ધરમાં, બની લાચાર પરદેશી.
અમારી ધર્મ નીતિથી, અમારી સાત્ય રીતિથી;
અમે સ્તકર્મથી ચઢશું, હૃદયના હાર પરદેશી.
અમારા દેશ બંધુઓ, અમારી જન્મ ભુમીમાં;
હવે છેલ્લા પ્રણામો છે, અમે હૃદયાર પરદેશી.

વીર હેરારી. — રાગ — મઝડ — કવ્વાલી —

ચવાનું ના ચવાનું કહે, નબુમી કાણુ એવો છે;
ન બણુ બાનકી નાથે, સવારે શું ચવાનું છે !

હતી શક્યા રૂપે “અહુશ્યા” જગતમા વાત જાહેર છે;
 ન જાણ્યું ગાની ગૌતમે; સવારે શું થવાનું છે ?
 હતા કોરેવ અને પાંડવ; જગતમા મહાખળી યોદ્ધા;
 ન જાણ્યું લીજમ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે ?
 રમ્યા જુમડું સહુ સાથે, વિજુતી સૌ ખ્યા હારી;
 ન જાણ્યું ધર્મ જેવાએ, સવારે શું થવાનું છે ?

ખલીરાબ.

—:૦:—

મારી સજની, તું ક્યા રમીઆવી રજની, સાચુ જોલ, જોલ, જોલ,
 શાણી સૈયર, તું શીઠને આળ ચડાવે, કેડા છોડ, છોડ, છોડ ?
 હમણા માળા ગુથી હતીને, હમણા કેમ કરમાણી,
 પરસેવો તને ક્યા વળ્યો, તારી ભમ્મર ક્યા ભોંજણી—સાચું.
 કાળો લમરો શીરપર બેડો, ઉરાડતા ગભરાણી,
 લાપોટે લટ છુટી ગઈ—મારી, ભમ્મર ત્યા ભોંજણી—કેડો.
 કેરેતુરી તારા અંગે મહેકે, કુસુમ કળીના હારો,
 નયન રજા છે નાચી નવેલી, મળીયો કાણુ હમારો—સાચુ—સાચું.
 ચંદ્ર સરોવર નહાવા ગઈતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
 છાંય ભરીને ગજરા આપ્યા, હુ તો તમથી હારી—કેડો.

ખલીરાબ.

—:૦:—

વશ કીધો તેં વીર મારો, જે ગુણીયલ ને બહુ સારો,
 નથી વાક જરા કાંઈ મારો, નણુડલ તમ વીર હમારો,
 રંગ મહેલમા હતી એકલી આવી અડપણુ કરી ગયા,
 ચુંબન કરી, ભરી અંક મીલાવી, મોહન મનડુ હરી ગયા.—નથી.
 વમત જોમન કુશવાડીમા બુલો પડી ગયો ભમરો,
 લાલચ આપી તે લલચાગ્યો, બધુ ઝાહ્યો હમરો—વશ.

સરખાવે મને સાન કરીને કંચુકીની કશ છેડી,
હૃદય ધરાપર થન થન નાચ્યા, લાજ સરખ સૌ તોડી—નથી.
વંદન ચન્દ્ર છખી રતી લગને, બકુટી કામલુગારી,
બંધુ મારો સરળ હૃદયનો કળા અનળ છે તારી—વચ.

ભરથરી-પીંગળા અને ભરથરીનો સંવાદ—

ધીક યુવા ધીક યુગને ધીક કામ વિકારજી,
જેણેરે જુવાની મને સત્યથી, કર્યા નીચ વિચારજી

—એખરે ઉતારો રાજ ભરથરી

ક્ષમા કરોરે રાજ રક છુ, નારી અગાની જાતજી,
અન્ય વખત એવુ નહી કર, લાજ્યા માતને તાતજી—એખરે.
કપટ રૂપીરે રાણી પીંગળા, એશુ બોલે વચનજી;
રાજરે તજ્યુ તુજ કારણે, જે વિચારીને મનજી,

શિક્ષા દેને મૈયા પીંગળા.

તુરે ખોટી ને ખોટુ રાજ છે, ખોટો સારો સસારજી,
અવળ જગાવુ વન એકલો, જેથી પામુ ઉદ્ધારજી.—શિક્ષા.
રહોનો રાજ રસોઈ કર, જમના જાઓ સ્વામીનાથજી,
હીરે નીપળવુ ક્ષણ એકમા, જમીએ આપણુ સાથજી.—એખરે.
મહીરે કરાવુ રંગ મહેલમા, રાખુ મુખ અવાસજી;
જેખરે જણે નહિ જગતમા, સાધો જોગ રહી પાસજી—એખરે.
મહેલરે તારાને રાણી શું કર, કેવે મુખ અવાસજી,
હીરે બોજન તાર રાણી શું કર, નથી બોગની આસજી—શિક્ષા.
વાસી જગતમા એગી અમે, નહી આમમાં વાસજી;
વિચી વેલીએ આગે રહું, નહિ નારીના પાસજી.—શિક્ષા.

ભગવા જોઈ રાજ ભરથરી, દાવાનળ દીલ ચાયજી
માઠ કહો ન મારા કયજી, લાગે દેહમા લાયજી-ભેખરે.
વધુરે શુ વદુ રાણી પીંગળા, કરે અરે કેટલો ઉચ્ચારજી,
બધુ જોવોરે બધુ તજ્યો, માર્યો વચનનો મારજી,
હવેરે રાજને રાણી શું કરે.

વાકીરે વિધાતા મને લુલવી, લખીયા લેખ લલાટજી,
આનુરે પ્રાયશ્ચિત હવે શુ કરે, મારગ આપો પૃથ્વીમાતજી-ભેખરે.
વ્રણુશો નારીરે અન્ય આપની, માળવપતિ મહારાજજી;
એકને કારણુ એને નવ તજે, પાપી પીંગળાને કાજજી-ભેખરે.
મોહ છોડી દે રાણી પીંગળા, પ્રીતિ કર સતસગજી,
સચુ નથી કોઈ કોઈનુ, આ સસાર પતગજી-બિહા.
દેતી હુ તો બિહા દે મુને, નહિ તો કરે ગૃહ ત્યાગજી,
ગુરજી મારારે રોગે થશે, ચાલી જાય જમાતજી-બિહા

ભરથરી—રાગ-મરશીયા—

હાય, કેમ આ સહેશે ઉઝેની રડાપો, ઘણી થઇ છે રાજજી માફ રાખો
બાણુ લક્ષ માળવાના છે રવામી, કામ કોડીલા રૂપે ન ખામી,
ગૌર અગે ભણુ શી જામીરે,—હાય, કેમ.

એક બાણુ કૃષ્ણ તમારી રૂએ, ચંદ્રકળા ચોધાર નીર ચુએ,
બાણુ સુખે ન આજ કોઈ સુએરે—હાય.

મેહલ મેહલે વિદ્યાપ છાપો છે, પવન શોકનો સખો વાપો છે;
કળકળતા બાધઓ ને ભાધઓ છેરે—હાય.

ખાંધે લટકી શી ભગવી ઝોળી, આવ્યા વસ્ત્ર કયા જેર ઝોળી.
હાય હમડામા પ્રગટવી હોળીરે—હાય.

નથી વિક્રમ બાપની કઈ અશ્વસા, કીધાં કરમે એવારે તમામ
એણે બીજાં જગલ કયાં વસ્યારે—કાવ૦
જણી નોધારા અમને કરોમાં, આવુ અણુધાર્યું પમહું ભગેમહું
જોગી જીવતા ચિતામાં ધરોમરે—કાવ૦

હલપત લાજન. —રાગ-લાજન—

મોહન તારી મોરલીરે, વૃજનારને વેરજી થઈ! (૨) હે...હરી.
કામળ સુરે કાળજી કાર્યું, ચીતડુ ચોર્યું વેરજી થઈ—મોહન.
કામ તો હવે કાઈ ન સુને (૨) સામળતા શત્રુ થઈ—(૨)
માતા પીતા તણી લાજી તજીને, વૃંદાવનમાં ગઈ—મોહન.
વૃજનારને વેરજી થઈ, મોહન તારી મોરલી-તારી મોરલી—(૨)
આવા આવા કારમા કામજી (૨) શામળા સીધા થઈએ—મોહન.
દુખડા કરો, કુમર ડોળ્યા, મા બાપડી લ્યો પછીએ—મોહન.
“હલપત” વીહના દેવને મળવા (૨) ગોપીઓ ગોકુળ ગઈ—મોહન.

મહાધેતા કાદરખાડી —૦:—

જમ પ્રેમવશ પાતળીયા, મારા મનના મલીક મળીયારે...(૨)
પ્રીતે કરો મુખવાસ, સજનવા રાજ હલ્લના વાસી.
પ્રેમજ પ્રીત જ્યોત પ્રકાશી મારા મનના મનોરથ ફળીયારે...જમ.
ભાગ્યવત ક્યો ભગવતિ મુજને, જીવન સફળ થયુ મારૂં
હરો મીઠીરિ શુભ તમારું, મારા મનના મલીક મળીયારે...જમ.
મહાધેતા કાદરખાડી. —૦—

મજરીએ મનડુ મોજી રે, મન ગમતા મહારાજ,
મારા મન ગમતા મહારાજ; એ શું દીલડું અમ પ્રોપુ રે મનગમતા.
(“શું” આ પુખ્ત તમને બહુ ગમે છે?”)

સાખી { “ મનને તો ગમતુ ધણુ મુખથી કેમ મગાય,
“ વીણુ પ્રીછયે વીણુ પારખ્યે, ધટે માન મુનિરાય”
સાખી { “ માએ માન ધટે નહિ, જેવુ જ્યા દાતાર,
“ સુખે સ્વીકારો પુખ્ત આ, ધરો કહ્યું મોઝાર”

અતિ ઉદાર હીલ તમ જોયું રે . મનમતા

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી—રાગ ભજન—

રૂપે શુ મન રાયોરે, કાયાનો રગ કાયોરે ભગવાન ભજો. (૨)
હાઝમાસને રૂધિર ભરેલુ, મધ્યુ ચામડે અગ, (૨)
ગદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રગ પતગ,
ભરસો નહોં સાયોરે કાયાનો રગ કાયોરે, ભગવાન ભજો—

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી — ૦ —

શુ કહું કયની મ્હારી રાજ, શુ કહું કયની મ્હારી.
હુ તો દૈવતા ત્રાસે હારી રાજ. શુ કહું.
પરખી પારીજાતિક મે, અર્પણ કીધુ મન મ્હાર,
પતી તજી પરચોક સિધાવ્યા, કરી જીવતર મમ ખાઈ રાજ-શુ કહું.
ચંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહમનની આશે,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણ, ઉડી ગયો આકાશે રાજ-શુ કહું.
અરધ્યુ મે સર્વસ સ્વામીને, પ્રેમની કદની ધારી,
તજી જગત જગજી સર્વ હુ, પ્રીતે ભજુ ત્રીપુરાસી-શુ કહું.

રાજા જશવન્તસિંહ —રાગ. કલ્યાણી—

અમર આત્મા અમારો છે. મરણ દરકાર શા માટે !
મરી જાણે જો જન્મીને, જીવન દરકાર શા માટે !
જગતમા પ્રાણી કે મરતા મરીને જન્મતા પાછા,

બધાં ઘટમાળમાં ફરતા, પછી તકરાર શા માટે !
ચૂક્યો જે લક્ષ જીવનનું ગયો તે જીંદગી હારી.
જીવ્યો તે ના જીવ્યો જગમા, જીવનનો સાર શા માટે.

વીર કેશરી —રાગ. ગઝલ—

ખરા તે હીંદના સંતાન લડે જે હિંદને કાળે,
લડે જે હિંદને કાળે, મરે જે હિંદને કાળે.
દુઆતો દેશને દેખી, ચડે વાગે ઉમંગેથી
મધુ કે બાદશાહોથી, જુએ જે હીંદને કાળે,
ન મોઢે માયા મહોબ્બતમા, ન લોભે માલ દોલતમા,
જીવન જર પ્રાણ સૌ પલમા, તજે જે હીંદને કાળે,
ચતો ધર્મ સ્તતો જય છે, કરો ચાહોમ શા ભય છે,
અમર તે થાય છે નિશ્ચયે, મરે જે હિંદને કાળે,

માલતી-માધવ. —૦—

નાનકડી નાજુક નાર, બહુ નાનકડી, બહુ નાનકડી.
મારા લાલાની છુ લાડકડી (૨) છુ લાડકડી (૩)
આખ તણે મટકે પટકુ છુ લાલને-
નાની શુ સમજે બહાલાના બહાલને (હું) તો બહુ એ સમજુ છુ)
જાણી ભોળો ભરથાર, તુ બહુ માયે ચડી (૩) નાનકડી.
રાજા જશવન્તસિંહ —રાગ લાજન—

મારા ભવની આવટ આગીરે જોગીડા જુના—
લગની તુજ નામની લાગીરે જોગીડા જુના—
વચ્ચનો ભેદ ભર્યાં ભેદનાં, દેખા તુજવીણ સુના—
આ કામજુમારી નારીએ શુ કામજુ મુજને કંઈ ?

તનુ દ્યને મનડુ લીધુરે પણ દુખ વિયોગનું દીધું—
નીશદીન સાથ રહું સમજીતા ... મારા ભવની—

બિહવમંગળ ઉર્દે સુરદાસ. —૦—

દસ પરે દયા લાવોરે, દયાળુ દેવા, દસ પરે, દયા લાવો-ટેક,
સસારે સખધ ત્રોડી જીવ આપ ચરણે જોડી,
હુતો બની બેઠો, બાવો બાવોરે—દયાળુ
આખો વિના સકટ આવુ, ખાડામા ગોથા ખાઈ,
વારે અવિનાશી આવો આવોરે—દયાળુ

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —રાગ. સજન—

રામ ભજ તુ પ્રાણીયા તારા ભવની ભાવટ ભાગશે (૨)
('બાવો રામ સીતા રામ') પખીડા જે તુ વિચારી
કર્મ તારા લે સમાગી. વાસના નકાગી તુને રૈવ રૈન નકે નાખશે-રામ.
મદ તે મતિ વિચારી, મતિ તેવી ગતિ તારી,
ઉડજે સબાળી તારી કાયા તારી કચનતી ચશે-રામ

ઉદયલાણુ

—:૦:—

મન માયાના કરનારાગે, જરી જોને તપાસી તારી કાયા,
પુછી જોને તું પડીત પુરાણાગે, કોના અમર છે લેખ લખાણા
કાચી છે કાયા આ માટીની માયા, છે માટીના ખેલ બનાયા,
શાણુ તો સમજી અલગ થયા, પણ બાલક બીચારા લપટાયા
લાખોની પાખો ગઠ છે પોખાઈ, જેણે મૂઠપર લીધું ઠરાયા;
કાળના કોંવાડેથી કોણુ બચ્યું છે, બને રક કે હોષ મહારાયા,
સંધ્યાના જેવા રગ સોનેરી, વંચાને લાડ લડાયા,
જોમનને તન ધન તેવા સમજવા, પાણીમાંના પડછાયા.

બિશ્વમંમળ ઉદ્દે મુરહાસ.

આ તારા વચનો સારા, રનેહ સામળતા
શાન્તિ પામ્યુ મન મારે રે આને—આ
જગની જગળમાધી બળતો બચાવોજી,
ધન્ય ગુરૂ ચીન્તામણી, ધારે રે આને !
બકિત ભગવાન કેરી કરતા હમેશાજી.
થવાનુ ત્વરાએ શુભ તારે રે શાણા—આ તારા,

વિણાવેલી.

—(૦)—

અરે શુ માનવનો અભિમાન, પલકમા ટળી જશેરે,
ખરે જેમ પીપળ ઉપર પાન—પલકમા ખરી જશેરે
પલકમા ખરી જશેરે—માટીમા મળી જશેરે—અરે
ઘડી જીવતરમા ઘડી એક સુખની ના . રે નથી,
મૂઠ મમતમા તોયે મરતા આ અ . રે મથી.

પામર નર નાદાન . અરે શું.

સાખી { કાયા કલેવર કારમુ, છે ગદકીનો ધાડવો,
સમજુ જને સમજી જઇ, અભિમાનને વણસાડવો.

સાખી { અભિમાન ક્ષણિધરને નહિ દુષ પાછને પેધાડવો,
રાવણુ સરિખા રાજવીએ લીધો નથી કઇ લાડવો.

વીણાવેલી

—૦—

કાયા કાચો કુબ છે, જીવ મુસાફર પાસ,
તારો ત્યા લગી જાણજો, ન્યા લગી આસોઆસ,
સદા સસારમા સુખ દુખ સરખા માની લઇએ,
રાખે જેવી રીતે રાખા, રખે તેવી રીતે રહીએ—સદા.

સાખી { પોષણ પાન ખરતા હસ્તી કુપણીઆ
 { મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી બાપુડીઆ.

દશાના દગ રતુના રગ જેવા દેખી લઇએ—સદા

સાખી { કદી મેહલો ને માળીઆ, કોમળ છપ્પર ખાટ,
 { કોઇ દીન એવો આવશે, લુખ્યે ન મળશે ભાત—સદા.

વિરવિજય —રાગ-ગઝલ—

તમોને જો તમારાથી, તમારો દેશ પ્યારો છે,
 ન તજશેા ધર્મ નિતી તો, વિજય અંતે થનારો છે!
 હશે જો સપ ને સમતા, વળી કર્તવ્યને હિમ્મત,
 તમારા ભાવના આખર, ચમકવાનો સિતારો છે!
 જશે એ રાત અધારી, ચમકતા શૈયનો બાનુ
 હુકો યાહોમ કરી રહુમાં, વિજય હકો તમારો છે!

અરૂણોદય — ૦ —

તમે જો જો ન વાયફ વીતાવજો
 પીયુ પહેલી પેસેજરમા આવજો;
 હાર તોરાથી સ્વાગત શોભાવજો—પીયુ.
 સિલ્કની કીનાર કોઇક વાવલ આછેરા,
 કોઇક નવા નાટકના અચ્છા એપેરા.
 થોડા હેન્ડપીલ હેરઓઇલના લાવજો—પીયુ
 એક હારમોન્યમ પેરીસનું લાવજો,
 આવવાનો તાર મને આગળથી આપજો,
 તમે સામા સ્ટેશન પર સીધાવજો—પીયુ.

હીલાવતી

—૦—

અરજી સામળોને સરકાર મુજને ગાફતી નથી ધરનાર (એ ટેક).
 અગીવાર વાગે ઉઘમાયા ઉડી, તરત તડકે જાય,
 કાતણ ક્યાં વિના મોગરીને મુળા ખોળામાં લાઇને ખાચ-અ.
 વાકુ ચુકુ ખોશી વઃવુ ને રડવુ, પુઆ રાડને રોજ,
 ધરમાથી જોળ ધી ચોરી ખાવાની, ખોટી પડી છે ખોજ-અ.
 પાડા પાડોશીને ડોશી ડોસાથી, લડી ચુકી લાખવાગ,
 પોતાના બાળકને નિત્ય બઝુડે, મારે મને પણ માર-અ
 રાખના ઢગલામાં ફેરા પડ્યા જોવુ, રાડના મોઢાનુ રૂપ
 જીતે ભડકામણી મારે કુભારજી, ભડકી મરે છુરે જૂપ-અ
 મુગરીના માળા સરખુ છે માથુ, વેત વેત લાખા વાળ,
 ખણતા જીવોના ટોકળા ખેરવે, પરસેવાની પડનાળ-અ.
 હોળી દીવાળીએ ન્હાવાનો નેમ છે, વડી ચતુર છે વહુ,
 અગે ઓધરાળાને લુગડામાં લીખો, મારવાડ કેરી મહિ-અ.

વીરકુણાલ

—૦—

હુ ખાપરો તુ કોડીયો જોડી વીંછીને સાપની
 મીઠા ડોસીને પૂછ્યુ છે? જુદી કોઇના આપની?
 કાચદો પૂછી રાકે નહિ એવી વિદ્યા આપણી,
 કાચદેથી ખોવી કરવુ છે જુદી કોઇના આપની?
 માથાઓ મુડી મૂર્ખના પહેરાવવી ટોપી માપની,
 કહેવુ અમે શુ જાણીએ છે જુદી કોઇના આપની?
 પોડેમાં સહુ સસાર અહીં પરવા કરે ના ખાપની,
 મીઠું જીવતામાં કહી ગયા છે જુદી કોઇના આપની,

સંગીત લીલાવતી —:૦:

લાજ છોડી છેક તે છેકલ છેકરા, બાપની તેં અપરના કાકરા કર્યાં.
આવી છે દીવાળી હોળી હાથમાં બળે, જઈં છુ વહુને
તેડવા પણ દાડો શો વળે. લા.

સે-સાસરામા જાણે છે જમાઈને સહુ, માટે નહિ મોકલે વેવાઈ તે વહુ. લા.
સ-કરવાને વીવેક લોક લાજથી જવુ
જ્ને-ગાડી જોડી લાગ્યો ખોટી ક્યા સુધી થવુ

પૃથવી પુત્ર. —(૦)—

માળ માતીડાની મોઢી મગાવજો,
કથ કેડીલા કંઠે પહેરાવજો.
ચોળી કુસુંબી રંગે રગાવજો,
સાડી સુદર શરીરે સોહાવજો.
હોસિલા હીરાની બગડી બનાવજો
કોમળ કર કુંદનને કકણે દીવાવજો,
હાર હીરા માણુકે મઢાવજો —માળ
નીત્ય મીઠ મોજનોયા બાવે જમાડજો,
આછા આછા ફુલડાની વેણી ગુથાવજો
સદન વિજળીની જ્યોતે સોહાવજો,
મીઠાં જોખનનાં જાંબુખવરાવજો.—માળ

લરથરી -રાગ. સીયાનો કનારો-

તરણી તુમથી નયીરે જુદાઇ શશીવદની સુખ પામુ હુ આહી,
વદન મનોહર તાર લલિતા, સૌરભ અગ જધન સુખદાઈ-તારણી.
બકુટી વિક્રમ રિમત અતિ વિભ્રમ, નિરખી પ્રિયા બૂલુ સરવેરે કાંઈ,
ત્રણસોને સાઠ ત્યાગી તુંજનેરે ચાહુ, તુંજવિષ્ણુ મુજ ક્ષણ કલ્પ સમજાઈ

અલીરાજ

—૦—

આનંદ મગળ ગાઓ પરણાવી લેશુ દહાવો,
 મારી વેવણ રસીલી જોડી શાભશે
 નિરખી કન્યા કહેશે, મુખ જોઇ તાઢી રહેશે—મારી
 વાહ ઠીક મળ્યુ છે ટાણુ, એક છુટુ ને બીજુ કાણુ,
 મળી વેવાઇને વેવાણુ, ફેરા ફેરવોને ઝટ-આનંદ
 ફડાકિયા તમે જોશે, હોળીને ફહાડે રોશે;
 કેવી જન જોડી હુ આવુ, દુનિયામા ડોકા વાગશે-આનંદ
 તપાકીયા કહુ તમને, અતિ ઉમેદ મનમા અમને,
 વાળ વગડાવુ જો જો, ફરશુરામનો ફડાકો-આનંદ
વીર કેશરી

—૦—

આપ પાપડવાડીમા પધારજો દહેરીલાલ,
 મદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારની દુકાન છે
 રગરગીલા ચાલ મારી પાડોસમા તુઝસી ક્યારાનુ નિશાન છે!
 છત્રમા! તુલસીના ઝાડનુ નિશાન છે-દહેરીલાલ
 અખડ ને અમગ આજ સાજ પહેલા પધારજો.
 હડતાવાળાનું તોફાન છે, બ્યા હડતાળવાળાનુ તોફાન છે-દહેરીલાલ.
 જોખમ ભરેલુ. કામ પુરી પચાત છે, ધાસ્તી છે. આફતમા
 જન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે-દહેરીલાલ.

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ-રાગ. ભજન-

વિષય વાત મમ તાત તજીને, કૃષ્ણ ભજન તું કરવા દે,
 અધમપણાને અલગ રાખી. બહાર ભક્તિના ભરવા દે,
 નટવર નામનુ નામ મળ્યુ છે તો ભવસાગર તરવા દે!
 નાશવત નર નામ છોડીને. અક્ષર વરને વરવા દે-વિષય

મહાશ્વેતા કાઠમ્બરી —:૦:—

માલીકના બાળક સો, માલીક સૌના શ્રી જગનાથ (૨)
કર્તા હતો સૃષ્ટિના સૌ બાળ એને હાથ
રણાણ બધે આવી મળતું, બાળ્યુ નવ કોઇનાથી ખળતું
જગત માત્ર તેને આધીન છે અનાથના જે નાથ
નહિ પીડ આ પોતા તણે, પોતાતું કાઇ ના જણવું
સોએ શુભાશુભ કર્મને પોતા તણજ પ્રમાણવું-જગત,
બોલતો કાગળ. —:૦:—

રગી, આ દુન્યા નારગીએ, રગી, તે રગી બેરગી, દુન્યાદોરગી .રગી.
સાગર પાણી શીતળમા, વડવાનળ તેના તળમા, આગને પાણી બન્યા સગી
આ આજે અગી મનાતા, કાંયે જુજગી થાતા

કોણુ જુજગી કોણુ અગી...રગી...

વાયુ જે દીપક ઠારે, આગને એજ વધારે,
પ્રજુતી પ્રજુતા દોરગી રગી આ દુનીયા

(મુબઇની ઈમીટેશન શેઠાણી !) રાગ-ગઝલ.—

તમે મુબઇ વિષે આવ્યા, નિહાળી સર્વ હરખાયા

છતા સારુબ એ મહારા ! જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

અહા! મુબઇની અસબેલી! છકેલી કઇક મુધરેલી,

લટકતી લાજને મેલી, જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

ફરે છે કથ ઉધરાણી, લખે નામુ નયન તાણી,

છતા કહેવાય “શેઠાણી” જુઓ મુબઇની શેઠાણી ?

પતિ પરદેશમા આવે, પ્રિયાને પાસ તેડાવે,

પછી વહુ પાપ ફરડાવે, જુઓ મુબઇની શેઠાણી !

સ્વદેશે કામ સૌ કરતી, ખુશીથી ખાંડતી હળતી;
 હવે રામા વિના રડતી જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 ધરે સસરો અને સાસુ ખરચ વિષુ ખેરવે આસુ
 જમે વહુ મિષ્ટ ફરમાસુ જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 કુવેથી ખેતતી પાણી, નણ્ણુંદની સાચવે બાણી
 હવે થઇ રાયની રાણી જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 ઘણી મુબ્બ તણી નારી બતાવે ઠાઠ બસ ભારી
 બહે વર થામ લીખારી, જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 અને મુબ્બની શેઠાણી કરે પધસા તણ પાણી
 રળે વર ટાંટીઆ તાણી, જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 પતિ રીતેર લાવે છે, સકળ પત્ની ઉડાવે છે,
 છતાં કેવું કરાવે છે, જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 વસાવે નવનવી સાડી, કુલેલી ફેન્સી ચોળી;
 ખરીદે બુટની બેડી જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 સુવાસિન તેલને અતર, રૂબાલો રાખતી સતર;
 ગણે છે કોણ ત્યાં ગણતર ! જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 કખાટો કે ત્રીજેરી ના-છતા હથથાર ચારીના,
 રૂપાના રાખતી ઝૂડા, જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 જશે નાટક તમાસામા અગર સરકસ-સિતેમામાં;
 મણે મ્હેટાર્ક બપકામા જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?
 સદા નરતી રહે નાડી, જતાં કઇ બેઠશે ગાડી,
 જશે લટકો કરી લાડી, જુઓ મુબ્બની શેઠાણી ?

કરે ધરકામ સૌ ધાટી,—પદમણી પાલવે જાતી,
 અહા? હોસે હવા ખાતી, જુઓ મુખધની શેઠાણી
 નથી નારી સકળ એવી, સતી કઈ છે સીતા જેવી,
 કયા સૌભાગ્યની દેવી, અસલ છે એજ શેઠાણી
 નકલ કરનાર શેઠાણી? સુણી ના કેપશે વાણી,
 હશે પરમાર્થિ ને શાણી, ખરી મુખધની શેઠાણી
 અપંગો પર દયા આણી, દુખીના દર્દને જાણી,
 મન્દ દેતા ન અચકાણી! અહાહા! એજ શેઠાણી
 સ્થિતિસ્વામી તણીજાણી, વીના “ધાટી” ન ગમરાણી,
 શિયળવંતી ચિનયવાળી, ગુણી ગૃહરાજ્યની રાણી
 (“રા મણીકાન્ત”ની કાવ્યમાળામાથી)

નાટક-દીવાન—

— ૦ —

લુટો લગનનો લાવો લાડીજી, મોહન મળ્યા મનવાલા (૧)
 જોડી મજાની જમી સાહેલી, ભેટયા વહાસી ને વહાલા (૨)
 સ્વતન્ત્રતા આ પડેલા નમુના, દાખવલા દુનીઆના (૩)
 આત્મ કસાચી ખામી નરાલી, પુરા લગનહી જાલા (૪)
 મેના મરાણુ કેશવજી બ્રાહ્મણ, એકતાર માડયા થાવા (૫)
 યાદરીજીએ પુરાંજી વાચ્ય, માડયા સુધારા થાવા (૬)
 પુનર્જન્મનો હોડો નમુનો, ન્યામી ગીનોજી બાવા (૭)

તેયાર છે ચતુર સુંદર ગરબાવળી.

અખ્યાત ગરબાઓનો સંગ્રહ ફેન્સી પુકું. આજ લગજુ બહા
 પડેલી બધી ગરબાવળી કર્તા સર્વોત્તમ કીમત દરા આના.

મળવાનું ઠેકાણું—શા. સુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાણીતળાવ—મુરત

એક નકલનો નમુનો

વિશ્વંભરની વિશ્વલીલા.

આ ચિત્રની એક ધધાર્થીએ કરેલી નકલનો નમુનો

અમારી આ લોકપ્રીય બુકની પહેલી આવૃત્તી
વખતનું લોકપ્રીય દર્શણીક ચીત્ર.

◆◆ હિંદોની ◆◆

બીજી અને ત્રીજી આવૃત્તિ ને ચીત્ર મુખપ્રેષ પર જુઓ.

બોડાણો.

—કબીર ભાવન—

તારી ધીરે માડી હાકારે, મેરામણ ગાડીવાળા,
તારી મળરે ગાડી હાકારે, મેરામણ ગાડીવાળા,
થોડા છુટયા જાનશે, પીછે પડી પેકાર,
દશ દરવાજા બદલુજા, તોળી નીકળ ગયા અસ્વાર-તારી.
ગયા કીનારે ધરે કરી, અને નહાવો નીરમળ નિર,
આખ્યા વિના શુ પામીએ, તે કહી અમ દાસ કબીર-તારી.
અહથ્યાખાઈ.

—૦:—

મને એવો પરણ્યો ભાવે, બોલ્યુ સાથે લાડ લડાવે,
નોકર થાને નમતો આવે લાગે પાય, પાય, પાય,
મનગમતા વસ્ત્રો લાવે, હીરા મોતીડા મગાવે,
પ્રેમે પ્રીતિરસ પીવડાવે, ચિતકું ચાય, ચાય, ચાય,
મીઠી બંસી હું-એ મણીધર, મધુગ નાદધર ડોલે,
નયન ધીરે થનથન નાચે, ખમા, ખમા, કહી બોલે,
નમતો જાય, જાય, જાય,

{ બસે મેઘ એ હોય શ્યામ હુ વીજળી થોડી થોડી,
કામાણગારો કૂણુ, ગણીને, બનુ રાખીકા ગોરી-જોડી,
જુગતી થાય, થાય, થાય.

{ ધોળે દિવસે રાત કહું તો, હાજી હા જે કરતો,
જની દીવાનો રૂપ રમમા પાછળ પાછળ ફરતો,
હુંકે હોવે ધણી, તો તેવો જોઈએ, લાગે પાય, પાય, પાય.

આનંદ લલકરી.

—૦:—

હું છું નમરાણી નાર, સાચુ ન જોશો સમાર-હું છું
નમરાણી કંઈને ધાયસ કર્યો છે, મૂર્છા પામ્યા છે હજાર-હું છું.

વાકી બમ્બર મ્હારી કામણુગારી, નેણુમણુખ બરનીધાર-હુ છું
રહામુ જોશો તો પોક મુકી રોશો, બનશો બેઅક્લ ગમાર-હુ છું
સુદ્રા પ્રતાપ. —:૦:—

બહુ ધીરજના ફળ મીઠા બેન, ધીરજના ફળ મીઠા છે;
કહે ઋતુ વિણ ફળ ક્યા દીઠા, બેન ઋતુ વિણ ક્યા દીઠા છે.
તરવર તહા તરવરની છાયા, કંથ તહાં કામનીની કાયા;
જન બહુ મથન કરીને થાકે, ઉતાવળે આંખા નવ પાકે
મન કરીએ ન અજાઠા બેન-ધીરજ.

અહલ્યાબાઈ

—:૦:—

પીટયા મરજો મા ને બાપ જોડ્યું કળેડલુરે
મુવા મોટા ધરમા આપ જોડ્યું કળેડલુરે
રગ ન જોયા ઢગ ન જોયા જોયુ ન રૂપ કરૂપ
કાળમોઢને આપી કપુરી કરમે લખીયો કુપ
મને વળગાડ્યું એ પાપ-જોડ્યું કળેડલુરે
મુકયો કાળજડા પર કાપ-જોડ્યું કળેડલુરે

માલતી માધવ

—:૦:—

લ્યો સુદરી સુમનની માળા, જાઠ કહેજો પ્રણામ હમારા,
માળા નહિ પણ વરમાળા, સુદર વર એ શરમાળા
મુખ દશનથી મન ચોગી (ર) ચિત હરી ગઠ બાળ ચોકારી,
તમે કિશોર એ નવલ કિશોરી, મટકે મોહ્યા મટકાળા.. લ્યો.

સાગર સરીતા.

—:૦:—

કુવાર રહેવુંજ ધાતુજ સાર બલ્યુ પરલુવાનું, કાકાજ બલ્યુ પરલુવાનું,
સારો ધણી જો નહીં મળે તો જુગ જુગ રડવાનું;
કાકાજ જુગ જુગ રડવાનું.

ત્રેમથી રમાડુ તને બહાલી હમેશા, ખાલી તું શીદ અકળાય;
 ઓ બહાલી ખાલી તું શીદ અકળાય;
 બાણીયા દીકરા મુગો મરી રહે, નહીં તો ફળેતો થાય,
 ઓ કાકા તમારું નખખોદ બચ.

મેનાં તું ક્યારે હવે મારી થાય ... નહીં તો ... કુવારું
 આરુણોદય. —રાગ-ગઝલ-કબ્જાલી.

બહાલા કહુ વહેવારની, એ વાત આ અમૂલ છે,
 અભીમાનથી ન સાબજો તો, આ તમારી ભૂલ છે !
 મન માન્યુ મળતુ નથી, કોઈને બધુય સસારમા,
 ખામીમાં ખામી ખોળવી, એ તો તમારી ભૂલ છે.
 કાળા છીએ રંગે અમે પણ, કાળજી કાળા નથી,
 તેનીય કીમત ના કરો તો, આ તમારી ભૂલ છે.
 છોડી અમે શ્રી રામને, જપીએ તમારા નામને,
 તોએ ન રાખે નેડવો, તો જીવતર અમારુ ધુળ છે.
 મીઠા અમી આપો નહીં, તો ચાહ એ શા કામનો,
 આ' પાછ બાળો કાળજી, એ તો તમારી ભૂલ છે.

માલતી માધવ.

—:૦—

બાબી મારા ડાહ્યા ડમરાં, શા માટે શરમાવો, તમે શા માટે રીસવો,
 ઓ નાની નજીદલ આવો .. આ કાણુ ? .. તારો પ્રાણુ ?
 હવે શા માટે શરમાવો (૨)ઓ

વીર કુણુલ.

—:૦—

હુ મદમાતી, બુલામણીને નામે પકાની,
 કોઈ દેરી જેઠ, લજવાની, હુ લયક છપ્પી લેખાની

કેર જોબનમાં ઝોલા ખાતી, દેવદસને જાતી,
મૈત્રી કૈકની અતરકળાઓ, ખીલીને કરમાતી, રથથી હલકે મુઠા છાતી.

કૌટુંબ જીવ.

—:૦:—

મને ભોળાને ભરમાવીરે મા, કેમ કરું !
અણસમજીને ફેસલાવીરે મા, કેમ કરું !
મારી પાસે પાસે આવે, છાની વાતો સમજાવે,
મારું દીલ લલચાવે, પેલો મરજી,
ધારી કહીને બોલાવે, એની પાસે કેમ ફાવે,
જે તો સાબળે ન એકે, મારી અરજી,
છાતી-મા-તો અરરરરર અરરરરર થાયરે મા કેમ કરું-મને.
એના મોઢાથી મીઠાશ એ તો જાણે નાગપાશ,
પછી હોય કે ન હોય મારી મરજી
કરે પરાણે એ પ્રીત, એતે ક્યાની હશે રીત ?
અર્ધ બેશે ધરાર મારો વરજી ?

છત્રવિજય

—(૦)—

આશીષ બાપુ આપો, અહીંઆથી વળે માપો,
મારા રાજા ચાલાકી આતું ન.મ છે.—
તાલ કેવો કીધો ? ભગલા ફગો તે દીધો,
આ સિદ્ધ તણો ચાલાકીથી શીકાર પડાવી લીધો.—મારાં
ભોમ લાગ્યા મારા, મે ભગલાને ધરમા લાગ્યો.
ગોટાળો ગભીર કર્યો, ને જીલમુલ આ લખ ચાલ્યો.
(વાહરે મારા બહુલા-સરકળા લહેરી લાલા)
કેર શીક કરો છો આજી ? તમને લખ જાય મોઢરેવાળા—મારાં

સુમ કુમારી.

—(૦)—

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ, એક દીન સોહાવળે હોસન,
રસિલા અમરપુરીના ઘાટ, એક દીન સોહાવળે હોરાન.
મૃત્યુ લોકના મુખ્ય ક્યાં ક્યાં અમરપુરી ઘાટ,
અધીત-કહો એ કેમ બને, વસમી વીકટ એ વાટ.
સુમટમણી તમે રાજસદનના, પારીજાત તમે વંદનવનના;
રાજવશી દેવાશી રસીકવર, પ્રિતજ્યોત પ્રકટાવી પરમર.
મેળવવા અતરમા અતર, સ્વર્ગ અમારું સોહાવળે હોરાન,
રાજા રાંલાણ.

—(૦)—

સભ તારા કુમરીઆ પર, બોલે ઝીણા એર,
મોર ને બોલે પપૈયા બોલે, કામલ કરેર કલશોર (૨)—રાજ.
માઝમ રાત વીજલડી ચમકે, હાથ ધટા શી ધનધોર (૩)—સભ.
આખી { કોઠિલ કલરવ તુ કરી, બળતીને નવ બાળ,
{ કુ સુતી પિયુ વિરહમાં, હેડે હેડે અળ.
બાહ“મીરાં” કહે પ્રભુ ગીરધરનાગર, તું મારા ચિતપ્રનો એર—રાજ.
અશ્રુમતી. —રામ—અરુઓ—

શુ નટવર વસત યેઠ યેઠ નાચી રહ્યો,
નાચી રહ્યો જમ નચાવી રહ્યો—શુ.

આખી { કોમલ મહુર મારલી બની, છેટ નટવર કહેજો
{ વિરહ લેલી ગાખી મહુર, તણ નિકળી અલિભાન.
રસિઆ વિનાની બની બાળા એ જહાવરી,
વેણું વસત ચિત વિધી ગયો—શુ.
આખી { શીતળ મુખકર પવનની લહેર મુને ચોપાસ,
{ જાણું રાધા કૃષ્ણજી, રાસ રમે છે આસ.

વિધ વિધ પંખીના વેણુ, ધુધરી ધમકેરે,
 મહિ મહિ મેનાના નાદ, ઝાઝર ઝમકેરે,
 સાંખી { નવપદસવ વાધો ધરી પચરંગી રીર પાધ,
 ફાગ લાગ સાધી રમે, મદનરાજ મહાસાગ્ય,
 હેરી લાલાર્થી રમે લલનાઓ લાડમા,
 પ્રીતિ ગુલાલ લાલ છાઈ ગયો-શુ૦
બલીરાજ. —(૦)—

છોને કહેતા છકેલી, રંગીલા મને છોને કહેતા છકેલી,
 હું તો જોખનમાં ઘેલી બનેલી—રંગીલા મને૦
 બાગબગીચાની સહેલ બહુ સુદર, જાણે શુ ધરમા ગોધેલી,
 બદામી હલબોનેધારી જલેળી, તાજ તાજ ખાઉં પહેલી—રંગીલા
 સાદીનની સાડીઓ કસખી બરેલી કોર, સ્વપ્ને નહિ દોષએ દોઢેલી,
 પોલકાને ચોળીઓનો પાર નહિ મારે લટકેથી લુટી લાવેલી—રંગીલા.
 નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુદર, બગડીઓ માણેક મઢેલી,
 લુમણાને ઝુમણા લાડવાઈ પહેરતી, વિદ્યા હું પાકી બણેલી—રંગીલા.
કેસવધ —૦—

કાનુડા તારી કામણુગારી, જૂજમા વાસલડી વાગી,
 મીઠી ને વળી મોહક, મન વશ કરનારી—જૂજમા.
 મન વશ કરનારી, મ્વર સુણતા લાગે સુખકારી,
 હું ઘેલી, (૨) તમ વિણુ થઈ છું ગિરધારી—જૂજમા
અરુણોદય. —આખાદીનો ઉપાય—

આહો જો ભારતના સત્તાન, જગતમા ભારત આખાદી,
 —તમે અંજે ધરો ખાદી.
 દેશ ઉદયની તજો નિરાશા, હવે બનો આશાવાદી,

બિદેશીનાં તમે મોહ તજ્યા નહીં, કરી દેશની બરબાદી,
 કલક કાળા દુર કરો એ, પાવન કર પહેરો ખાદી.
 “આ દેશ ભારત વર્ષ છે, જ્યાં પ્રથમ અરજીદાર થયો,”
 “અસ્તાચળે તમ ભાગ્યનો ભાનુ અરે આજે ગયો.”
 “પ્રાચીનકળા મંદીર તમારું, તેજહીષુ દેખાય છે,”
 “કારણ તજારી સ પતિ, પરદેસમાં વહી જાય છે.”
 લોકમાન્યના વીર વ્રતની, કંઈ ધરો ઉરમાં યાદી, - તમે અગે.

સુરદાસ.

-રાગ ભજન-પદ

નાથ કેસે ગજકો બંધ છુડાયો, પ્રભુ એહી અચરજ મોહુ આયો-ના.
 ગજ બોરઆહ લડત જલ બીતર, લડત લડત ગજ હાર્યો,
 જલબર શુદ રહી જલ ઉપર, તપ હુડી નામ પુકાર્યો-ના.
 સવરીકે બોર સુદામાકે તાદુલ, રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો,
 દુર્યોધનકે મેવો ત્યાગી, ભાજ વિદુર ધર પાયો-ના.
 પેઠ પાતાળ કાળી નાગ નાચ્યો, કૃષ્ણપર નૃત્ય કરાયો,
 ગીરી ગોવરધન કરપર ધારી, નંદ ધર લાલ કહાયો-ના.
 અગાસુર માર્યો, બગાસુર માર્યો, દાવાનળ પાન કરાયો,
 સ્થભ દોડકર હિરનાકેસ માર્યો, નરસંગ નામ ધરાયો-ના.
 અજમેલ ગજ ગુનકા તારી, દ્રૌપદીકે ચિર પુરાયો,
 પપપાન કરતા પુતના મારી, કુબજકે રૂપ બનાયો-ના.
 ખોલ કોટડી પાદલ ધાયો, ગરુડકે નહિ ભોલાયો,
 છુટો નહી રાધાજીકે કગન, એ બલ કહારે ગુમાયો-ના.
 જોગી જનકે ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
 “સુરદાસ” પ્રભુ તિહારે મીલનકુ, જશોદાકી ઘેન ચરાયો-ના.

શી લોભજનત કૃત. —આખપો રાગ લાભ—
 મુરખે નાર કુશારજી આણી, એનુ ધર ક્યું કુળધાણી—(ટેક)
 પાચ મણની લાપસી ભરડી, મણની શુભ ધાણી,
 ધીના ધાડવા ધોળા નાખ્યા, દુધમાં નાખ્યુ પાણી—મુરખે.
 વાર પરવે વહવાહ કરેને, કલેશ કરે નણી નણી,
 છોકરાને માથે છણકા કરેને, ચૂટીઓ લે તાણી તાણી—મુરખે.
 ખરે બપોરે રસોઈ નીપજવેને, રાતે જાતે પાણી,
 છોકરાને મારી મારી સુવાડે, ઓલાવા રાત નણી—મુરખે.
 ટાહુ શીળુ કથ આગળ જાસે, મરે જ્યારે ભૂત તાણી,
 સાજ પડે ઘેર ભટકીને આવી, ઉપર જતા રીશાણી—મુરખે.
 પટીયા પાડી આખ આજી આડડે, સાસરે પીયર ન સમાણી,
 “લોભો લગત” કહે ચુર પ્રતાપે, ઉતરેલ નાર શીદ આણી—મુરખે.
 કેનકતારા.

— ૦ —

મય તો મારવાડકો બનીયોરે—અમ્મદ શહરકો આયો
 મારવાડસે નિકલ્યો જમ તો પાકમે નહીં થો જુતો,
 ઘાસલેટ (લે—ઘાસલેટ) કી ફેરી ફરીને પાનરાપોળમા સુતો.—મ.
 ખ્યાજ બટાકો ધધો કરીને પૈમા પાચ કમાયો
 આધી આધી જમે કરીને લાડીજીકો લાયો—મય તો
 લાડીજીકો મુખડો ધોલો, મોરે મનકો ભાયો,
 લટક મટક કર ચાલી જાણે, મોરો જી લલચાયો—મયતો.
 (અયે! રામ રામ જીયો ભાઈ ગગારામ દીયા દાન છુટે ગ્રામ
 —તાંબા દાન—પીતળ દાન.)—મય તો

વીર કુણાલ —રાગ—ગઝલ—

સમય જો હોય સારો તો, સકળ સંસાર સારો છે,
 સમય સારો સિધાવ્યો ત્યહ નહીં સસાર તારો છે

[૨૫]

સમય પર જે મહારાજ, સમય પર તે ધરે લગવા,
સમય પર ખાય તે ધક્કા, સમયનો રંગ ન્યારો છે.
ચડે વાદળ ચડે ભરતી, ચડે જ્યેષ્ઠન વધે લક્ષ્મી,
ધડીમા તે ધડી જતાં, સમયનો રંગ ન્યારો છે
સમય સારે ન સાર જે, કહે તે સહુ ગમારો છે,
અભાગી ખાય તે ખત્તા, સમયનો રંગ ન્યારો છે

પૃથ્વીપુત્ર

—૦:—

નવીન પ્રેમરસભીની મૃગનયની બાન તુ ક્યાં ભૂલી આવી,
શાણી સલુણી મદન મદમીણી કોણે તને ભરમાવી બહેન-ભાન.
સરવર તટપર જલકીડાએ સહજ સખી એ તો આવી,
ચપક છાયે ઉભી રહી એને ભોગીએ ભરમાવી.
અરસપરસ અમ આખ મળી મને લોચનીએ લલચાવી-એન.
માર્ગે જતા મળ્યો મધુકર નિકટ ગઇ અણગણી.
મદભર રસીકા રસ છૂટતા રસ ઘેન મહોં ઘેરાણી,
મનગમતાની મોજ મજમા કુલ વેણી વીખરાણી-એન.

છત્ર વિજય

—૦:—

અલી નયન બાણ કયા વાગ્યા ?
મનના મુગ્ધ ભાવ કયા જગ્યા ? સાચું બોલ બોલ બોલ.
કોણ રસિકવર મળ્યા પરસ્પર કયા હૃદયે અનુરાગ્યા ?
લોચનીઆં મદધેરા તલસે અધર સુધારસ તરસ્યા,
વસીકરણ કોણે કીધા આ, બહાલ કહે કયા વસ્ત્રા-સાચુ.
લાલ કોણ ને લગની શાની, હજી હું બાજ કુંવારી,
આલાકી મુકી દો ચતુરા, જાણી દમાઇ તમારી.

સત્ય પ્રકાશ

—:૦:—

બાઈ હું તો પરણી તોય કુવારી,
 મને મળ્યો વૃદ્ધ ભરથાર, મારો એળે ગયો અવતાર-બાઈ.
 સાસુ સતાવે નણુંદ ડરાવે મહેણા સહુ સભળાવે,
 કબ્બેડલાની કઠાણી કહી મને પાડોશણુ શરમાવે-બાઈ.
 કુવે તળાવે પાણી નહિ ત્યા લોકો પાછળ આવે,
 “નવી કાકી કયાં ચાલ્યાં” કહીને, પીટયા મને ખોલાવે-બાઈ.

લિખ્ત પીતામહ

—:૦:—

જખમના દરદો જખમી જાણેરે, વિણ જખમી શું જાણે
 મરદના ધા તો મરદ વખાણે, કાયર શું જાણે
 ઓ બાઈજી .. કાયર શું જાણે;
 આમ્ર સ્વાદમા કોકીલ માણે મૈના દાડમ દાણે,
 હરખી હરખી હંસ કમળના કોમળ તતુ તાણેરે,
 બગલા શું જાણે ઓ બાઈજી . જ.
 પતિ પત્ની માણે રતીરશમા કામદેવને બાણે,
 શું સમજે તે જોગી જન્મના, જે જગ મીથ્યા જાણેરે,
 જાણે તે જાણે ઓ બાઈજી . જ.

વૈરાટપર્વ

રાગ-ભજન.

કાયા માયા કોઈકી નાહો ભાઈ, સખ કહેતે હય અપની અપની.
 સત્ય જુગમે હરિશ્ચંદ્ર ભયે રાજ, સત્યકી સત્ય કહી,
 એક સત્ય કે કારને ઉને કાયા બેચ દહી ?
 ત્રેતામે રાવણુ ભયો રાજ કંચન કોટ સહી.
 એક લક્ષ પુત્ર, સવા લખ જાતી, વાકો લક્કી નાહો મીલી ?
 ગ્રાન વાયુ જખ ઉડ ગયા તનસે, માયાબી મીટ ગઈ,
 ઇસ દુનીયામે વોહી નર જુલા, જસને કાયા અપતી કહી.

સંસાર નૌકા.

—૦—

શ્યામ કુલે હીરોળા કુંજન બનમે ! કુંજન બનમે મધુ બનમે.

લતાએ પુષ્પોકો, કુલેએ ક્યા મુલાતી હએ ?

પવનકે ઝોકોએ કયેસી સુગંધ આતી હએ ?

ચમનમેં ઝુકતે શાખે સમા દીખાતી હએ ?

મદનકો ગોદમે લેકર, એહ સખ રખાતી હએ ?

બસ મધ સાવરી સુરત એહ નયનમે ?

પૃથ્વી પુત્ર —રાગ-કવ્વાલી—

લોકો કહે છે કૃષ્ણ કર્તા, અકર્તા સાક્ષાત છે,

તો ધ્યાન દઇને સાબળો, આ અન્નયળીની વાત છે.

ખાંડવને બાળ્યુ અર્જુને લકા હતી સોના તણી.

હનુમાનજીને પૂછડે, ત્યા આદર્શો ઉત્પાત છે

બાળ્યો નકામો કામને, બેભાનમા શ્રી રામરે;

દારિદ્ર જગતુ બાળવા ના કોઇની તાકાત છે

આ કોલસાનો બેદ એ, દારિદ્ર બાળો દેશનું,

ને કૃષ્ણથી એ ના બળ્યુ, તો અન્નયળીની વાત છે.

બ્રહ્મરૂપિ સમ વિદ્વતામાં, વિપ્ર આ સાક્ષાત છે,

ઉલટા તણુ સુલટુ કર્યું, એ અન્નયળીની વાત છે.

સુરદાસ કૃત. —લજન-રાગ-પદ—

કેવુ તે વાશે વહાણુ, થેલા પ્રાણી કેવુ તે વાશે વહાણુ-(ટક)

લાડીને લાવુ ને પુત્ર પરણાવુ, કાલની વાત ન જાણુ-થેલા.

બળીરાખ કહે લેઈ ઈન્દ્રાસન, યદ કીધા નવ્વાણુ-થેલા.

જગત જુગદીસ ના ઝોળખ્યા, કાણુ એક ન રહેવાણુ-થેલા.

કાવા જુડી માયારે જુડી, જુડુ તે ધર કેરૂં આણું-ધેણ.
 “સુરદાસ” કહે વમે હસી ભણ દ્યો, ઓચિંતુ આવસે આણું-ધેણ.

નહ-ખત્રીસી. -સત્ય શેત્ર જ ?-

ગંગાજળ નિરમળ સમુ, શુદ્ધ પવિત્ર સાર,
 તેવું કુળ જે માહરં (તો) પડ પાસા પોખાર
 હંસ ગયો સરોવર તીરે દીધું અમૃત સાર,
 પીધા વીણુ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોખાર.
 સત્ય ચુકે જે સાધવી, ધરા ન જીલે ભાર,
 તે ગુણ હોયે જે મુજ મહીં (તો) પડ પાસા પોખાર.
 નાગ મુખે અમૃત ઝરણ ચોર કને ભંડાર.
 કામી પાસ રહે કામની (તો) પડ પાસા પોખાર.
 મીડો આખો સવદા, ઉત્તમ ફળ દેનાર.
 સત્ય અસત્ય ઠરે નહિ, (તો) પડ પાસા પોખાર.
 વિમળ કમળ વિશેષીને, ભ્રમર ગયો તે ઠાર,
 દીધું પણુ અડકયો નહીં (તો) પડ પાસા પોખાર
 અહલ્યા સીતા દ્રૌપદી સતી ખરી નીરધાર,
 તેવું ચિત્ત જે માહરં (તો) પડ પાસા પોખાર
 ભૂખ્યા આગળ જે ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
 ખાધા વિણુ ઉડે નહિ (તો) પડ પાસા પોખાર
આનંદલહરી, —(૦)—

પાધરે પંથે જા ગુમાની ! પાધરે પંથે જા.
 સુંદરી સામા જોઇ જાડુગરી આખતા ન કરે ધાડ
 રસિયાજી ! આવી નાણુક વચમા અવળા લક્ષણ આ.

હઠીલા ! પાધરે પ'થે જા, સસિલા ! પાધરે પ'થે જા;
વાત કંઈ જરા છાતીયેઆંપુ, કે થુંબન આંપુ' હા.
હંત હંખે એવા અધરામૃતની, સાફ ધસીને ના;
એમાના ! પાધરે પ'થે જા, હમીલા ! પાધરે પ'થે જા.
રાજતિલક.

—(૦)—

બની મુંબાઈની શેઠાણી, હું મોટરમા ફરે,
તું પહેરે જો આ ખાદી, તો હું કપુલ કરે,
બસ પાટણની પટરાણી, રે હું મોજ કરે—બની.
ઘોડા ગાડીઓ મંગાડે, વાડી બંગલા અપાડે,
પણ ખાદી તો પહેરાડે, તને મંજરી
સાડી ફેશનેબલ લાવો, મ્હારું મનડુ મનાઓ—
વળા એરોપ્લેન મગાઓ, આપી વરદી
હોં અહર સરસરસર ફરસર જાયરે હું તેમા ફરે—બની.
પહેરો હોસે હોસે ખાદી, પ્યારી એમા છે આખાદી,
મજે આમદી ને જય ત્હારી સરદી,
પૂરો મ્હારા અભિલાષ, માનો મ્હારી ફરમાશ
મ્હારું દીલડું બનાવી દીધું દરદી—બની.
હૈ-યા-મા ચરસરસર અરસરસર થાયરે, હું કેમ કરે—બની

મહાચેતા કાઠંબરી

—૦.—

અલી જોજો મનાતી બોળી મેના, બોળવશેતુજને પોપટગ મીડું મીડું બેલી,
અલી જોજો દેતી તું અંતર બોલી..... બોળવશે
સાખી (પ્રેમે પોપટ દાઝ દીલની દીલ મહી સમાવશે,
ફેરતુ વસતે મનુનીને મહનરાજ મનાવશે.

રસ રાજની રસરેલ જ્યા રગ રગ મહીં વ્યાપી જશે,
જખ મારી મેના મારશે, પણ ખોધ પાયે લાગશે—

પુડલીક

—૦:—

હમણા તો નથી નવરાસ ગુરરાજ, અમો ધડપણમાં ગોવીંદ ગાશું,
મરણ પછીની વાતો કરો છો મોટી, ત્યારે હમણા શુ ખેરવી લંગોટી;
વાત થાય છે હિંદારની તે ખોટી, કેમ સ્યામલાલ સાચુ ચાર ધડ.
હજુ બાધવા છે મારે કંઈક માળા, હજુ થાવુ છે દશવીશ મીલવાળા
ધર તાગ કરી કુંકવા દીવાળા—કેમ સ્યામલાલ સાચુ ચાર-ધ.
જ્યારે ચાલશે નહીં કાયા હમારી, ત્યારે સાબળીશુ કયા આ તમારી,
મજે નારી નહિ તો રહેજે બ્રહ્મચારી—કેમ સ્યામલાલ .સાચુ-ચાર.

મીનળ મુંબલ

—૦.—

હુ છુ કન્યા કુવારી મને પરણાના કોડ ! ખેન પરણાના કોડ—
મને મળશે મન ગમતા રે રસીલાની જોડ,
પછી-સર્વ કોઈ કહેશે સુદરી ! લાજ કાઢુ લટકેથી હુ વળી !
—હજુ નાની છુ બાપ શાને કરતી માથાફોડ, બાઈ કરતી માથાફોડ !
હુ છુ નાની એવા વર લાવુ,—જેમા નવ કાંઈ ખોડ !—હુ છુ.

રનેહલતા

—૦:—

છે નોકરી હુ ખનુ મૂળ શૂળ સૈાને મોટી હાથ હાથરે,
શૂળ સૈાને મોટી (૨)—ઢે૦
સાગે ત્રિવસ સેવા બજાવી, પોદવુ આખર થાકી,
રાત વિતી ન માલમ પડે કે ઝૂ નોકરી જાગી—શૂળ૦
આમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સર્વે વેઠ,
ધીક જગનમા જીવતર તેનું (૨) બરે આશરે પેટ.—શૂળ૦

પડીત જાની ધ્યાની સર્વે લખી ગયા વિચારી,
શુભામગીરી છે નફર નોકરી (૨) નહીં કરવી તે સારી—શુભ૦

સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સવાહ)

આ માટે યમ કરે, સતિ તુળ પતિભક્તિ સાચી (૨) હવે પુત્રી વળતુ પાછી (૨)
સાવિત્રી—સજ્જન કરા સાયમા, મે ડગ બરીયા સાત,
મિત્ર ભાવે સુશુભે હવે, આ દીન વનીતાની વાત.
ધર્મ જે વેદ પુરાણે બણીયો, મુખ્ય ધર્મ ગૃહસ્થાશ્રમ ગણીયો,
કૃપાનાથમમ, પ્રાણુનાથ શુ રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળુ મહારાજ કયમ પાછી (૨)
યમ—સુણી વિવેક બરી મૃદુ વાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન સાણી,
સત્યવાનના જીવત વિના, કાષ્ઠ-ઈચ્છીત વર ચાચી, (૨) હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારાં અંધ સાસુ સુસ્વર દેખતાં થાય)

યમ—તથાસ્તુ ! ભાગ્યવતીતુ અતિ દુર આવી, થાય કોથી મિથ્યા નવભાવી-શા
સાવિત્રી—પતિ નમીપ શ્રમ નહીં જરી, જ્યા જાએ મમ નાથ,
તષ્ટવત આપકૃપા વડે ત્યા આવુ તમ સાથ, સગત સજ્જન તણી નથી સોધી
મૈત્રી સત પુરપની મોધી, કૃપાનાથ મમ પ્રાણુનાથ શુ રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળુ
યમ—અર્થ યુક્ત સભાષણ તાર યુદ્ધિમા વૃદ્ધિ કરનાર,
સત્યવાનના જીવત વીના, કાષ્ઠ-ઈચ્છીત વર ચાચી—હવે.
સાવિત્રી—મહારાજ (મારા યુદ્ધિશાળી સસગજીને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)

યમ—તથાસ્તુ ! ઉત્તમ વર એ આપ્યા ભાવે હજી પ્રેમદા પુઠળ આવે—શા૦
સાવિત્રી—સુપત્ર જન કરતા કદી, સુપાત્રોતુ સનમાન,
સાધુ, તો દુશ્મન તણુ, પણુ સાધે કસ્માણુ.
કૃપાનાથ મમ પ્રાણુનાથ શુ, રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળુ.

યમ-શિતળ વચન સુધાસમ તારા, તૃપાતૃપાતુરની હરનારું,
સત્યવાનના જીવીત વિના, કાષ્ઠ-ઈચ્છીત વર યાચી—હવે.
સાવિત્રી-મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળ વૃક્ષી કરનાર અમ્મે
સો ભાઈ થાય.)

યમ-તથાસ્તુ. સાસરીયાનું માન વધાયુ, પીયરતણુ પણુ કાળ સુધાર્યું—શા.
સાવિત્રી-પર દુ ખે દુખીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ,
ભરસો ભારે સતનેત્ર, કરવાનું શુભ કામ

સ્વજન માહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજ્જન ધર પ્રજા સૌ આવે,
કૃપાન્નથ મમ પ્રાણનાથ શુ રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળું

યમ-મધુર નવીન વચન સભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યા.
સત્યવાનના જીવીત વિના કાષ્ઠ-ઈચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે

સાવિત્રી-મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી ઓરેસ સો, પુત્ર થાય
યમ-તથાસ્તુ ! ઘટે ના થાવું અતિ વર લોભી, તજી પુઠ હવે
ન અહીં થોભી-શા.

સાવિત્રી-સ્વધર્મ વ્હાલો સાધુને, જે ચુકે નવ લગાર,
સપ્રિત જીવ ભવિષ્યની, ગતિ તણા આધાર

સજ્જન કરે ન આશા આપી, બોલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપી.
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શુ રહી વૃત્તી રાચી (૨) વળું.

યમ-અમુલ્ય તારા વચન વિચારી, વાધે તુજમા ભક્તિ મારી,
ભગવતી છેલ્લું ઉત્તમ અનુપમ, ઈચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.

સાવિત્રી-પુત્ર તણું મુજને દીધું, પ્રભુ આપે વરદાન,
જીવીત દાન દઈ જીવનને, સત્ય કરે ભગવાન

राधा—कृष्ण.

કેશર કીશોરી

—:૦:—

અરે દુનિયામા પ્રેમી કયા બધે મતલબની પારી છે—અરે
બીચારા કાઈક સાચા પ્રેમી, તેની તો ખુવારી છે—અરે

સાખી { પોપટ જેમ પહોતો, અચરે અચરે રામ,
મુરખ જન તેમજ બકે, પ્રેમ પ્રેમનું નામ.

કયા છે સાચો પ્રેમી હા કયા તે સાચી પ્યારી છે—અરે

સાખી { પ્રેમી પ્યારી કરી મરે પ્યારી કરે મીઠાજ,
પ્યારી પિયુ પિયુ કરી મરે, પ્યારા રંડીબાજ.—અરે

ગયો સાચાનો વખત હા, દગલગાજની વારી છે—અરે

રા' માંડલીક —રાગ. આશાવરી—

હક છોડ સખો ચત સગ મેરે, તોહો વૃજમે કાંન બુલાવત હો
નહોં તુમ ખીન વાકો ચયન પરત નાંખી ખાન પાન કહુ બાવત હો.
મોર મુગટ નહોં પહેનન હય, નહોં અગ મુગધ લગાવત હો,
તહોં ઘેનુ ચગવન જાત સખી, વોકે બંસીનાદ ન બાવત હો.
કયુ એમો હીયો તેરો કહીન બયો, તોહો લાજ શરમ નહોં આવત હો,
જાકો જોગીજન ધ્યાન ધરત, બ્રહ્માદિક પાર ન પાવત હો.
તોરી પ્રીતમે ભુલ ગયો પ્રભુતા, તકસીર વો માફ કરાવત હો
એક પાત ન ઝૂકે કહુ સજની, અમ કયા ઇતના તરસાવત હો.
પિયા માંધાસે બેગે મોનો પ્યારી, વોનો તેરોહી નાજ ઉઠાવત હો

મીશ માણુકુ —રાગ કહેરવા—

હજરો મેરે કાનમ મોતી કાનકા મોતી, કાનકા મોતી—હ
એરે મોતી મેરા, કીચપડા હો, (૨) લે જમુનાજલ ઘોતી,
(“કેસે ઘોતી”) લે જમુના જલ ઘોતી—હજરો—(૨)
અગલી બજર મેરા, મોતી ગુમાયા (૨) પીછલી બજર ખડી રોતી,

(“કાયકુ રેતી”) પીછલી બજર ખડી રેતી—હજરો—(૨)
 એરે મોતી મેરા, લાખ ટોકા (૨) ધર છતિયન પર સોતી (૨)
 હજરો મેરે—(૨) કાનકા મોતી—(૨) હજરો મેરે—
 “વાહરે વાહ બાઝ ભારી મોતી હો હો હો હો”

બુદ્ધદેવ. —રાગ, ગઝલ.—

પડતી હવે મુજને ખગર, તુમા જણાયે હાં નહિ,
 આ જગતની જગજગતી, ચતુરાઇ તે દીકી નહિ
 જ્યાં પ્રેમ માગે ઝગડજો, ત્યાં તે દીપો બાંસો ખરો,
 ધરખારને છોડ્યા વિના ચુકિન કશી મુશ નહોં.

હવે તો જો જરા જાગી (૨)

ચોળા વિભૂતિ અગ, બન્યો શુ ચોગી (૨)

સમાધી જુઠી દે ત્યાગી (૨)—હવે.

વિદ્યાસી મહેલના વાની, તને આ શી લગન લાગી (૨)

મંદુગ પુખ્તે ત્યાગી યજ્ઞા કાટા નુ દીન ભાગી (૨)—હવે.

કુડી આશ ધાંગીને, મે તારો સગ કીધો તો,

ભરમો હઈ ભૂલાવી ઓ ! વિરાગી શુ ગયો ત્યાગી (૨)—હવે.

ઉદયલાલ.

—૦—

પથી પરદેશી ચિત સોપી, હુ આ આ . લી,

સાખી { તસ્માને રીંગળાવવા, પડદે રાખી પ્રીત;
 { પુછયું પ્રવીણ પથીએ, કોણ ગામની રીત.

શુભ સંદેશો લઈ સચરન્ને, હુ આ આ . લી.

સાખી { મહા મહીનાનું માવડું, જગલ મગજ ગીત;
 { સમય વિનાનું બોલવું, ત્રણેની એક રીત.

બહેલા મડપ માહી મળજો, હુ આ આ લી.

ઉદયભાણુ.

—:૦:—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો, બોલો બોલો મેના બોલાવે,
 બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો જરી ડોલો, ડોલો, ડોલો પ્યારી ડોલાવે.
 મેના તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લલીત લેહ લાગી,
 મેના વ્હાલી મેના કે, ના કહે, પણ જાગી, જાગી અજબ જોન જાગી.
 પહેલા પોપટજી પ્યાગ રામજી સભારો-વાહ ' મેના શું-સતી
 સીતા વિસારે.

ચતુર સુગલ સીતા-રામ ક્યારે... બોલો.
 પોપટજી પાજર સોનાનું સમુત્ર, લાડીલી હું લાલચુ નથો કે લલચાવું
 સોને રૂપે શુ ભીડ બિતરની ભાગી લાગી.
 રૂડા સુઝાને રંગે રમાડું, પાખે ધાલીને ફળ મીઠા ખવાડું,
 ભાવના ભુખ્યા તમે શુ ભાવી ભાવના ભુલાવે ?-બોલો.

સરહારખા —રાગ-ઉસ્તાદી—

બસીવાલા આજેરે મારે દેશ, પ્યારી સામરી સુરત પ્યારો બેસ-બ.
 આવન આવન કેહ ગયોજી, કર ગયો કોલ અનેક,
 ગીણના ગીણના ધીસ ગઈ, મોરી આગળીઆરી રેખ.
 સાવરીયા રસીલા સચુણા, પીવાને જીયાયે કરે નીશાર,
 હમતો જોગી પ્રેમકેરે, પ્રેમ હમારો દેશ
 શુદ્ધ નહીં પાઈ પીયુકી, તખ લીયો આ વેશ.-બં
 જલસા સઘહ. —રાગ, પીલુ, પદ—

ક્રીસીકા કૌન સંગાથીરે બાબા—ક્રીસીકા
 જુકીરે માયા જગત ભુલાયા, કહેત પુરાણકી પોથીરે-બા-ક્રી.
 દોલત દુનીયા માલ ખર્ચના, માત પિતા સગ નાહીરે-બા-ક્રી.
 આપકી આપે અકેલા રી'ખના, હોતે મશાનકી માટીરે બા-ક્રી.

સુરદાસ લજન. —રાગ, પદ—

કયુરે નીંદલર સોયા મુસાશીર, કયુરે નીંદલર સોયા,
માનુસ દેહ દેવનકો દુર્લભ, જનમ અકારથ ખોયા-મુ०
ધનદારા જોખન સુત તેરા, વામે મન તેરા મોહ્યા,
સુરદાસ પ્રભુ ચલેહી પથકો, પીછે નૈનુ ભરમર રોયા-મુ०

કબીર લજન —રાગ કીરનન—

મુખડા કયા દેખો દરપનમે, તેરે દયા ધરમ નહીં મનમે-મુ०
જેશી પુલ રહી પુલવાડી, બાસ રહિત નીજ પુલમે,
એક દીન એસી હો જાયગી, ખાક હોગી તનમે-મુ०
ચુવા ચદન, અખીર અગરન, શોભે ગોરે તનમે,
ધન જોખન દો ઘડીકા સાથી, છુટ જાવેગા ક્ષણમે-મુ०
કોડી કોડી માયા જોડી, સુરત રહે નીજ ધનમે,
દશ દરવાજા બધ રહે તો, રહે ગર્હ સત્તહી મનમે-મુ०
વાસનકી એક નાવ લગાઈ, લે ચલે જગલમે,
ધરમી ધરમી પાર ઉતર ગયે, પાપી હુબે જલમે,
હલત કબીરા સુનો બાઈ સાધુ, એ કયા લગ રહી મનમે-મુ०

મીરાંબાઈ. —લજન, રાગ-ધનાશ્રી—

રામ રતન ધન પાયો મૈયારે, મૈકો રામ રતન ધન પાયો-મૈયા.
ખરચો ન ખુટે, વાકો ચોર ન લુટે, દિન દિન હોત સવાયો-મૈયા.
નીર ન હુબે, વાકો અગ્ની ન જરે, ધરણુ ભર્યો ન સમાયો-મૈયા.
નામકી નાવ ભજનકી બતીયા, ભવસાગરસે તાર્યો-મૈયા.
બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધર શરણે, ચરણુ કમળ ચીત લાયો-મૈયા.

ચાહુ જમાનો.

-સમય પ્રભાવ-

અવસરને વશ બસ થઈ રહેવું, દુ ખ આવે તે તો સહેવું,
 દુ ખ આવે તે તો સહેવું, પ્રભુ રૂંડે કોને કહેવું-અં
 વેળા વશ સીતારામ થયા વનવાસી,
 વેળા વશ દ્રોપદી થઈ સૈરન્દ્રી દાસી-એથી શિક્ષણ લેવું-અં
 વેળા વશ નળ નૃપ, ગયા જુગારે હારી,
 ભટકી દમયંતી વનવન હાથ ખીચારી-ઠે ભાગ્ય પ્રબળ એવું-અં

બુદ્ધદેવ.

—ગાઝલ—

દુ ખીને ડરાવે શાને, મરેલાને મારે શાને,
 બળેલાને બાળે શાને, વૈરી વિધિ,
 રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીખાવે શાને,
 રીખાવી જીવાડે શાને, દયાના નિધિ
 શશિને કલકો દીધાં ગુલાબો મનોહર કીધાં,
 નિયંતા તે આવી શાને, અનિતી કીધી-દુ ખી.
 ચંદનને કુસુમનાં દીધાં, સાગર જળ ખારા કીધાં,
 અમૃત કહી ઝેર દીધા, જીવન અકારા કીધા,
 રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી-દુ ખી

બુદ્ધદેવ.

—સંજન—

કાયા કાચ કુંપી, તું તો એતરે, હિણુ બાગી હંસા,
 અવિચળ પદ્મીને તું પેખરે, હિણુ બાગી હંસા-કાયાં
 ઝાઝવાના નીર સમજ આ, કાચી જીદગાની તારી,
 મમતા મુકી દે ને તું તારીરે, હિણુ બાગી હંસા-કાયાં

એ દિનના છે ધરજળ સધળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,
 એ દિનનાં છે સગાસંબંધી, એ દિન સુખ લેવાનું છે.
 એ દિનનો છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જવાનું છે,
 લોકો જેને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફર ખાનું છે—કાચા
 મહાશ્વેતા કાઢખરી. —૦:—

હમારી લાજ તમારે હાથ, ઓ નાય નિભાવજોરે હમારી.
 “સદ્ગુણ જ્ઞાન મુખ્યદ્વિ આપો, સતચિત આનંદ ઉરમા સ્થાપો”
 અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ બતલાવજોરે હમારી
 લક્ષ્મી થકી ભવ બંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય ખુટે,
 શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજોરે હમારી લાજ.
 મહાશ્વેતા કાઢખરી. —:૦:—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય ક્યાથી કોડ,
 કહે સખી પુરાય ક્યાથી કોડ?
 સરજન હારે સરજી જગમાં, નરનારીની જોડ (૨)
 પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો—સૃષ્ટિ માહે સઘળે જમ ભાળો,
 નાના મોટા જીવ જ તુમા, પણ એવી નથી ખોડ-સં
 પતિ બજયે પાતક સાકુ ટળતા, અખડ સુખડા સેજે મળતા,
 પતિ વિના સાહેલી જગમાં, હરાય જીતી હોડ-સં
 દાનવી માયા. —:૦:—

આન મધુરા ગાય રતિના રૂપે કામ લખવે,
 સ્નેહસુધારસ સીંચન કરતા ધડી ધડી શરમાવે, મુજને એ મેહન ભાવે.
 વાત વાતમાં રીસ કરીને રોષ દોષ દર્શાવે,
 પણ મમતાથી પગે પડું તો, છાતી થુ લપટાવે—મુજને.

કરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાજ દબાવે,
 કુંચી કરમાં લ્યો શેઠાણી' કહી કહી બોલાવે—મુજને
 ધર કુકડો યદ્ય ધરમા બેસી આજા નિત્ય ઉઠાવે,
 ધરની દેવી કહી સહુણે સેવા સર્વ બળવે—મુજને.
 પ્રેમ પુષ્પનો પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમસુધા પીવગવે,
 પ્રેમેથી પરિરબણ આપી પ્રેમ ઝુલે ઝુલાવે—મુજને.

હિમા દેવડી.

—:૦:—

છોડો છોડો છપ્પીલા, જાઓ જાઓ હડીલા,
 મારી કુટારો નવલખ લાજ—છપ્પીલા.
 તમે મોટા પુરુષ મહારાજ, પાણી પહેલા બાંધી લ્યોને પાજ—મારી
 વાહ વાહ વચન રસીજા, તારા નયન રગીલા,
 ગોરી ગાળે સર્વનું ગુમાન—રસીલી પ્યારી ગાળે
 લાગે જેને પ્રીતિનુજ પાન, ગણે નાના મોટા સૌ સમાન—ગોરી
 સાખી { કથન કથે જગમાં બધાં, વિરલા પાલણુહાર,
 { પ્રીતિ ભગત ભામા સદા, વચન નિભાવનહાર.
 મુકો મુકો માનુની ગુમાન, શાણા દામી છુ તારી સુમાણ,
 ચાલો આવો ચતુર પ્રીય પ્રાણુ.—છોડો.

ધેના ભગત

—ભજન—

રામબાણુ વાગ્યા હોય તે જાણે, બોલ્યા મુરખ મનમા ન આણે
 ક્રુવને વાગ્યા, પ્રહ્લ્હાદને વાગ્યા, હરી ને બેઠા ઠેકાણે,
 ગર્ભવાસમા શુક્રદેવને વાગ્યા, એવું વેદ વચન પરમાણે—રામ.
 ભારદ્વજ રાજનું મન હરી લેવા, મહારો વા'લો આવ્યા જે ટાણે,
 લઈ કરવત મસ્તક પર મેલ્યુ, પત્ની-પુત્ર બેઠે તાણે—રામ.

મીરાંબાઈ ઉપર કોપ કરીને, ઓલ્યો રાણેજી ખડક તાણે,
ઝેરના પ્યાલા મ્હારા ગીરધરલાલે, આરોગ્યા અમૃત ઠેકાણે-રામ.
નરસીંહ મ્હેતાની હુડી શીકારી, વ્હાલે ખેપ બરી ખરે ટાણે,
આગળ સત અનેક ઓધાર્યા, એવું ધનાભગત ઉર આણે-રામ.

મીરાંબાઈ

—રાગ ભજન—

કાનુડો શુ જાણે મ્હારી પ્રીત, બાઈ અમે બાળ કુંવારારે-કાં
જળરે જીમનાના અમે ભરવા ગયાતારે, કાનુડે આવીને છાટયા
નીર, ઉડયા છરરરરરરે-કાં
શેરીએ ને શેરીએ અમે રમતા, ને ભમતારે, કાનુડે આવીને ખેચ્યા
ચીર, ફાટયા ચરરરરરરે-કાં
વઢરાને વનમા વ્હાલે રાશ રમાડ્યારે, કાનુડે તાણી માર્યા તીર,
વાગ્યા ચરરરરરરે-કાં

ભજનામૃત. — ભજન મીરાંબાઈ —

બલીહારી રસીયા ગીરધારી, સુદર સ્થામ હો તજી અમને
મથુરાના વામી, આવા ન બનીયેજી.

વાસલડી વાગે વ્હાલા, ભણકારા વાગેને, વૃજ વાટ લાગે ખારી, -સુદર
જમુનાનો કાંડો વાહલા ખાવાને દોડેને, અકળાવી દે છે મુને ભારી.
વૃદાવન કેરી રોઆ, તમ પીણુ અમને તો, નવ લાગે હવે સારી -સુ
ગોવરધન તોજ્યો વ્હાલા, ટચલી આગળીયેને અમ પર દોજ્યો ગીરધારી
મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી, -સુદર

કૃષ્ણીર ભજન — રાગ ભજન પદ —

દયા ધરમ નહોં મનમે. મુખડા કયા દેખો દરપનમે,
કામજકા એક નાવ બનાયા, છોડા સમંદર જલમેં,

સુમરા બેઠન વાલા કુખે, સુમરા તરખય ઉનમે, સુ.
મુઁઞ સમારી પાધડી બાધી, તેલ લગાવત તનમે,
કુમરકા પાની જોખનકા લટકા, ઠંઘળવેગા છીનમે-મુ.
ઝોર કાયામા ધાસ ઉમત હરે, ગૌઆ છરત હરે બનમે,
ક્રહત કબીરા સુનોભાષ સાધુ, રહ ગધ મનકી મનમે-મુ.
નરસીંહ મહેતો. —૦:—

હવેમને હરીનામથી, નેહલાગ્યો(ર)ભાગીબીડભવનોભય ભાગ્યો-હવે.
માયા મદીર મારે મનથી મે મુકયાને, ઇન્દ્રીની ઝોળખાણ મુકી (ર)
હેમ હીરાથી હાર મઢેલા, તે પર ચાદ્યો ચુકીરે-હવે.
કોના સુત તાત, કોના માન બ્રાત, સરવે સ્વાર્થના સગપણ રાખે,
પ્રાણ ગયા પછી, પાસે ન આવે, કાઢો કાઢો મુખથી ભાખેરે-હવે
વીર કુણાલ. —૦—

હુ તો વીધ વીધ રગ બતાવુ નેન નચાવુ,
ને લલચાવુ મારા—કથને, વશ કરવા
રીસ કરી જોડ આડી આખે, ભૂમિ ખણતી શરમાતી,
હારે સખી લળી લળી હુ લચકાતી—
મનાવતા પણુ હુ મરડાતી, છણુકે છટકી જાતી,
કહે માફ કર કાલાવાલા, કરતા હુ હરખાતી.
હારે સખી હસી હસીને ખસી જાતી,
પગે પડે જ્યા પ્રીતમજ, ત્યાં પાણી પાણી થાતી.—
જગતસિંહ. —૦—

જણા ઝરમર વરસે મેહ ભીંજે મારી ચુદડલી
ઝોવો નદકુવરસુ નેહ, ભીંજે મારી ચુદડલી,

ઉચ્ચ અવાજ એ અલબેલાના, નીચે અમારી મેડીરે,
સુતી હતી હું રંગ ભુવનમાં, સાન કરી મીઠ તેડી-ભીંજે.
દમભગ દાદુર મધમધ મોરલા, ચાતક થયા નમેરીરે,
બીજળીના વેગના ભયને ત્યાગી, આવી ઉભી આ શેરી-ભીંજે.

કંસવધ.

—ગરબો—

જમુનાને તીરે જાદુવાલે, સખી બસરી બગવતી,
નદલાયે વહાને ચિત ચોરી મને આવરી બનાવી
જુલાવી માડે ભાન સાન કહાન ગયો હાહા,
મને મોરલીએ મોહીની ઉપગતી—જમુના

સાખી { સુંદર છબી જોઈ છેલની, ઉપજ અંતર પ્રીત,
{ નદવર ગિરધર શ્યામમાં, ચાંદયુ માડે ચિત.

નયન મેહે નયાવ્યા વાલીડે સખી મુખ મલકાવી,
છુપી છુપી કરી સાન, મને લીધીરે લોભાવી,
ન ભાવે ખાનપાન નિદ ન આવે હરે, લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.

સાખી { વીરજી થકી વિધાયલું, અંતર અતી અકળાય;
{ અળગો રહે અલબેલડો, શુ ઠરે સખી ઉપાય.-જમુના

અબજોનાં બધન.

“ભજન”

જાના હે જાના, સખકો હે જાના,
સોહન જીમમે પહેયાના, ફિર નદિ આના જાના—ટેક.
કાયા ધડ કચ્ચા ભાઈ, માયા બાદલકી છાઈ,
લડકા લડકી લુગાઈ, સ્વારથકી હે મગાઈ, મત હોના દિલગીર—
માલ ખગ્ગના મયના હાથી, ઘોડા ઓર સમયાના,

સબકો છોડ અકેલાહી જના, આવે પરવાના,
જબ એકહુ ન ચલે પહાના, ચલતી નહીં તદખીર—ટેક.

સતી દ્રૌપદી.

— ૦ —

ધરો કાંઈ હિત શિખામણુ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાથ કલ્યાણ,
કુસપે રણ્યુ કોણુ આરામ, મેળવ્યુ કોણે મહીમા માન
અભિમાન પર્વત છે મોટો, હેઠળ ઉડી ખાઈ

ચડ્યા પડ્યા ને નર પછડાયા, છરમા ગયા છુદાઈ-ધરો
લકા સરખો ગઢ દૂર્ધટ ને સમુદ્ર મરખી ખાઈ,
લંકે પતિ પણુ લંકે ન લાયો, રણુમા ગયો રોળાઈ.
હિરણ્યાક્ષને—હિરણ્યકશ્પુ, એ જબરજબ જે ભાઈ,
નૃસિંહ રૂપે નખે વધેર્યો, માને ગયા મરડાઈ . ધરો.

સરસ્વતીચન્દ્ર.

—:૦:—

પ્રિતી કરીશુ તરછોડી પરદેશી હા છોડી પરદેશી, (૨)—પ્રિતી.
ડશ દઈ અહો ભ્રમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હા છોડી (૨)—પ્રિતી.
પુરી પખીણી, પ્રેમ પીંજરમા, આખર પાખ મરોડી પરદેશી,
હા મરોડી પરદેશી મરોડી પરદેશી... . પ્રિતી.
ત્યાગી કુમુદ વન, ભટકી ઓ ભમરા, આવ્યો અહીં શુ ફરી દોડી,
ઉડીજા ઉડીજા, પખી મુશાફર રેન રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
હા થોડી પરદેશી હા થોડી પરદેશી . . પ્રિતી.

હવ-કુશ.

—વૈરાગ્ય, ભજન, રાગ-પદ—

જોને જરી જગી મુરખા, જોને જરી જગી,
અત્યા મુતો શું અભાગી ! હવ ! જોને જરી જગી.

સગાને સખંધી ત્હારા, સુખના છે એલીરે. [૨]
 ઠેલી મેલી જશે દુખમા રડતોજ ત્યાગી—અલ્યા સુતો થું.
 કાયાની માયાને ત્હારી, કર તું વિખુટીરે [૨]
 ટુટી ખુટી સાધનારો નથી કો વિરાગી—અલ્યા સુતો થું.
 મ્હાર આ મ્હાર છે માની, ગુમાની થું થાતોરે [૨]
 જતો હરખાતો માતો જશે હામ ભાગી—અલ્યા સુતો થું

સતી તોરણ

—સજન—

એક દીન એવો આવશે, જે રૂદીયામા સૌહિના સાહેરે,
 સગા મીત્રના કારણે વીરા કોઈનું જોર નવ આહેરે.
 કાઢો કાઢો એને સડ કરે વીર, જાણે જન્મયા નોતારે,
 ઘટનો ધુધટ દુર કર્યો ત્યારે રોક્યા દશ દરવાજારે
 આરે કાયાનો ઘટ ઘેરીઓ ત્યારે, રોક્યો દેહનો રાગરે—એક
 સોળ વરસની સુદરી તે ઉભી ટગમગ જુવેરે,
 આરે કાયામા હવે કાઈ નથી ત્યારે ઉભી ધુરકે રૂવેરે.
 એની વળામણુ શેરીયે માત આપેથી વળશેરે,
 સગા સગા તમે થું કરોરે, સગા વળારીને વળશેરે,
 સગા તે વન કેરા લાકડા તે બેગા આવી બળશેરે—એક.

સરોજની.

—સજન—

કાળ નહિ છોડેરે, હાથા શાને મથીને મરો
 પાપી બ્રમણુ કાજેરે, ઘોળા કાળા શીદને કરો
 મન જાણો છો ? મેં કયું કે, પણ કરનારો છે કાય;
 આદર્યા અધવચ રહે ને, હરી કરે સો હોય,
 મિથ્યા વૈભવ માટેરે, નિદ્ય જુદમી શીદને કરો —કાળ.

નહી સમજે કાળ રાય ત્યમ, રક સર્વને ખાય,
બાધી મુઠીએ આવેલા, સૌ ખાલી હાથે જાય,
કરશે તેવું ભરશેરે ? પરમેશ્વરથી જરી તો ડરો —કાળ
બોહાણો —વૈરાગ્ય ભજન—

જુહું જુહું જગત ખરું જાણ્યું મારે
જુહી જનની, જુહી જાયા, જુહી મોહ ભરેલી માયા,
કાચ કુપો છે કાચા, મમતા તાણું મારે
ગગને જામે વાફળ ગોટા, પાણીમા પ્રગટે પરપોટા,
બેલ વિચિત્રો ખોટો—સાચો જાણું મારે
મારૂં મારૂં કરતા મરતા, દ્રવ્ય કાજ પાપે નહીં ડરતા,
મેલી ચાલ્યા દામ ખજાનો ખાણું મારે.
જુહી જાણો જગતની બાજી, આતશખાજી જાણો ગાજી,
અતે સૌને સોવું છે, રમશાન મારે.

સતી તોરણ. —ભજન—

જેસલ કરી લે વિચાર, માથે જામ કરો માર,
સ્વપ્ના જેવોરે સમાર, તેળાંદે કરે છે પોકાર.
આવોને જેસલરાય આપણું મળીયે,

ખરા સત હોયે ત્યા જમ બળીએજી ?
આ ભવ આવીયો અવતાર માથે સદ્ગુરુ ધાર,
જાવુ ધણીને દરખાર બેડતી ઉતારે ભવધાર—આવોને
મોતી એરણુમા ઓરાય, માથે ધરણુ કરો ધાય,
કુટે ફાકટીઆ કહેવાય, સાચાની ખરે ખબરું થાય—આવોને
નવલખ કોથળીઓ બધાય, ત્યારે ગાધીડો કહેવાય,
હિરા માણેક હાટે વેચાય, તેના મુલ મોઘેરા થાય—આવોને

નિત્ય નિત્ય ઉડી ન્હાવા જાય કોયલા ઉજળા ન થાય,
એટા ગુણિકાનો તે તો બાપ કોને કહેવા જાય.—આવોને
દેખા દેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
હાથમા દીવો લઇને જીતી આખે કુવે પડવા જાય.—આવોને
એવી ચાર જુગની વાણી સતિ તોરલ દેવી ગાય.—આવોને
રાગ સાજ સંગ્રહ—હનુમાન સ્તુતિ—

ધન ધન મહાવીર બજરંગ, રાવણુ લંક જલાને વાલે.
આજ્ઞા રઘુનંદનકી પાય પહુચે ગઢ લંકામે આય,
ક્રોધિત હો દી આગ લગાય, રામકે કામ બનાને વાલે.—ધન.
રાવનકી બાટીકા ઉગરી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી,
ફસ ગયે બ્રહ્મા પાશ એકવારી, લીલા લલિત દીખાનેવાલે—ધન.
ચઢી દુમ અશોકપર હર્ષાય, દિન્દી ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય
ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી ખમર સુનાનેવાલે—ધન.
શકિત મેઘનાદ ને મારી, વ્યાકુલ બપે લક્ષ્મન બલધારી,
લાયે સજીવની સુખારી, લક્ષ્મન પ્રાણુ બચાને વાલે—ધન.
માયા રચ અહિરવન ધાય, જબ દર લે ગયા દોનો ભાય,
રામકા લક્ષ્મન સહિત ઉઠાય જાય પાતાયમે જાનેવાલે—ધન.
દુષ્ટોકા મારો તત્કાલ, ભકનોકા કરિયે પ્રતિપાળ,
શરણુગત દ્વિજ મન્નોલાલ, ધન મિથા બલપાનેવાલે—ધન.

સતી તોરલ.

—સજન—

પાપ ત્હારે પ્રકાશ જાડેજ પાપ ત્હારે પ્રકાશરે,
ત્હારી બેડવીને પુડવા નહિ દડ જાડેજરે—તોરલ કહે છે.

હરણ હર્યા લખચાર તોરણ દે હરણ હર્યા લખ ચારે,
 કછક વનમા મૃગલા મારીયા, તોળાદેરે એમ જેસલ કહે છે
 કર્મ ત્હારો સભાર નડેળ ધર્મ ત્હારો સભારે-તારી બેડલી.
 છુટી કુંવારી જાન સતિ નારી, છુટી કુવારી જાનરે,
 સાત વીથુ મોડખ મારીયા તોળાદેરે, એમ-જેસલ કહે છે.
 ધર્મ ત્હારો સભાળ નડેળ ધર્મ ત્હારો સભાળરે-તારી બેડલી.
 તોડી સરોવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરોવર પાળરે,
 ભાઈ ભાબીને મે મારીયા તોળાદેરે એમ જેસલ કહે છે
 કછક પરમાર્થ કર નડેળ કછક પરમાર્થ કરરે-તારી બેડલી.
 માથાના જેટલા વાળ સતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે,
 એટલા કુકર્મો મ્હે કર્યા તોળાદેરે એમ-જેસલ કહે છે.
 પાપ તાર પ્રકાશ નડેળ પાપ તાર પ્રકાશરે,
 વિનવે જેસલરાય સતિને વિનવે જેસલરાય,

મારી બેડલી ઉતારો ભવ પાર, સતિ-મારી.

સતી તોરણ.

—૦:—

જીવન દિન ચારતુ ચટકુ નકામો મોહમાયાનો,
 હીડી જાતુ આહા અતે કરીને ત્યાગ કાયાનો.
 થતાં દરબારનો ડોકો રહે ના મર્વ બકાનો,
 મુરાનો પથુ સમય આવે સમાધિમા સમવાનો.
 અરેરે કયા માયાનો નકામો મોહ સસારે,
 છુલ્લે જાની છતા જાને ધારાની ઢોંગ ડાહ્યાનો

રામેશ્વરન રેકર્ડ માનાર રા નાથુલાલ.

રાગ-ગરબો.

પાતળીતા પાલવ મેલોરે, પાય પડું રે
અલખેલા અળગા રહોનીરે પાય પડું રે
છેગાળા છેડો મેલોરે પાય પડું રે

જ્ઞાલાળ મારા, મહીની, મડકી મારી ટુટી (૨)

આ કંઈ માતનમાળા ટુટી (૨) રે પાય પડું છુ -પાતળીયા

જ્ઞાનાળ મારા કંસનું રાજ નથી રૂડું (૨)

કોઈ જઈને કહેશે કુંડું (૨) રે પાય પડું છુ -પાતળીયા

જ્ઞાલાળ મારા, અંગડો ઝાઝો નવ કીજે, (૨)

તુને દાણુ શાનુ દીજે (૨) રે પાય પડું છુ -પાતળીયા.

જ્ઞાલાળ મારા દયાનો પ્રિતમ છે સોહાગી, (૨)

મુને તારી માયા લાગી (૨) રે પાય પડું છુ -પાતળીયા

વિરાટ-પવં રાગ ઉસ્તાદી લજન.

વગતન મુખસે કીયો ન જય તેરો રાત્રા કીશન મુરારી

ફાગન મે જામ હોરી ખેલત, બીહરત કુજ બીહારી

શ્રીદામન્દકી કુજ ગલીમેં, બહીઆ પકડ રગડારી,

કોયમે આકર ભવે અગર, તમ બોલી શ્રીજનારી

મત રગ ડારો લાજ ધરો તુમ, હમહય નારે કુવાગી,

તુમ હો નીરલજ હમ નહી અશરો મુખસે સુનેગે ગારી—

(તમ) ફગવા લીયે બીન-ગતે ન દુગા હસકે-બુલા મુરારી,

અમ કહા જાઓ બચો મોરે આગે ભર મારી પીચકારી,

કહેને લગી સમ હાત તોડ અય ગોકુલકેરખવારી,

તુમરે પ્રેમમે બની હમ મુરખ, અગીઆ બીજ ગર્ધ સારી,

અખતો છોડ દો ચીર હમારે તુમ જતે હમ હારી.

❖ શ્રી હંસવાહિની. ❖

બેહાણો.

—૦—

રમમે ક્યસે હોરી ખેલુંગી, સાંવરીયાકે સગ,
ધોખી ધોવે મચવે સયલે, ધોખનીયાકે સગ.
કાસ પાપીઠી નજર લગી, મેરી ચાલી હોગઈ તંગ, -રમમે૦
મેરા સૌહર સુસ્ત મીલા હય, રાજ પીવે હય મંગ.
લાલ જવાની હો ગઈ ગારત, પાની હો ગયા અંગ -રમમે૦

બેહાણો.

—૦—

ઝેણી ઝેણી મોરલીયો વાગે છે, ધના નાદ ગગનમાં ગાજે છે—
વાલા વસ્ત્રાગી ઉભા, જમનાની તીરે, સુણીને નાદ ગાયો બાગે છે—
સતી હમયતી.

—૦—

હમયતી—જાઓ સીનાઓ બાળ અમારા અતરના આરામ,
મળીશુ ફરીને મેળવશે ને ભક્તવત્સલ ભગવાન—
બાળક—હાય અભાગી અમ પામરપર આવ્યો ફૂકર યોગ,
બાળ અમે લાચાર સંકીરે, માત તાત વિયોગરે—
હમયતી—નીરવિનાની સરિતા સુની સ્વચ્છ વિના સુની માય,
પાખવિના સુની પંખીણી જેવી બાળવિના સુની માયરે—
સુદેવ—સારા નરસા યશ અપયશના વડીલ કરે ને કામ,
ભોગવવા પડે ને સર્વ સ્વજનને તેના ને પરીણામરે—

સુરશ્યામ.

—૦—

સૈયા હુ હુ ગુલાબી રગ પ્રીતમ રગ કેશરીયા,
માર જોખન ગુલાબી રગ પ્રીતમ રગ કેશરીયા.—સૈયા૦
પાન ગંગેરી જસોદા ખીડીયા, આવે ગુલાબી ફુલ,
અલાવે રગ કેશરીયા.—સૈયા૦

ચુન ચુન કલીયાં શેજ બીછાઇ, સોતે ગુલાબી ફુલ,
ઉડાવે રંગ ફેશગીયા--સૈયા●

સુરશ્યામ.

—રાગ લાજન—

ભક્તી સુધારથ સાર જગતમા, સત્ય સમજે નરનારીરે,
ભક્તીને વશ થઇ ગીરધારી, આહીર સાથે ગાયો ચારી;
કપટી મામા કંસને મારી, દામી કુખમ તારીરે—ભક્તી
વૃજ વનીતાનુ જ્ઞાત્ર વધારી, રાસરખાવીકુલવનમાળી,
દિવિતજ્ઞ અભીમાન વિચારી ગોવરધન કર ધારીરે—ભક્તી.

રામવર્ષા

—વૈરાગ્ય, રાગ માઝ—

જન્હા ધર જુલને હાથી, હજારો લાખકે સાથી,
જિન્હાકો ખા ગર્ભ માટી, તુ ખુશ કર નીંદ કયો સોયા ટેક
નકકારાહ કુચકા બાજે, કિ માઝ મૈતકા બાજે,
જ્યો આવજુ મેત્રરા ગાજે, તુ ખુશ કર નીંદ કયો સોયા-૧
કહા ગયે ખાન મદમાને, જો સુરજ ચાંદ ચમકાને,
ન દેખે કહા જીવહ જાને, તુ ખુશ કર નીંદ કયા સોયા-૨
જન્હા ધર લાલ આર હીરે, સદા મુખ પાન આર બાડે,
જન્હાનુ ખા ગયે કીડ, તુ ખુશ કર નીંદ કયો સોયા-૩
જન્હા ધર પાલખી ઘોડે, જરી જર બદતકે જોડે,
બહી અમ મૈતને તેડે, તુ ખુશ કર નીંદ કયો સોયા-૪
જન્હાકે બાલ ચે કાલે, મલકયા દુધસે પાલે.
વહ આખર આગમે ડાલે, તુ ખુશ કર નીંદ કયો સોયા-૫
જન્હા સંગ પ્યાર થા તેરા, જિન્હાને કીયા ખાકમે ડેરા,
ન ફિર વહ કરનેગા ફેરા, તુ ખુશ કર નીંદ કયો સોયા-૬

શ્રી બ્રહ્માનંદ ભજન.—રાગ ગઝલ—

કૃષ્ણ ધર નદે આયે સિતારા હો તો એમા હો
 કરે સખ પ્રેમસે દશણ દુસારા હો તો એસા હો.
 બકાસુરકો મશલ ડારા, પુતના જનમે મારી,
 કશકો કેશસે ખેચા ખિલારા હો તો એમા હો.
 કુદ પાનીકે અદરસે, નાગકો નાથ કર લાયે,
 ચરણ કૃષ્ણ પેધર કરે, નચારા હો તો એસા હો
 તીર જમુનાકે જ કરે બજાઈ, બસરી મોહન,
 ચલી ધર છોડ બ્રજનાગી, પિયારા હો તો એસા હો.
 રચાઈ રાશ કુજનમે, મનોહર રૂપ બન કરે,
 દેવ દર્શનકો ચલ આયે, દીલાંગ હો તો એસા હો
 ગયે જગ છોડ ગોકુળકો નરિ શીઘ્ર લેવકર આન,
 સખિ રાતિ રહી બનમે, કીનારા હો તો એમા હો
 પૂરી દારાવતિ જાકર, મહલ સોનેકે બનવાયે,
 હજારો રાનિયા વાહી, ફસારા હો તો એસા હો.
 કુર-પાંડવ લડે રતમે, જીત અર્જુનકી કરવાઈ,
 બચાઈ લાજ દ્રૌપદીકી સહારા હો તો એમા હો.
 ઉતારા બાર બૂમીકા, મિધારા ધામ આપનેકો
 વો બ્રહ્માનંદ દુનિયાસે નીચારા હો તો એસા હો

ભુગલ ભુગારી

—૦:—

નાહી બનશેજી પ્રીતિના મોતીનું મૂલ,
 મોતીનું મુક્ર આખી દુનીયા છે ફલ—નાહી.
 હીરા-માણિક દામ કરોડો, પ્રીતિના દહેજમા એ છે વસુલ—
 સાગર રસતો-છીપ છે દિલની, પાકે મોતી, પાણી જામે અતૂલ—

રા'માંડલીક.

—:૦:—

બોલો બોલો પ્રીતમજી, બોલો પ્રીતમજી, પાછા મને શું સતાવશો!
 પ્રીતે રીતે મને રીઝાવશો—“એમ હા”
 મને હીરા મોતીથી મદાવશો—“હા બાઈ હા”
 જો જો ખોટા બહાના ના બતાવશો . . . બોલો

કારભારણ કામણુગારી હું,—

કારભારી કામણુગારો હું બરે સલામ લોક હજારે
 સોનાના અસ્તરા બનાવી મુકુ આખુ ગામ
 નાતીલા પણ કયુલ કરે ધાર્તી ભરેહું કામ,
 જો જો હરખે હકાયા થઈ ના જશે . . . બોલો

રા'માંડલીક.

— ૦ —

પ્યારા પ્રિયતમ રશરાજ અમને આજ રીઝાવો,
 લટકાળી લલના કાંચ સૌ શણુગાર મગાવો
 સાચી સાડી ચોળી લાવો, પાટણના પટકુળ મગાવો,
 હીરા મોતી ટાકી પટકુળે, પાડી ભાત કસતી કોર મુકાવો
 લાડ લડાવુ તમને શાણી—જે માગે તે આપુ આણી,
 હોસે શ્વામી મારા મનડાના પુરો કોડ, મોઘી હાઉંસ બંધાવો,

મીનળ-મુંબળ. —રાગ કાવાલી—

જગતના જાણુ બેદરો રસીક દીલના દીલવાર કો
 બતાવો કેઈ તો આશક ? જગતના
 કરે તન બદન સૌ ફૂલ આપુ મગો જે તે મુલ,
 ફૂરે આ કુમળુ બુલબુલ, બતાવો કેઈતો આશક ?
 મુદુ આખડી આજી ગુથી વેણી દુલગથી,
 કયુકી કસકસી બાંધી, બતાવુ કોને તે આશક ?—જગતના

મીનળ-મુંબળ. —રાગ-હિસ્તાદ્દી—

અલખેલા અકેલા આયા અલી, જાને ન પાવે વાકી રોકો ગલી,
મય જલ જમના ભરન જાન રહી, ખીચ ડગર મોઢે આન છલી.
તોરો હારહય હંધકો સજની, નથ ખેસર મોરી ચપાકલી—અલખેલા.

મીનળ-મુંબળ. — ૦.—

અધુરો ધટ છલકાય આખરે અધુરો ધટ છલકાય,
સાગરમા અહુ સલીલ ભર્યું છે, પણ મઝા ન મુકે જરાય.
આત્રતરવર ફળ આવે સમ નીચુ નમતુ જાય,
એરડો ફળ આવે ભાષ ! ઉચ્ચે વધતો જાય—આખરે,
મૂળ સસ્કાર પડ્યા વીણુ માન અધુરીયા કહેવાય,
વિદ્યા કે વિપુ, વૈત વચ્ચથી, જાતી સ્વભાવ ન જાય—આખરે.

ઉદય-સાણુ. — ૦ —

રસીમો રસીલી માદનીનો સમો સાધી, તજ સધળી ઉપાધિ

ગમા ઉપવનમા—

ગુપચુપ વાતો કરે, નેનના ઇસારા કરે;
સગે હસે હરે ફરે રગ ધુનમા—(પછી),
પળમા રીસાયા છે રસીલા, બાન ભૂલી ભામિની,
માનતા મોહન નથી, હાયે પગે ચપ માનુની.
વેળા રસીલા વહી જશે, પસ્તાવો પાછળથી થશે,
માન મોહન ! માન, જાશે કાળ કા'ણી રહી જશે.
તુ માન ભલે ના માન મને પરવા નહિ,
જીવજન તને નહિ અક્ષય કરે તનથી,
પ્રીત વચન વીણુ રચના રસીયા મન વસીયા મારેજી—

ઉદય-ભાણુ. —રાગ ભજન—

ટાળ્યા નહીંરે ટળે લખ્યા લલટે લેખ—ટાળ્યાં
 વાળ્યા બીજ તે ફળે કરમે લખ્યુ તે મળે—ટાળ્યાં
 ફરિશ્ચંદ્ર બાંધેલ તલાવડી, પાણી શ્રવણુ બરે,
 ધર્મ કરતા ધાડ થઇ, આધળા ઝુરી તો મરે—ટાળ્યાં
 રઘુવીર ચાલ્યા વનમાં, સીતા રહન કરે,
 દુઃટ દગે સતી લઇ ગયો, લકા પલમાં બળે—ટાળ્યાં
 હરિશ્ચંદ્ર જોવો રાજવી, નીચ ધગ મળુરી કરે,
 રાણી વેચી પરધરે વેળા ચાહે સો કરે—ટાળ્યાં

ઉદય ભાણુ —:૦:—

વન વગડામાં ભૂલી પડી, ત્યા અમ્રત પ્યાવો પીધો
 પીધો લીધો સાર સૃષ્ટિનો, મેલ અમર ત્યા કીધો—પથી પરદેશી
 અધવચ વગડે વીશ્રુ કરડ્યો, ઝેર ચઢ્યું છે અગેજ,
 કોઇ મુરલીવર મત્ર બણે તો શીતળતા થાય અગેરે—પથી
 દુનિયા મારી ચેબા કરતી, ને ગાડામાં ગણતીરે,
 હું ગાડી કે દુનિયા ગાડી, આપ કઠી દો ગણતીરે—પથી.

સત્ય પ્રકાશ — ૦ —

આજ હું તો પરણ્યા પિયુથી રીસાણી,
 મને મોહનજી આવી મનાવશે.
 પાઠળથી આવી એ પકડે પાલવડો,
 હું—કહીશ મોહનજી મુકોને કેડસો.
 બોલ મારી મીઠી ! બોલની રસીકડી ! એવું કહીને બોલાવશે,
 વ્હાલમના વેણુ મારા ચિતડાના ચોર, મારા મીઠા કળાયલ મોર.
 કહેશે જો કથ મને વગડાનું ઢોર
 તોય હું કહીશ કાળજની કોર ક્યારે આવશે.

કામલતા.

—૦.—

આપ પાપડ વાડીમા પધારજો દ્હેરીલાલ
મદીરની સામે મકાન છે, નીચે દેશી દારૂની દુકાન છે
રગરગીલા ચાન મારી પાડોશમા તુલસી ક્યારાનુ નીશાન છે,
છળમા તુલસીના ઝાડનું નીશાન છે.—દ્હેરીલાલ.
અખડ ને અબગ આજ માજ પહેલા પધારજો
હડતાળવાળાનુ તોફાન છે, જયર હડતાળવાળાનુ તોફાન છે—દ્હેરીલાલ.
જોખમ ભરેલુ કામ પુરી પંચાત છે, ધાસ્તી છે આફતમા
જન છે, મારા બાપ ધાસ્તી છે—દ્હેરીલાલ.

માલતી માધવ.

—:૦—

ચાલ...ચાલ ..ઓ અલબેલી, વળી વળી પાછુ જુવે શુ પ્રેમ ઘેલી
તારા ઉરમા આનદની હેલી, માડેવી, તારા ઉરમા આનદની હેલી,
મળ્યા હવે ભેગા, ચંપો ને ચંપેલી . ..ચાલ ચાલ;
મારા પગના અઝરની ખીલી, વારે વારે પડતી દીવી
(ખીલી જેવી દીલી, એવી તુ એ છે હઠીલી, હવે ચાલ?)
(આ, આવિયે છીએ)ચાલ.

અલ્હુચાબડ

—૦—

રાજ સામી સામના આવજો, સામી. સડકપર બંગલો,
મીઠા મહેમાન આજ આવજોરે—સામી.
પ્રીતિ સરોવરની પાગે પાતળીચા
અમીરસ પીજો પીવરાવજોરે—સામી.
કમાતે ક્યારડે બહેકે કસ્તુરી
બેરખડા લુટજો લુટાવજોરે—સામી.

છત્ર વિજય

—૦:—

પાતળીઆ પાલવ છોડે કાઠ જોઇ નરી,
 —નખરળા શીઠ તરછોડે મારો જીવ નરી.
 બાળી ભોળી હુ બાળ કુવારી,
 બાગો ભોગો હુ હુ બ્રહ્મચારી,
 છોડો છોડો મારો હાથ મરડાઈ જાય છે.
 આના આવા ચાળા જોઇ લાલિ થાય છે,
 કાં શું થાય છે ? (મારો જીવ જાય છે, અરે હાય હાય હાય)

બુદ્ધદેવ

—૦:—

પિયુ પિયુ પોદારતીરે, પપૈયા વધુ ઝુરે વનમા,
 વિરદ અગાર ઉડે તનમા, અનિશય બળી રહી મનમા—પિયુ
 ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોગી વિના કરમાય,
 ઝુકતી આ લલિત પાખડી, ભોગી મધુકર પ્હાય—પિયુ
 બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય;
 નમ્ર નવાહા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર પ્હાય,
 હસણી દુખી થતીરે, કોમળ માનસ ઉપવનમા—પિયુ

વસંત પ્રભા.

—૦—

કેડયો મુકોને કે મારો કથ કોડીલારે
 રાખો જરી મરગદ, હો રગીલારે જોગી.
 પાલવ છોડે મારો માહ્યબાજી શાણારે,
 બોક દેખને મર લાજરે, હોજી રસીલારે જોગી.
 સાનમા સમજો કાઠ ઝાઝુ શુ કહીરે,
 દીલની યોગી શુ જગ જાણેરે, હોજી રસીલારે જોગી
 પ્રેમ મીઠી કરીને પીજીએ હોજી રસીલા જોગી.

શુદ્ધદેવ

—:૦:—

કુલની પાખડી દ્યો પ્રાણ, ગણી અંતરની ઝોળખાણ—કુલની.
સ્થામ સલુણા અમ ધર આવ્યા, શા કરીએ સન્માન,
નાથ નગિના પરિમલ બીના, મન માન્યા મેહુમાન—કુલની.
ઝાઝુ શુ કહીએ સમજુને, સખી નયનના ખાણ,
વિમળ કમળ આ સરવર જળનુ, ભોગી બ્રમર સુગણ—કુલની.
કુમારપાળ.

—:૦:—

પ્રેમ તંત્ર અણુભોલ સખી એ શીખવ્યા નવ શીખવાય,
કોઈના શીખવ્યા નવ શીખવાય
પડે સમજ અનુભવે આવડે, કાન્ત મિલન જ્યા થાય,
એકાન્તે કાન્ત મિલન જ્યાં થાય—સખી.
પ્રિયતમને જોતા શરમ ચડે, ધડકે ઉર પાછા ચરણ પડે,
ત્યા શા શીખાવે પ્રણય તંત્ર, જ્યા નયને મદ ધેરાય;
હઠીલા નયને મદ ધેરાય—સખી.
પણ જ્યા જરી આપથી આપ મળે, પળમા ઉર એક બીજા ઉછળે
અધીરા હૃદયેથી હૃદય મળે, ત્યા રસ સાગર છલકાય
રનેહથી રસ સાગર છલકાય.

નવલ-કુસુમ—રાગ—ગરબો (બેન્ડ સાથે)

જ્ઞાન જુલ્યા છે રાજ, મુખડાની મલકે, (૨)
કામજુમારી કીકીની હલકે હડીલા રાજ (૨) જ્ઞાન જુલ્યા છે.
ઝાઝરને ઝણકે, નેપૂરને રણકે, (૨)
જોખનીયાની જુરકીની બનકે, હડીલા રાજ (૨) જ્ઞાન જુલ્યા છે.
હાથને સટકે, ચાલને ચટકે. (૨) પતથી કમર ફેરે કટકે—હા.

જલસા સ ગ્રહ-રાગ, ખમાચ, હાદરો !

કાઈ લટક લટક ચલત મોહન આવે ભાવે,
અધુરી, અધુરી, મધુરી, મધુરી, મોરલી બગવે-કંઈ.
આધે કમરીયા હાથે લકરીયા બનમે ગડવા ચરાવે,
સાવલી સુરત મોહની મુરત, મુખશે મિન બગવે-કંઈ.

મી. મુરાદઅલ્લી - હિસ્તાલી-ભજન.-

મદીનમે મોહુદ આયો દીલબર સચ્ચો દીન જગાયો,
સરવર સચ્ચો દીન જગાયો —મદીને

બુમ્મેદી રાનકો જન્મજ ધરીયો, અમીના ધર જાયો
દાઇ હુલીમા પાલના ઝુતાવે હુરાયે મગત ગાયો,
અય્યદલ્લા ધર અન ત વધાયો —મદીને

નબી મોહમદ ચયે મેહેરાજકુ ચોયે અરશયે આયો,
ચોયે અરસયે એક ગેર ખડા થા, અગુદી નમિસે પાયો,
મુદત પરદેમે દીખાયો.—મદીને

હસ પરદેમે નમીકુ ખીકાયો, અનહુક ગેઠ બતાયો,
આશુક માશુક દોનો હીલમીલ જોડે, આનુક માશુક મન ભયો,
નબીજી મહેરાજ સીધાયો.—મદીને

નૂરકી પગગી નૂરખ જામા, નૂરકી સેજ ખીઝાયો,
નૂરકા સેહરા, નબીજીકે શીરપર મોતીયન મેહ બરશાયો,
નબીજી મહેરાજસે આયો.—મદીને

કલમા પદો નીન નૂર નબીકા, ઇલમે-દીન સોહાયો,
ઇલાહા, ઇહ્દીલાહા મોહમદ રસૂલીહાહ, કદમા મુખપાક પ
નીરોશા તેરે કદમોમે આયો —મદીને

સરહારખા. —કળેડાની કહાણી—

કોને કહીએ કળેડાની કહાણીરે, જેમ બળદ પીવાયે ઘાણીરે,
લોક વગોવે ને સાસુ સતારે, વળી પીયુડો છે પામર પ્રાણીરે.
હું જોખન રશ ઝુલતી, પણ જોડીની ખોડ,
પીયુડો રમે લખોટીયે કરતો દોડા દોડ.
જગદીશ ! હવે ગભરાણીરે, સહાય કરજો શ્રી સારંગ પ્રાણીરે

રામગ્રાફ ન ૫૧૨ —ઉસ્તાદી ભજન—

અલી જીકરલે, મુરખ મનવા પીછે તું પછતાવેગા,
... .. રે ભાઈ, પીછે તું પછતાવેગા
ઇસ દુનીયામે કહેત કબીરા ફેર જનમ નહિ પાવેગા[૨]—અલી
દેરે દીલાવે નામ મૌલાકે, દેવેગા તો પાવેગા,
... .. રે ભાઈ દેવેગા તો પાવેગા.
મયા વખત ફેર નહિ મીલનેકા, ખાતી હાથેજવેગા[૨]—અલી
હુનિયારે દૈક્ષત માલ ખમના સગ ન તેરે આવેગા
... .. રે ભાઈ સગ ન તેરે આવેગા
મહેલ મહેલીયા, બાગ-બગીચા, સખ છોડકર જવેગા[૨]—અલી
હાથીરે ઘોડા ફાગુરે લશ્કર ધરકુલ્લે ચૌકી બીડાવેગા,
... .. રે ભાઈ ધરકુલ્લે ચૌકી બીડાવેગા.
દીલકે બીતર તનસે મનડા, જમરા જીવ લે જવેગા[૨]—અલી.
રોજ મહેશરમે, નિશદીન બોલે, પાક મોહમદ આવેગા,
... .. રે ભાઈ પાક મોહમદ આવેગા.
નખી મોહમદ મુસ્તફા, કુલ્લ આલમકુ બતાવેગા—અલી
(સલામ આલેકુમ)

પૃથ્વી પુત્ર.

—:૦:—

આવી આવી વસતની બહાર, સૂતી મારી સેજલડી,
તોયે આવ્યા ન હૈયા કેરા હાર, સૂતી મારી સેજલડી.
લાવો લાવો સમજની, સુદર શ્યામ શ્યામ શ્યામ,
આવો આવો અતરના આરામ, સૂતી મારી સેજલડી.

સાખી { મીઠા બોલી કોકિલા કરે મધુર ટહુકાર,
વીરહે વ્યાકુળ વલ્લભા દેતી માપ હબાર.

મનગમતા મોહન લાલા, અતર છે વિહવળ બહાલા,
પ્રીતિ ધારા વરશાવો, શાને તરશાવો,,
પુલસૈયા સોદાવો, પુલખાણ વિધેપ્રાણ-આ સૂતી મારી સેજલડી.

મીસ પ્યારીબન. —રાગ કહેરવા—

અપને પ્યાગમકો મે જોગન બનીરે હો (૨)

જોગન બની, બેરાગન બનીરે (૨) અપને પ્યાગમ—(૨)

તુટાસા કુવા નીરખારે, હોય ચમેલી પુલ,

સબ સખીયન મીલ સહેરા ગુ'યે, પહેને નખી આ રસુલ

મેતો જોગન બનીરે, અપને પ્યાગમકો—

પતા તુટા ડાલસેરે, લેગમ પવન ઉડાય.

અબકે બીછડે કબ મીલેગે, ઉપર લે જાય-મેતો જોગન-અપને.

પતા ઝુકાગ ટેહનીકે નીચે, બનાયે પાયો પુલ,

ઉપરકે પને સખી ઝુકેરે, પહેનાયે નખી આ રસુલ-મેતો.

પ્યારા સાહેબ—રાગ, આશાવરી—

કરલે સીગાર ચતર અણબેલી, સાજનકે ધર જના હોગા. (૨)

માટી ઉઠાવન માટી બીજાવન, માટીમે મિલ જના હોગા—

નફાલે ઘેલે શીશ ગુથાવલે, શીર બહાસે, નહી આના હોગા-ક૦

વિક્રમચરિત્ર

—૦૦:—

કોઇ દુધ થયો દીલરગી, શોખીલા સાણા ઉમંગી—હાં કોઇ
 કેરી પીચે કસુબલો, ગાળો પીચે અબુધ,
 ધર તો દીવાના પીચે, હાના પીચે દુઃખ—હા કોઇ
 એક અમીરસ દેવનો, ખીજો રથ છે ગ્રેમ,
 ત્રીજો રથ ગોરથ બલો, પીધે ક્યા હેમ—હા કોઇ.
 ગોરી ગવરી ગાયના, ગોરા મીઠાં દુઃખ
 હુ પથુ ગોગી ગેરડી, ગોર દીલ છે શુદ્ધ—હા કોઇ.
 હેમ કટોરો કાયમા, માહી અમૃતમાર
 ચગુર હોય તે ચિતવે, ગુણુ સમજે ન ગમાર—હા કોઇ.

મીરાબાઈ

—રાગ ગરબો—

ગોકુળીયે લઈ ચાલો, ઓધવરાજ હમને, (૨)
 આણી તીરે ગંગા ને પેલી તીરે જમના. (૨)
 વચમા ગોકુળીયું છે ગામ—ઓધવરાજ હમને (૨)
 થોડા થોડા જળમા માછલીયા રે તપવે
 તલપ તલપ જીવ જાએ—ઓધવરાજ હમને (૨)
 ઊડા કુવામા ઉનાર્પારે હમને (૨)
 મેલી ઠેલી શીદ જાએ—ઓધવરાજ હમને (૨)
 શેરી બલી પથુ સાકડીરે, નગર બલા પથુ દૂરે—ઓધવ
 હમારા સાસરીયામા દુખડારે દીધા, બલે મારે મહીપરે વળાવેરે,
 ઓધવરાજ હમને (૨) ગોકુળીયે લઈ ચાલો—

ન્યાયસિધુ.

—૦:—

નદલાલા કૃષ્ણ મોગરી, ગોકુલકે જનેવાલે,
મથુરાકે રહેનેવાલે—નદલાલા
અયસી બસિયા તુને બગાઇ, સમ સખિયનકે મન બાઈ,
ગૌએ શરન તેહારે આઈ, કાનાકાલી કમલી વાલે—નદલાલા
સુકન્યા સાવિત્રી. (નાતરીયા ન્યાતનો ફજેતો)

નવ ગમે ધરમાર, ભરી દુખની વખાર,
બળ્યો સંસાર નાતરીયા ન્યાતનો
..દીઠુ નારતુ બગર, બહોળી વ્યર્થ વહે બાર,
જેમા મગે નહોં મેળ કોઇ વાતનોરે—બળ્યો
કેમ કરી થાય કલો પ્રીતિ પરાણે,
“કરે છવતાં મોહકાણુ મુવે હોય તણાનાણુ.”
...બાઈ બાઈનો બહેવાર ચાત્ર લાતનોરે—બળ્યો

કુસમાવતી

—સજન—

ભલે જન કોટી યત્નો કરે. નમીમના લખ્યા લેખ ના રજે
પાપીયા પાપી પગવા ભરે, અતમા માથુ પટકી મરે
હરિશ્ચંદ્ર મહારાજ જુવોને, નિય ઘેર સેવા કરે
થઇ સેવકી સતિ લેખથી ગુમાન શાને કરે—નશીબ
પાન્ડવ સરખા ધમ ધારી પણ, વન વન રવડી મરે
ચીર હરણ થયા સતીનાં પ્રભુ કૃપા ત્યા કરે—નશીબ
સતીયા સુરજન ભવે કુજનથી, કદી પીડતા ફરે
સ્વર્ગમેલ જયતે સમજળે ન્યાય નીયતા કરે—નશીબ

મીરાંબાઈ રાગ, લજન—પદ.

જુલત રાધા સંગ, ગિરિધર જુલત રાધા સંગ,
અખીલ ગુલાલકી ધુમ મચાઈ, ભર પિયકારી રંગ.—ગિરિધર
લાલ ભઈ મિત્રાવન જમુના, કેશર ચુવત અંગ
નાચત લાલ અંધર સુરશબર, ધિમી ધિમી બાજે મૃદંગ
મીરા કહે પ્રભુ ગિરિધર નાગર, ચરન કમલ કૂદંગ.

કૃષ્ણીર લજન. —રાગ પદ—

તુહી રામ તુહી રામ તુહી રામ, તારો ચરખો બોલે રામ નામ,
ભજ તુહીરે નીજ તુહી રામ તુહી,
ચરખો મારો અગમ્ય રંગીયો, પુણીઓ લાન ગુલાલ,
કાતનેવાલી ઢેલ છમીલી, આકાશ નામે તાર, અરજી સુણીને મોરીરે.
રે પીંજવવા હુ ગઈ, તુમ પીંજે પીંજરા બાઈ,
પીંજન પીંજેરે કોઈ ખા ગઈ, કાઠ દાસ ગુર સમજ અત્યાઈ.
જળ ઉપર જળ નિપજેરે, જળમા કીધો વાસ,
એક અચખો મે સુણ્યો કાઠ બેટી જનમ્યો બાપ.
બેટી પુછે બાપકુ તુ અગમ્યો વર લાવ;
અગમ્યો વર ના મળે તો તારે મારે ધરમાર.
માતારે મરજો પીતારે મરજો મરજો ધર ભરથાર;
એક ન મરજો પીતારે મારા ચરખાનો ધડનાર.
રામદાસનો બહે કૃષ્ણીરે આ ચરખો કહેવાય;
આ ચરખાને જે કોઈ ફેરવે, તેનો જન્મ મરજી મટી જાય.

રાજકઠીયારાની વાર્તા— (રાજકઠીયારો નોવેલમાંથી)

—રાગ-દોહરો—

હારતખંડમાં સુદીરગામ, હાનિઓનું મોટું ધામ ।
જનન નામે પૂરતો ધણી, સંનામે રાણી પદમણી ।
એક દીવસ નિશાએ રાય, પાસે રાણી આપે પાય,
રાતદીવસનો પડ્યો વિનાદ । હોડ કરી કીધો સંવાદ ।
ચડા ઉતરી બેને થાય, રાગ હઠમા આવિ જાય,
હાજુઆએ 'હાજુહા' કરી, કાળીરાત બપોરા ઠરી ।
ગર્ભવતી ગુણવતી નાર, મૂકી રાત્રે વન મેઝારા
રોતી પીટતી રાણી ગઇ, વનમા પ્રસુત પીડા ચડા
જયો કુવર ઠન્હૈયો કહાન. જણે બીજો ભૂપ નિનાન ।
પણ પતી વિચ સતીનુ મન કચવાય, જુને પુત્રને રોવાઇ જાય,
રાણી શોક અધિક મનધરે, દીકરો લઈ દક્ષિણ પરવરે,
ભુખ દુખના આવ્યદીન સતી નુ શરીર થાતુ ક્ષિણ.
પુત્ર ઉમારી માતા મરે મીઠ્ઠિ સ્વર્ગ વિશે સચરે ।
મરના માદળીયું દીધ હાથ, માનાએ આગિય મગાય,
કુવર પછી કઠીયારો ઠર્યો પીતા કોધથી કુવરો વર્યો
સનિએ દળદર કાઢ્યુ દર, ત્યાથી આવ્યા શ્રી સિદ્ધપુર
કપડે—કથ વગડે ઉપડે—(ને)—સતી સસગને પાલવડે
—કહો જોગી પતી કહા જઇ રહ્યા ?—જગદમા જોગી થઇ ગયા
—કહો જોગી સમરાતુ શુ થયુ ?—પુત્ર વધુ પર ચિત્તજ ગયુ.
×કુવર તાતથી કેમ પમાય ?—સતિને પતીનો સમા ગમ કમા થાય ?
=કેતાર સામી આખ્યો કરો દક્ષિણ સામી પીઠજ ધરો
=જો પીતા શ્રી જોવાણુ નાથ લેસતી તૂજ પતિનો હાથ.

श्री नारायण.

ચ્યુનિસિપલનાં લાચીયા અમલદાર—(ભાષણ બાદ)

અમલદાર ગગાજળ જેવો, હુ ચોખ્ખો છું ચટ,
ના આપે તેનું ના લઈએ, એવા બોળા ભટ
કેને રડાવી કેને દુભાવી કેને સમજાવી, કેને ધુભાવી ભર ખખના ફટ,
પહેલા નાથા પછી વાત, નહિ નાત ! કે જાત,
વળી દીવસ કે રાત, ભર પેટ ભવી ભાત,
એવી શાસ્ત્રી પાવાની લટપટ—અમલદાર

❀ નરસિંહ મહેતાની હુંડી. ❀

—રાગ લાવણી—

નરસી મહેતા ભગત હરીના, જીનાગહના રહેવાશી,
હુંડી કરવવા આવ્યા ગામમા ચાર જણા તીરથવાસી—ટેક
આવી ગામમા પુજવા લાગ્યા, મોગ શેઠ માહુકારોને,
સાતમે એક રૂપીઆની હુંડી દારકામા આપો અમને,
સરવ મળી મનસુખો કીધો મોકલ્યા મહેતા નરસી કને,
તે તમારી હુંડી સ્વીકારે લાગ્યા મસ્કરી કરવાને
નરસી મહેતાને થેગ આવ્યા ચાલી, બેસારયા છે આસન આપી
મહેતા વાત પુછેછે પહેલી કયાથી આવ્યા કયા જાવ છો ચાલી,
અમે નીકળ્યા તીથ કરવા દારકાથી જશુ કાશી—હુંડી કરાવવા.
હજવે રહીને કહે પરદેશી મહેતા વાત મારી સામળો,
થેર તમારે રૂપીઆ ભરીયે તેની હુંડી કરી આલો,
સાતમે એક સુરતી સીકાના, થેલી લઈ ધરમા મુકો,
કામળનો કટકો લખી આલો તે પર હુંડી કરી આપો.
મહેતા થકને પત્ર લખે છે સુરજની માહી શાખ કરે છે,
શામળસાનુ નામ ધરે છે આપજો તો મારી લખ્યા રહેશે,
કામળનો કટકો લખી આલ્યો ત્યાથીઆલ્યા પરદેશી—હુંડી કરવવા.

પરદેશીને પથ વળાવી મેહેતા વાત પુછે સડને
 આ ધનને આપણે શુ કરીએ ખવરાવી દો સત સાધુને,
 ધી ખાડને લોટ મગાવ્યો લાખ્યા રસોણ કરવાને,
 બાવના ભોજન આપે બનાવી થાળ ધરાવ્યો ઠાકારને
 શો એક સાધુ થયા એકઠા, ફેફા દીધા છે સડના એઠા,
 મેહેતા હતા તેવા થઇ બેઠા નાહી ધોઇ મદીરના પેઠા,
 હાથ બેડીને અરજ કર મારી લખ્યા રાખશે અવિનાશી—હુડી કરાવવા
 હવે વાત કહુ પરદેશીની થઇ—નીકલ્યા દારકાની માહી,
 મોટા મોટા સાહુકારને પુકે શામળાની પેઠી કપાહી
 આતો નગરમા નથી શામળશા થેવા થયાકે અક્કલ ગઇ.
 તેમ તેમકાળ પડે પેટમા રૂપઇયા મળશે કે નહી
 ખોળા ખોળી કરે નગરમા નથી આવતુ કોઈ નગરમા,
 હમ મળ્યો એક જુનાગઢમા, ખોટી ચીઠી લખી આપી હાથમા
 હાથ કપાળે દબને બેઠા ચારે જણા થયા ઉદાસી—હુડી કરાવવા.
 નરસી મેહેતાનુ વચન રાખવા શામળશા રૂપીઆ લાખ્યા,
 સામસામી થયા એકઠા પરદેશી કપાથી આવ્યા.
 અમે નીકલ્યા તીરથ કગ્યા જુનાગઢ રૂપીઆ ભરી આવ્યા
 ખોટી ચીઠી લખી આપી હાથમા—શામળશાને બતલાવ્યા.
 અમે ક્રિએ નરસી મહેતાના, લ્યો રૂપિયા સુરતી મીઠાના
 નથી મેલા છે કોરા કંકડતા, તમારા રૂપીઆ ખરી મહેનતના
 સાતસે એક રૂપીઆ ગણી આવ્યા, ચાર જણા ત્યા થયા ખુશી—હુડી કરાવવા.
 શામળ જેગોપાળ કરે છે રૂપીયા તમારા સભાળને,
 ભરીપુરીને પામ્યા રૂપીઆ મહેતાજીને જઇ કહેજો
 રૂબે દીવમા જગ હરબડત કામકાજ હોયતો કહેજો,
 મજારામ સત ગુરને શરણે સાચા ગુરને સભાળને—હુડી કરાવવા.

શ્રીસ્વર્ગ નીસરણી. ૬૬

—સજન—

ધન ધનરે આજે ધારણુ ધરીયા, દયા કરીને મદીર આવોરે રામ.
 ધરમ રાજા ધરમપુત્રીમા બેઠા, વૈષ્ણવની વાર્તા કરેરે રામ
 પાપી પાપડીને બાધી લાવો, વૈષ્ણવની રક્ષા કરજોરે રામ.
 એમ કરીને ચાર જમડારે ચાલ્યા, મૃત્યુ લોકમા આવ્યારે રામ
 પાપી પાપડીને કેમ જાળખીએ, વૈષ્ણવ જન કેમ જાળખીએરે રામ.
 સવારના પહોરમા નહાવુ ને ધોવુ, પુન્ય ને દાન કાઠ કરારે રામ
 એ એધાણીએ વૈષ્ણવ જાણવા, પાપી ચણને બાધી લાવોરે રામ.
 એમ કરીને ચાર જમડારે ચાલ્યા, રાજના હાડમા પેઠારે રામ.
 પહેલોરે કહે છે હુ તો તાવજ યમજ, રાજના હાડમા પેસુરે રામ.
 બીજોરે કહે છે હુ તો વમદજ યમજ, રાજની નાડીઓ જોડેરે રામ.
 ત્રીજો કહે હુ તો જોશીરે યમજ, રાજના જોશ જોડેરે રામ.
 ચોથો રે કહે હુ તો શેડીઓ યમજ, બગરે હાટ કાઢી બેસુરે રામ.
 એમ કરીને ચાર જમડારે ચાલ્યા, રાજના હાડમા પેઠારે રામ.
 રાજની દાસી તો વૈદ પેઠારે, વૈદના વૈદ બોલાવોરે રામ.
 મહારામ વૈદ તમે અહોજ આવો, રાજની નાડીઓ જુઓરે રામ.
 તાવ તરીઓ ને એકાતરીઓ, ઓપીઓ અમર ન જાણુરે રામ.
 એમ કરીને એક પડીકી આપી, ત્યાહાને ત્યાહા ધડીના થયારે રામ.
 સગા વહાલા સરવે ટોળે થઈ બેઠા, અતરના સગા સોડમા પેઠારે રામ.
 જીવ જતા એનો કોઈએ ન જાણ્યો, પલકમા દેહજ પડીએરે રામ.
 લીલુડા વાસની પાલખી બધેલી ઉચકનારા ચારે રામ.

આર જણા એની સાથે આવે, પુરુષ પાલખી લીધીરે રામ.
 ચકલા સુધી એને સગવે વળાવે, વ્હાલા વળાવી પાછા વળીયારે રામ.
 પાંચુ વાળીને પ્રાણી શુ જીવો છો, ક્યારે ગયા સગા વ્હાલારે રામ.
 વ્હાલા વળાવી તારા પાછારે વળીઆ, વ્હાલી તે વન કેડી કાઢીરે રામ.
 પહેલે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, બીજે પગથીએ બાલા દીઠારે રામ.
 આરે બાલામા હવે કેમરે ચલાશે, હવે શી ગતો થાશેરે રામ.
 બાલા દેખીને પ્રાણી થર થર કપ્યા, ધુમકે ધુસકે રાવા બેઠારે રામ.
 બલો જમડો જીવને ફરી ફરી પુછે, શા કર્યા પુન્યને દાનરે રામ.
 નથી કર્યા પુન્ય મેતો નથી કર્યા દાન, દયાનો મારગ ભુલી ગયારે રામ.
 હુરે શુ જાણુ આગળ વિપત પડશે, જમડાતો માર ધણો મારે રે રામ.
 લોહાની ગેડીઓ વતી પ્રાણીને મારે બરકા ને જીવો ત્યા પાડેરે રામ.
 બીજે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, ત્રીજે પગથીએ ગોખડ દીઠારે રામ.
 આરે ગોખડમા હવે કેમરે ચલાશે, હવે શી ગતો થાશેરે રામ.
 જોરે જોડાના દાન કર્યા હોય તો, પ્રાણીને પાર ઉતારારે રામ.
 જોરે જોડાનો આનુગ્રહ આલ્યો હોય તો, કહેને ભાડે આણી આપુરે રામ.
 ફરી ફરી મને શુ રે પુછોછો, નથી કર્યા પુન્યને દાનરે રામ.
 બલા તે જમુડાને દયારે આવી, જીવો જોડો એને આલ્યોરે રામ.
 ભુડા જમડાની નજરે પડ્યો તો, ધોધ મારી ખુચી લીધીરે રામ.
 દૈવના ચોર તારે કાઈ હતા કેને, ઉત્તમ દેહીઓ તમને આલીરે રામ.
 ફરી ફરીને હવે મનખો નહી આવે, લક્ષ ચોરાશીમા પડજોરે રામ.
 ત્રીજે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, ચોથે પગથીએ ભૂખો લાગીરે રામ.
 આરે ભુખોથી હવે કેમ ચલાશે, હવે તો શી ગતો થાશેરે રામ.
 એ પેલા ઓ પેલા મગર ભરીયા, તેમથી શેર અન્ન આપોરે રામ.

એકસોને બે વરસ સુધી કમાયોરે, ઉખલે જરડે વાયુરે રામ.
 સક્ષાધીપતિરે ભાષ જેરે કહેવાને, વહાણો જેને ઘેર ચાલેરે રામ.
 તેમાથી કાઢ તારે હાથે આલ્યા હોય તો, તે તારી સાથે આવનરે રામ.
 ચપ્પુ ઝારીઓ તારી કારેરે મેલાશે, ખોખરી દોણી સાથે આવેરે રામ.
 ચોરે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, પાચમે પગથીએ રૂંધીર દીકારે રામ.
 આરે રૂંધીરમા હવે કમરે ચક્ષાશે, હવે તો શી ગતો થાશેરે રામ.
 જેરે ગાયોના દાન કર્યા હોય તો, તરીને પાર ઉતરેરે રામ.
 નથી કર્યા પુન્ય મેતો નથી કર્યા દાન, ઘ્યાનો માગ્ગ ભુલી ગયોરે રામ.
 પાચમે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા, છડે પગથીએ થલ દીકારે રામ.
 આરે થભે પ્રાણીને વાચ ભીડાવો, અડધ જાળ્યો અડધ રહ્યોરે રામ.
 ભાઈરે વૈમાન તારા ઉભારે રાખ, તે તો શા કરીયા પુન્ય દાનરે રામ.
 ઉનાળે જેણે પરખો મંડાવી, ચોમાસે આપ્યા વિશ્રામ કામરે રામ.
 શીયાળે ડગલા ડોડીઓ આપી, ભુખ્યાને ભોજન આપ્યારે રામ.
 બાહ્ય શ્રવણને મે તો સીધારે આપ્યા, તેને પુન્યે વિમાન મળીચારે રામ.
 છડે પગથીએ પ્રાણી જેમ તેમ ચઢીયા સાતમે પગથીએ કુડ દીકારે રામ.
 ચોરે બેસીને જેણે ચાડીઓ કીધી, જુડી સાખ્યો ધણી પુરીરે રામ.
 એરે પ્રાણીને પેત્રા કુડમા નાખે, એના તો શી ગતો થાશેરે રામ.
 કાન ખજુરા એના કાનમા પેસે, હાડીઆ આખ્યો કાચેરે રામ.
 સ્વર્ગની નીસરણીના સાત પગથીઆ, ગાંધ શીખેને જે કાઢ સુણેરે રામ.
 જાટ પ્રેમાનંદ એમજ કહે, વૈકુંઠ તેનો વાસરે રામ.

કેલધ્યાનુ — સજન —

શેઠ સગાળસા સાધુને સેવે વાણીઓ પાળે વ્રત
 ન મળ્યા સાધુને રથા અપવાશી તાળવાને આવ્યા તરત
 કૃષ્ણુ કુડીયા મદનેરે વેશ અતીતનો લઘનેરે,
 ચગાવતીએ ચરણામૃત લીધા નવરાત્રીને નાથ.
 પલગ ઉપર પધરાવીને સ્કમી કાધા સનાથ,
 ખાને ભોજન ખીરના ગ્રીધારે પીરશીને આગળ દીધા
 ખીર રોટલી અમે જમતા નથી નથી, અન્નનો આહાર,
 માઝન લોક અમે માસના આહારી એમ બોલ્યા કીંગનાર.
 પાળો વચન બોલ્યા આવુરે સમગ્ર લેખે સાંડુ,
 કસાઈ વાડે જમ કઠીને છુપાવી લાવ્યા માન
 ચગાવતીએ રસોઈ મુધાગી પીરમીઓ પરસાઈ,
 વાયુ દોળે નરને નાગરે જમો તમે દેવ મોરારીરે.
 અમેઝે માટી માણુમની જમીએ, પર માટી નવ પ્યાર,
 અધોર પથમા ગહેલુ અમારે ખેસ ખાડાની ધાર
 વાણીડા વર્તન ફળશેરે આવી અવિનાશી મળશે,
 માઝુ વેચાતુ માણુસ ન મળે હઠએથી નહી હાર
 માન પીનાએ પરીયાણુ દીધા, કેલેગો સહાર,
 વાનો તો રહેશે વીગેકે કેલેગો નાથને લેખે
 બણુનો ગણુનો બાઝુ કલેયા, માન હમારી પતીત,
 માત પીતા તારા મારવા બેઠા આગણે આગો અતિત
 ધુતાને ધુતીને જશેરે, પાછળથી પસ્તાવો થારેરે,
 એ શુ બોલ્યા ગુરુ મારા માવીતર છોડ્યા કેમ જાય.

નવ માસ જેણે ઉદર રાખ્યો, ગુણુ ઓર્શીગણુ થાય,
 ભક્તિ મારી શીરને સાટેરે, શુ યાશે મરતક માટે.
 હુ બાગુનો ભોમી લાજે, બોરીગન ઝીવે ભાર,
 મેરૂ સરીખા ડોલવા લાગે આકાશને આવાર
 મેઢેરા મથુ માઝા મુકરે કેલેયો સત્ય ન ચુકે,
 માતાએ મુખના મીઠડા લીધા નાખીને નીશ્વાસ.
 આવનો ધરમા લીધોરે, મારવાને પરીવાણુ કીધો,
 એ શુ બોલ્યા માતાજી મારા નાખી નીસામો આજ
 સફળ મનખો કેલધ્યાનો મામ જમે મદ્દાગજ,
 ધન્ય ધન્ય આજનો દહાડોરે જુગનેથી જીવણુને જમાડોરે
 માત પીનાએ બને મળીને હેઘ કેલધ્યાનુ શીષ,
 અણુધટી તો એણે કીધી જમાડવા જગદીશ
 ખેલ રચ્યો ખાશોરે પ્રભુ હવે પારણુ કરો,
 નાથ કહે મારી નજરે લાવો પુત્ર તમારે છે એક
 મસ્તકની તમને માયા લાગી છે એમ અનીનાશી પ્રેહ,
 તમે છો નરને નાગીરે જુવો મન વાત વીચારીરે.
 ખાડણુ ખાડો મુખેથી હસો, કોરા પાલવ પેર,
 આખમા તમે આજણુ આજે, મનમા ન આણો મહેર
 તમે છો સાચા સતીરે, એમ બોલ્યા જુના જતી,
 મુસ્તક લઈ ખાડણીખામા ખાડે પીતાને વળી માય.
 આખોમા એમને આસુ' ન આવે, હરખે હાલરડા ગાય,
 બેજનીઆ તો ભાવશુ કીધારે, પીરસીને આગળ દીધા.
 સત્યવાદી તમે સાચા સતી, સત્ય અમારે છે એક,

વાઝીઆનુ અમે જમતા નથી, એવુ અવીનાશી કેહ
 તમે છો નરને નારી, જુઓ મન વાત વિચારી
 સગાળશાના મનમા ચોરી, બીજુનમજે બાળ,
 ભગવાન અહીંથી ભુખ્યા જવ તો નીચેચુટયો કાળ
 બદગીઓ તો સતની કરીએ, નીકર વણુ માર્યા મરીએ.
 સગાળશા કહે પુર્વ જન્મના પ્રગટયા અમારા પાપ,
 ગુરુ દુભાએ ગોતરી માર્યા મારેલા માને બાપ,
 કુગરીયે દવ લગાડયો, તે તો મારો ખેલ બગાડયો
 ચગાવતી કહે પાપ મહીનાનુ મારે છે ઓધાન
 ભલે આવ્યા સ્વામી ભાવે અમારા તમ સરખું કામ,
 ધણી મેતો તમને ધાર્યારે, તમે મારા ખેલ સુધાર્યા.
 ચગાવતીએ છગી લીધી પાગી મરવા પેટમાય,
 અચાનક નાકા ઉડીને બહુ નામીએ ઝાઝી બાય.
 સાચી છે ટેક તમારીરે, માગો હવે કે દેવ મેરારી.
 કેલમ્બયને સજીવન કીધો, બેડો રમે છે બહાર,
 પછી સતી બોલ્યા પ્રિયારી ભુદર દેજો ભકિત તમારી
 બણુતો બણુતો આવ્યો કેલમ્બો લાગ્યો હરીને પાય,
 માનાએ મેનીડે વધાવ્યો હેડે હરખ ન માય,
 દાતારે તો દરથન દીધારે લ્હાવા લાખેણુ લીધા
 સગાળશા શેઠ ચગાવતીએ એવુ ધરાવેલ નામ,
 બાણુ પ્રતાપે બણુ રતનકાસ તેને તરછોડીએ કેમ,
 મોહનજીને મળવાને માહેરે, જાવુ વેકુહની વાટે,

કાચળા કાચળીનું લગ્ન.

કાચળો અને કાચળી એતો હતા હરીના દાસ,
 દરશન કારણે બારણે આવીયા રાખીને વિશામ
 આવતાજ નજરે બાળ્યા ઝાલીને બાંધી માર્યા,
 કળકળમા તુ કાચળી કુડી રામૈયાની રીત છે રૂડી.
 કાચળો કહે છે કાચળીને જુડી તુ ધારણુ રાખ ધીર,
 આપણને ઉગારશે વાલો જુગતે જાદવ વીર.
 ચીતા મેલી ચરણે આવો મરવા નહિ દે માવો
 વારે વારે તુને વારતી કથ મારે ન માન્યુ કેણુ,
 કાળ આવ્યો કાણુ રાખશે તમે નીચા શુ દાજો નેણુ,
 પ્રભુ તારો નાવીયો પ્રાણી. માથે આવી મોત નીશાની.
 અબજાને છત્યાર ન આવે કરે કોટી ઉપાય,
 કીધુ ન માને કોઈનું આયુ પોતાનું ગાય,
 એવી વીશ્વાસની વાણી, પ્રથમ પહેલી મત છે પાની.
 કચળી કહે ક્યા ગયો તારો રાખણુ વાલો રામ.
 પ્રાણુ ગયા પછી પહોચશે, શુ કરશે તારો રામ,
 મુવા ટાણે મતી મુઝાણી, તુટ્યા પછી ઝલવુ તાણી.
 ત્રીકમજ ત્રણુ લોકમા મારે તમારો વિશ્વાસ,
 અટક પડે ત્યારે આવજો મારા આતમના ઓધાર,
 છોગાળાજ વાત છે છેલ્લી, થાજે અબજાના બેલી
 ત્યારે કાચળી કહે કાણુ ઉગારે. તારો જાતો રહ્યો જુગદીશ
 ચાર દીવસથી સળગાવીઆ, લપને ઓર્યા વીચોવીચ,
 આમાથી જો ઉગરીએ, પાની બહાર પગ ન ભરીએ.

બળતી હોય તો બેસ મારી પીઠ પર રાખુ તારા પ્રાણુ
 નીંધા કરે છે મારા નાથની એતો મારે છે મુજને બાણુ,
 વાણે મારો આવશે વાર, આપણને તારવા સાર
 કાચબી કહે કીરતાર ન આવ્યા અને આપણે આવ્યો અત
 હરી નથી કોના હાથમા તમે તે શુ બાધ્યો તત,
 જેનો વિશ્વાસ છે તારે તેનો ઇતબાર નથી મારે
 વીંછલુ મારી વારે ચડ્ડને શામળા પ્રગ્ને સાર
 લાજ લોપાશે લોકમા પછી બીજી કોની વાર,
 હરી મારી હાસી થાગે, પ્રભુ તારી પતીત જશે
 ત્યારે કેશવજીએ કહ્યું પ્રી મોકલ્યો મેવ મવાર
 આપણુમાથી કુમારીયા આવ્યા કાચબાને કીરનાર,
 જોજલ કહે ભરમો જેને, ત્રીકમજી તારમે તેને.

નરસિંહ મહેતા કૃત — પ્રભાતીઉ—

અખિલ બ્રહ્માડમા એક તુ શ્રી હરી, જૂનવે રૂપે અનત ભામે,
 દેહમા દેવ તુ તેજમા તત્વ તું, ગુન્યમા શબ્દ થઇ વેદ વાસે ટેકો
 પવન તુ પાણી તુ જૂમિ તું જૂધગ, વૃક્ષ થઇ કૂચી રહ્યો અગ્રણે,
 વિવિધ ગ્યના કરી, અનેક રમલેવાને, શિવ થકી જીવ થયો એજ આશે અં
 વેદ તો એમ વદે, શ્રુતિ રમ્ભતિ શાખ દે, કનક કુડલ વિષે ભેદ નહોયે;
 ઘાટ ઘડિયા પદ્મી નામ રૂપ જૂગવા, અતે તો એમને એમ હોયે અં
 અંધ ગડગડ કરી, વાત ન કરી ખરી, જેહને જે ગમે તેહ પૂજે,
 મનકર્મ વચનથી, આપ માની લહે, સત્ય છે એજ મન એમ સજે અં
 વૃક્ષમા બીજ તું, બીજમા વૃક્ષ તુ જેહ પટતરે એજ પાસે,
 ભણે નર્સયો એ, મનતણી શોધના પ્રીત કરે પ્રેમથી પ્રગટ થાશે અં

નરસિંહ મહેતા. —ભજન—

(રાગ આશાવરી)

વૈષ્ણવજન તો તેને કહીએ, જે પીડ પરાધ જાણે રે,
પર હુ ખે ઉપકાર કરે ને મન અભિમાન ન આણેરે વૈષ્ણવ,
સકળ લોકમા સહુને વદે, નિદા તે ન કરે કેનીરે,
વાય કાચ મન નિશ્ચય રાખે તો, ધન્ય ધન્ય જનની તેનીરે. વૈષ્ણવ.
સમ દષ્ટિ અને તૃષ્ણા ત્યાગી, પર સ્ત્રી જેને માતરે,
જીવતા ચકી અસત્ય ન બોલે, પરધન નવ ઝાલે હાથરે વૈષ્ણવ.
મોહ માયા વ્યાપે નહિ તેને, દદ વૈગમ્ય જેન મનમારે,
રામ નામ શુ તાળીરે લાગી, અકળ તિરય તેના તનમારે વૈષ્ણવ.
વશ્નુ લોભી ને કપટ રહિત છે, કામ ક્રોધને નિવાર્યારે,
જાણે નરસિંહો તેનુ દરજન કરતા, કુળ ઇકાતેર તાર્યારે વૈષ્ણવ.

દયારાકૃત

—ભજન—

જે કોઈ પ્રેમ અશ્વ અવતરે પ્રેમરસ તેના ઉરમા ફરે
સિદ્ધણુ કરે દુધ હોય તે, મિદ્ધણુ સૂતને જરે,
કનકપાત્ર પાખે સહુ ધાતુ, ફેડીને નીસરે પ્રેમરસ.
સકરખોરનુ સાકર જીવન, ખરના પ્રાણજ દરે,
ક્ષાર સિંધુનુ માછલડુ જયમ, મીઠા જળમા મરે પ્રેમરસ.
સોમવેલી રસપાન શુદ્ધ જે, આહાણુ હોય તે કરે,
વમલ વશીને વમન કરાવે, વેદવાણી ઉચરે પ્રેમરસ.
ઉત્તમ વસ્તુ અધિકાર વિના મળે, તદપિ અર્થ ના કરે,
મત્સ્ય ભોગિ બગલો મુકતાફળ, દેખી અંચુ ના ભરે પ્રેમરસ.
એમ કોટિ સાધને પ્રેમ વિના, પુરુષોત્તમ પુઠ ન ફરે,
દયા પ્રીતમ ઝાવરધનધર પ્રેમ ભકિતયે વરે. પ્રેમરસ.

પ્રીતમકૃત -

—સજન—

હરિનો મારગ છે શુરાનો, નહિ કાચરતુ કામ જોને,
 પ્રથમ પહેલું મસ્તક મૂકી, વળતી લેવું નામ જોને
 સુત વિત દારા શિશ સમરપે, તે પામે રસ પીવા જોને,
 સિધુ મધ્યે મોની લેવા, માહિ પડ્યા મરજીવા જોને
 મરજી આગળે તે ભરે મૂકી દિલની દુઝ્યા વામે જોને,
 તીરે ઉભો જીવે તમાસો, તે કોડી નવ પામે જોને.
 પ્રેમ પથ પાવકની જવાલા, બાળી પાછા ભાગે જોને,
 માહી પડ્યા તે માહા મુખ માણે, દેખનારા દાઝે જોને.
 માથા સાટે મોઢી વસ્તુ, સાપડવી નહિ રહેલ જોને.
 મહા પદ પામ્યા તે મરજીવા, મૂકી મનનો મેલ જોને.
 રામ અમલમા રાતા માતા, પુરા પ્રેમી પરમે જોને;
 પ્રીતમના સ્વામીની લીલા, તે રજની દન નરપે જોને

મીરાંબાઈ

—:૦:—

નહિરે વિસાર હરિ, અતરમાથી, નહિરે વિસાર હરિ,
 જળ જમુનાના પાણીરે જાના, શિર પર મટકી ધરી—
 આવતા ને જતા મારગ વચ્ચે, અમુક્ષણ વસ્તુ જડી—
 આવતા ને જતા વૃદ્ધરેવનમા ચરણ તમારે પડી—
 પીળા પીતાબર જરકસી જામો, કેશર આડ કરી—
 મોર મુગટ ને કાનેરે કુડળ મુખ પર મોરલી ધરી—
 બાષ્પ મીરાં કહે પ્રભૂ ગિરિવરના ગુણ, વિકૃત વરને વરી—

રાવોલકત—માતૃસ્તુતિ. —રાગ પરજ.—

બેડા માર્છિયુડતો તારારે, અમે આઈ પાર ઉનારારે ટેક.
 આ બેપે હુ તો ઘણું કમાયો, બર્ષો અનર્ગલ માલ, બેડા.
 મધ્ય દરિયા વચ્ચે તોફાન લાગ્યું, શારે ચારો હેવાલ. બેડા.
 ખલાશિયા તો ખડખડ કરે છે, મહા જીવન મનમાલ, બેડા.
 માલખણી વિમાશી રહ્યો છે, ડોલુ દરિયામાલ, બેડા.
 મધ્ય દરિયા વચ્ચે ડોલુ માતાજી, વહાણને નથી વિઆમ, બેડા.
 એક નામનો આશરો તારો, કરો સેવકના કામ. બેડા
 જિયુ જોડો તો આમ માતાજી, નીચુ જોડો તો નીર,
 બાળા શક્તિ મારી જીમ સામગજો, માજી રાખોને શરીર. બેડા.
 કુવાચરાની લેહેરો લાગી, મોજ તણી શી વાત, બેડા.
 અપશુકનીઆ વેળા આવીછે, ધાઓ ધાઓ અમે માત બેડા
 હાથેથી હવે નેમ છૂટયા, શદ પણુ ડડા તોડ, બેડા
 અત સમાની આ વેળા થઈ હવે, મોટે ભાવે છે મોડ બેડા
 કુગિરિયે તો હવે લગાડેયો, પૂર્ણ કિંધેલા પાપ, બેડા.
 એક પહોરથી સ્તુતિ કર છુ આવોને આપો આપ બેડા.
 અરધું વહાણ મેં કાપું સાક્ષી જિયો આમ, બેડા.
 આ અવર આરાસુગી આવો, નથી ખાવો મારે લાભ બેડા.
 જગત જનેતા સ્તુતિ મુણી થયા, વાધ ઉપર અમવાર, બેડા.
 જાન ઉપર જન ત્રિશુળ આપટયુ, તાયુ તે જળ મોઝાર બેડા.
 વહેવારીયો તો અચરજ પામ્યો, આજીયુ તે મનમા વહાલ,
 કર જોડી રાવો ભકત ભણે છે, અરપી દીધો બધો માલ બેડા.

પ્રેમાનંદ કૃત —કુવરબાઈનું મોમેરૂ—
રાગ ધનાશ્રી.

નરસે મહેતે ઘેર તેડાવ્યા, સગા તે વૈષ્ણવ સતજી;
મોસાળુ લઈ આપણે જવુ, છે કુવરબાઈનું શ્રીમતજી
જીની વેલ ને ધૂસરી વાકી, સાગી સોટા વાગીજી,
કોણ તળાયા કોની પિજણીયો, બળદ આપ્યા બે માગીજી.
મહેતાજી મામેરે ચાલ્યા, સમર્થા શ્રીજગદીશજી,
ત્રણ સખિયો સધાને ચાવી, વેરાગી દશ વીશજી
સપુટ ત્રાગાની ડામચીનો, તેમા બાળ મુકુદજી,
કંઠે હાર કરીને રાખ્યા, દામોદર નદન નદજી
વેલની પૂડે કોથળો બા'પો, માહી ભર્યા વાજિતજી,
માઠડી એક ગોપીચંદનની, તુળસી કાષ્ટ પવિત્રજી
મોસાળાની સામગ્રીમા, તિળક ને તુળસી માળજી,
નરસેયાને નિર્ભય છે જો, જોમવશે જોપાળજી
બળહીણા બળદો શુ હીડે, ઠેર વૈષ્ણવ સાથજી,
સોર પાડે ને દાળ ચડાવે, જેજો વૈકુંઠનાથજી
એક બળદ ગળિયો થઈ બેસે, આપણે તાણી નયજી,
પડયાને પુછ ઝડી ઉઠાડે, કૌતક કોટી ચાચજી
સાલે સાલ જૂરવા દીમે, રથતણા બહુ વદજી,
સાગીનો બહુ શબ્દજી ઉડે, સૂચવે છે બહુ ચક્રજી
ચડે બેસે ને વળી ઉતરે, લે રામ કૃષ્ણનું નામજી,
મધ્યાહને મહેતાજી આવ્યા, જોવા મળ્યું ઉના ગામજી.
શું જાહે વૈષ્ણવનો મહિમા, વિષયીપુરના લોકજી,
કોડ પહોતા કુવર વહુના, મામેરૂ છે રોકજી.

‘મહેતાનો સત્કાર’ —રાગ આરુ—

સુણી શ્રીરંગ મહેતો આવ્યા ધાઇ, ભાવે ભેટ્યા બને વેવાઇ,
 મળ્યો જમાઇ જમાઇનો બન મળ્યો સહુ નાગરનો સાથ.
 કપટે બેટીને પાઠા ખસે, જોઇ સામગ્રીને હસે,
 ઉતરવા ધર આપ્યું એક, ઝાઝા ચાચડ મચ્છર વિશેક,
 ખાડા ટેકરા વસમો કામ ઉપર નળિયાનું નહિ નામ.
 કોણુ છાજ ને જૂની વળી, બીત્યો દોદણ બેવડ વળી.
 ઝાઝા માકણુ ઝાઝા જૂઆ, ત્યાં મહેતાના ઉતારા દૂઆ,
 વેવાઇ ગયા જિતારો કરી, ખેલે હસણી નાન નાગરી
 કુવર વહુનો વૈખ્યવ બાપ, દર્શન કરીને જોઇએ બાપ,
 મહેતાને જોવા હરખે ભરી, ઘેર ઘેરથી ચાલી સુદરી;
 મન વિના મહેતાને નમે, સાર’ થયું જે આવ્યા તમે;
 માહો માહિ કહે સુદરી, મહેતો દીઠે દીકા હરી
 જુઓ સાથ કેવો પુટડો, એને પરમેશ્વર ત્રુકડો,
 કુવર વહુનું ભાગ્યુ દુખ, એવું કહીને મરડે મુખ.
 જુઓ બળદ મહેતાજી તણા, બગાઇઓ સજ્દ કરે છે ધણા,
 વગડશે મડપમા ચગ, નામરી નાતમા રેહેશે રગ.
 આ ગાહડી વળગાડી લટકે, તાળના જેડા ખાંચા પટકે
 તુળમી કાષ્ટતણે એ ભરો, હવે મામેરાનો શો ઉધારો,
 છાજમા તુળશી દળ મૂકશે, ઉભો રહીને સખ પુરશે.
 વેરામી હરિના ગુણુ ગારો, એટલે માસાણુ પુર’ થાયો.

મીરાંબાઈ.

—રાગ લજન—

બોલમા બોલમા બોલમારે રાધાકૃષ્ણ વિના બીજુ બોલમા. ટેક.
સારક શેરડીનો સ્વાદ તજને, કડવો લીમડો ધોળમારે, રાધા.
આદા સુરજનુ તેજ તજને, આગીયા સગાથે પ્રીત જોડમારે, રાધા
હીરા માણેક ઝવેર તજને, કથીર સગાથે મણિ તોળમારે, રાધા
મીરાં કે પ્રભુ ગીરધર નાગર, શરીર આપ્યુ સમતોલમારે, રાધા.

મીરાંબાઈ કૃત

—લજન—

પ્રેમની પ્રેમની પ્રેમનીરે, મને લાગી કટારી પ્રેમની ટેક.
જળ જમુનામા ભરવા ગયાતા, હતી ગાગર માથે હેમનીરે મને
કાચે તે તાતણે હરજીયે બાધી, જેમ ખેચે તેમ તેમનીરે મને.
મીરાકહ પ્રભુ ગિરિધરનાગર, શામળી સુગત શુભએમનીરે મને

—(અજીતસિંહ)—

—શ્રદ્ધા લજન—

અશરણુ શરણુ ! ધરણુ ધારણુ ! ઇશ તારણુ ! તરણુ કૃપાળ !
ચરણુ સ્મરણુથી તરણુ વરણુ ! યણુ ગિરીવર ગહન હયાળ,
જનમન રજન ભવ ભય ભજન, ચિદ્ધન જગ રાયા;
શકળ અખિલ દુખ દલન, કરન રિલુ ! અકળ આપમાયા
અમલ કમળ સમ લોચન, મોચન ત્રિવિધ તાપ અરાન,
મુનિજન મન સગવર, નરરર, ઇશ હશ અજર જગ ભાણુ,
નાથ નિરજન ! પરમ બ્રહ્મ ! સુખદાયક કલ્પ સમાન
પ્રણુમિ ચરણુ વિનવુ જગ વદન ! કરો અખિલ કલ્યાણુ,

અમ્યુત કેશવમ્ રામ નારાયણમ્

શીખરમ્માધવ ગોપીકા વલ્લભમ્ રામનારાયણુ હરીમ્

તૈયાર છે. તાકીદે મગાવા તૈયાર છે

ચતુર સુંદર

ગરબાવળી

કો મત ફક્ત આઠ આના પાંચજી જુદું

—મળવાનું ઠંકાણું—

શા સુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર્સ

૬૦ રાણી તળાવ મેરત

મીસ-કાલીબન—રામ, છલાકી ધુન, તાલ, લાવની.

નાજસે દેખો ધસારા કરતે જાતે હય,
હમારે દીલકો નામસે ધસારા કરતે જાતે હય
વદ ચરકે દેતે જાતે હૈ, જફા પે કરતે જાતે હય
જગર તો દેખીય હમ અજ, ગવરા કરતે જાતે હય
ઈલાહી ધરજને હમકો યહ કેસા કર દિયા મજનુ.
કે અજતો દોસ્ત-ખી હમસે-કનારા કરતે જાતે હય

નઈ, ગઝલ—“મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે;”

મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે,
ગમે હૈજર તો દેગા ન જાને મુઝે,

કાફલે વાપે સમ ગએ મય હાથ મલતા રહે ગયા,
જાન તડપતી રહે મઈ આર દીવ મચલતા રહે ગયા.
લીલા સાથ ન અપને ઈમીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે.—૧
દેખીએ કીરમત મે લીખી હૈ જયારત યા નહી,
દેખીએ રોઝે પે હજરત ખુલાને હૈ યા નહિ.
ચોલી સોચ હૈ જારા મદીને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે,—૨
અય અજલ મત જાન લે રહે જાન બહોન મુસ્કીલમે હૈ,
જાન હુ રોઝે પે-રહે અરમાન મેરે દીલમે હૈ,
કોઈ દીન અમી આર દે જાને મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે—૩
હીલસે યા સાકીએ કૌસર ખુલા લીજે મુઝે
એક પ્યાસા આપે જમજમ કા પીલા દીજે મુઝે,
પડે હીજર મે પીને ન આસુ મુઝે, મેરે મૌલા ખુલાસો મદીને મુઝે,—૪

યા મોહ મદ મુસ્તફા તસકીન તો કીજો મેરી,
 આનીશે ફરત મે જલતા હુ ખતર લીજો મેરી,
 લગ ગયો માતક આને પસીને મુઝે, મેરે મોહા ખુલાવો મદીને મુઝે,—૫
 શીખરે દુન્યા મે કડો હય એક હશરતે દીધાર હૈ,
 મય મુમાશીર હુ એકેયા તેરિ મદદ દરકાર હૈ,
 કાઈ રાહ મે યુદ ન છીને મુઝે, મેરે મોહા ખુલાવો મદીને મુઝે,—૬
 માર ગલા ઇસ વતન ને, આર હિંદુસ્તાન ને,
 મુકલસી ને બેકસીને શૈકને અરમાન ને,
 દીએ રજપે રજ સબીને મુઝે, મેરે મોહા ખુલાવો મદીને મુઝે—૭
 આસ્મા થામે જમીન પકડે વતન રોખ કરે,
 મય ન ઈયરગા ન ઈયરગા કાઈ ચીખા કરે,
 કીયા યાદ હે મેરે નખીને મુઝે, મેરે મોહા ખુલાવો મદીને મુઝે,—૮
 અરકે હમરત રાત દીન આખોસે મય ખરમાડગા,
 નુર ઇન્શા અદલાહ આખોસે મય મદીને જાહગા,
 મેહી જાને મે લેક સરીને મુઝે, મેરે મોહા ખુલાવો મદીને મુઝે,—૯

ગઝલો-નાઅત તજો-કંવાલી—

તોહીદા કકા આલમમે, ખજવા દીયા કમલીવાલેને.
 કુલ લાએલાહા ઇલ્લાહ, ફગાદીયા કમલીવાલેને.
 જામ ચદરએ અનવર કમલીસે, ચમકાદીયા કમલીવાલેને.
 ધવોર ધગમે સુગઝકો, શરમાદીયા કમલીવાલેને.
 દિવ એસે રગીનેકે સદકે જા, આર એસે દરીનેકે ફરયા.
 દર ફરકે ખુદામે ઉમ્મતકો, ખખશ દીયા કમલીવાલેને.
 અનપનકે ગયે મેહાજકી શખ વદતેલકી છપલી ઉસપે મઝબ.

જન્મતકો હુરો ગીલમા કો, તલપાડીઆ કમલીવાલેને.
 બુલકોકી મહકને મસ્ત કીયા, ચિતવનકી ઝલકને દીલછીના.
 હરતરહકી બાકી અદાઓસે, લુટવા દીયા કમલીવાલેને.
 પીપીકે ખાગે કાસરકે, લુટીંગે મઝે જ બરબરકે.
 ધન્ના આતેના કલકામર, ફરમાદીયા કમલીવાલેને
 વોહ કમની અજબ લા કીમતથી કીમ નાઝસે હકને સરપે ધરી.
 સખ ઝરકે દોશાને વાલેકો, શરમા દીયા કમનીવાલેને.
 જમ હકકી તરફમે ઉમ્મતકો, મેરાજકી શમ હન આમમીલા
 ખુશહોકે દામન કમલીકા, ફેલાદીયા કમલીવાલેને.
 ખુશકીમે તરી પેલા કરદી હરશાખ હરી પેદા કરદી.
 મહી બાગે જહામે રહમતકા ખરસા દીયા કમલીવાલેને.
 ગએ અર્શપે કુખ હુઆ હાસીન, અલાહસે જાકે હુએ વાસીન.
 કયા જાને ખુદાકો જાકર કયા સમજાડીયા કમલીવાલેને
 હરલામ મીલા, ઈમાન મીલા, પદનેડનીએ ફરમાન મીલા.
 જુસ્તકો જો કુશ દીલવાનાયા, દીલવાદીયા કમલીવાલેને.

ગઝલે-ઝલીલ-કબાલી—

તકવાર ખોયકે પજએ કાતીલમે રેહ ગઈ
 બીસમીનકી આરઝુ દીલે બીસમીનમે રેહ ગઈ
 કોકા જમ આ ગયા કોઈ મઝબુકી અહકા
 લયલા લગપકે પરદએ, મેહમીલ મે ગેહ ગઈ.
 શીરની રવી નીગાહમે તસવીર ચારી
 આખીર ઉતરકે આમસે, વો દીલમે રેહ ગઈ.
 કાતીનકા-હા-હાપ, રકામી તો કમ રકા—

થોડીસી જાન જળ તને, ખીલખીલ મે રેહ ગઇ
 અય તેજે નાઝ ઇતનીલી તેઝી ન આહીએ
 દીઝરકી હવસ દીલે ખીસખીલ મે રહ ગઇ.
 ખજર ઇધર ખીયા ઉધર આહે ખાચી મગર.
 થોડીગી ચલકે ખીસખીલ વ, કાલીલ મે રેહ ગઇ.
 ચલની હે તેજે નાઝ મઝે લુલો જહીલ.
 કહેના ન શીર કલી કે હવસ દીલમે રેહ ગઇ,

મઝલે-મુઝતર-કબાલી—

મીલનાથા તો મીલ જાને, જીમ નુરે મુઝરદસે.
 કયુ જાકે ચલે આએ. દરખારે મોહમદસે
 અલ્લાહકે પદ્મેમે, રેહદતકે સીવા કયા હય
 જો કુછ હમે લેનાહય, લેલેગે મોહમદસે.
 રોઝે મે મોહમદકે મેને બ ખુદા દેખા
 અગ્રહી આવાઝે આઇ ઉમી ગુમખદસે
 લીલાલ મેરી તુરખતમે ચુપ ચાપ ચલે જાને
 ગર તુમને મુઝે છેડા, કેહ દુગા મોહમદસે.
 અય આહે સયા તુરખત, મોહતાજે મુરખત હય
 મીટી મુઝે થોડીસી લાહે દરે આહમદમે
 કયુ ઝીકર ખુદા છેડા, અય મુનકરો તુરખતપર.
 કુછ ખાત ન કરનેહી, તમવીરે મોહમદસે.
 મુઝતર મુઝે તોઆલી, જસ વકતકે યાદ આઇ.
 નીકલા મય જગર થામે, દુટે દુવે મરકદસે.

ગઝલો-અકબર તર્જો—કબાલી.

પુમહે દરખ્ત રોઝમે વાલે કે સામને.
 મજનુન ખડા હે ખેમએ, લેલા કે સામને.
 એક એક કે બખ્શવાએ મેહશરમે હકસે વો—
 ચુમુકડી બન પડીહે જુલેખા કે સામને.
 જલવે કે દેખને કે લીપે બી તો કાઇહો—
 મુહસે નકામ ઉલટ દીયા અસાકે સામને
 કમશા મુકામ કાફેવાલે ચલે ચલે.
 ઠેઠે ચલકે ઉસ સહેવાલા કે સામને.
 જીસ મુરેહકો ન હંઝરતે ઈસા જીલા સકે.
 લે આઓ ઉસકો મેરે મૌલાકે સામને
 કહે દીગ્યો સખા મેરી હાલત ઝરા ઝરા.
 જાના હો ગર તેરા મેરે આકા કે સામને.
 શીર વો કરમ કરે ન કરે ખખતીયાર હે.
 હા અકબર તુ અરઝ કરતો ઝરા જાકે સામને,

ગઝલો-આશીક—તર્જો કબાલી.

મુસકુરાતે જાતે હે કુછ મુહસે ફરમાનેકે બાદ,
 ખીજલીયા ચમકા રહે હે કુલ અરમાનેકે બાદ.
 કોન હોના હે દીપે અફસુરદાકા પુરસાને હાલ,
 કુલકી ખુશખુબી ઉજાનીહે મુરઝાનેકે બાદ.
 કબરમે કયા કયા ફરીશનોકો યા અરમાને સવાલ,
 કુછ ન. પુછા મુઝસે તેરા નામ બતવાનેકે બાદ.
 કુલ ચકાવેઝે લલક પર જીનસે યે ઉમ્મીદ થી.

વોલી પથર રખ ગએ સીનેપે દુનિયાનેકે બાદ,
 ઉમર ભરમે દોહી ધડીયા મુઝપે ગુજરી હે કઠન
 આપકે આનેસે પહેલે - આપકે જાનેકે બાદ
 તુ દીયે જા સાકીયા પયમાના પયમાનેકે બાદ
 બાત મનલગી , કહુગા હોશમે આનેકે બાદ
 મુખર્ષે હોના હે ઇનશાન આફતે સેહનેકે બાદ.
 રમલાતી હે હોના પથરપે પીસજાનેકે બાદ.
 જો જલાતા હે કીમીકો ખુદ વો જલતા હે જરૂર-
 શમઆબી જતતી રહી પરવાના જલ જાતકે બાદ
 કયા શરખે તાખને પસતીસે પાયા હે ઉરજ.
 સર ચળી હે હલકસે નીચે ઉતરજનાકે બાદ
 મેરા દીલ લેનેકે પહેલે કયા ખુશમદ ઉનકો થી.
 કેસી આખે ફેરફી મતલબ નીકલ જાનેકે બાદ
 ઉમર આધી આ ગઈ પર હે અલી નખરે વોરી
 બલ ન રમ્સીકા ગયા અફસોસ જાલ જાનેકે બાદ.
 હીલાસાઝી કહેતીહે બનકો કે બમ વો આયુકે
 મેહદી કયા ખેંઝે ફવરન ઝુલ્ફ મુલ જાનેકે બાદ
 ઉમર ભગ ઉનકો ને મેરી શિકલસે નફરત રહી
 અબ વો અહેરા દેખને હે હમ નીકલ જાનેકે બાદ.
 યાદ આછગી વફાએ તુમકો મેરી દેખના
 કદર હોગી - તુમકો મેરી મેરે મર જાનેકે બાદ
 આવ મીલ જાવ ગલે આશીકશે કયા તકરાર હે.
 સુયેહબી હો જાતી હે આપસમે ચલ આનેકે બાદ

નર્મ-મઝલ—મુસદ્દમ.

આહીસતા બરગે ગુલ બરીશા બર મઝારે મા
બસ નાનુક અસ્ત શીશએ દીલ દર કીનારે મા.
બલાએ કશ એક દરખ્તે ગુલામ થા
સરસ્વતઝીમે નરખતાથા હમસર વો હમરા
જબ ફુલ ઉમ દરખ્તસે તુરબતપે ગીરને યે
તબ અનદરને કશસે આપીતી યે સાદ—આહીસતા
યે બાર બાર દેખ તઅબજુબ મુઝે હુવા
બાશીન ફગાને કશસે પુછા જો માગરા
યે કોનને બુઝરગ હે કયા ઇનકા નામ થા
આતીહે જીનકે કશસે હરે વકતપે સાદ—આહીસતા
માલુમ યે હુવા કયે વો આશીકે હઝીન.
તાઝીત વસલે બાર મયસ સર હુવા નહિ
મરનેકે બાદ કશપે આયા જો મજો જઝી
જબ બરગે ગુલ ચળાયા તોઆવાઝ યે સુની—આહીસતા

મઝલે-જલીલ, તજે-કવાલી.

જો દીલકો ખો ચુકે હય વોહ દીલકો દુહને હય,
હમ દીલસે તગ હો કર, કાલીલ કો દુહને હંય,
કયા ધુન હય જુસતજુકી યે બી ખબર નહી હય,
દીલખરકો દુહત હય યા દીલકો દુહ તે હય.
રાહે તલખમે એસા વા રહતા કોન - હોગા,
મનઝીલપે હમ પોચેકે મનઝીલકો દુહતે હય.
કોટે નહિ જો કટત કુરકતમે દીન હમારે.

ખન્નરકી જસતજુમે કાતીલકો દુહને હય.
 જો જખમ દે ચુકે હય, જી લેનેકા હય કારી,
 અખ કીસ લીએ વોહ અપને કાતીલકો દુહને હય.
 તુમને જો અપને રખસે પદી ઉઠા દીયા હય,
 તારે ફલકપે માડે, કામીલકો દુહને હય.
 અલ્લારે ધશક લયલા-મજનુકે બનમે અખતક,
 હુકને હય જો બગોલે + મહમીલકો દુહને હય,
 એ તીરો એ કમાકે જો દીલ શીકાર કરશે,
 હમ તો જહીલ એસે. કાતીલકો દુહને હય.

મઝલે-તજજમુલ, તજે-કંવાલી.

કાનસે દીલમે નહિ રગ રગીલા મેરા
 હર નગરમે હૈ બસા છેલ છખીલા મેરા.
 દાગ ધસ્યા કા મીટા દેગા મેરે દામનસે,
 રજે ધરકા મે હુબા દેગા રગીલા મેરા,
 હમમે હોગી મુગીદોકી ન જગતક બખશીશ,
 હટને વાલા નહિ મયદા સે હટીલા મેરા.
 અવલીયા ચીસ્ત કે સારે હય બરાતી જસકે,
 અશમે બદ્દુર વોહ દુલા હે સજલા મેરા.
 હક પરખતી કા તમાશા નગર આયા સખોકા,
 આયા અજમેરમે જગ છેલ છખીલા મેરા.
 નામ લેવા મય તેરા આર હય ધર ધર મેરે,
 મય બેહીશથી હુ મેરે સાથ કખીલા મેરા.
 ગૂલરખાને ચમને દહેર હો કુરખા દીલસે,

રમ રૂપ મના દીખાદે જો રંગીલા મેરા.
 દરસે ખ્યાળ કે મે ઇનઆમ જો લેકર કે ટાલા,
 ખ્યાળ વાલો ને રખા નામ હટીલા મેરા.
 જમ રહા હે નિમેહ ખલ મે અણીહ અણાહ,
 બસ રહા હે દીસે આલમ મે રંગીલા મેરા.
 અમ “તજજમુલ” દીસે જનો જગરમ માલી,
 વોહ રંગીલા વોહ છગીલા વો સજલા મેરા.

ગઝલો-લતીફ-મોલીફગુ લહસ્તે હાગ્યા.—

અલ્લાહકી રહેમતસે અવતાફે મોહમ્મદસે,
 ખાલી ન શીરા કોઇ હરગીજ દરે અહેમદસે,
 અલ્લાહકો પયજાના પ્યારે નખી અહેમદસે,
 ઇસલામ ફલા ફુલા ગુલખરે મોહમ્મદસે.
 હે શમસો કમર રોશન, દોનો રખે અહેમદસે,
 હેરોનકે દો-આલમ ઉસ તુરે મુજર—રદસે.
 તુ મુજકો શયા લેયલ એહમાન બડા હોગ્યા.
 ખાલી નહી આકગા જાકર દરે અહેમદસે,
 અલ્લાહકા ખન્દા હુ મે ઉમ્મતે અહેમદ હુ,
 કહેતા હુવા ઉડુગા મયશરમે—યે—મરકદસે,
 ઉમ્મતકો તેરી બખ્સા મેહયુબ મેરે પ્યારે.
 મેરાજકી શય ખાલીક, કહેતા થા મોહમ્મદસે.
 સીનેમે મોહમ્મદકી તરાવીર તુમાયા હે,
 મીલના હુઆ યે દીલ હે ઉસ તુરકે ગુમ્મદસે.
 મેહયુબે ખુદા વહે મતલુબે ખુદા વહે,

હે શાને ખુદ જાહેર ખારે તેરે ગુમ્મદસે
મરકદબી લતીફ અપના બનગએ મદીનેમે,
કયુ જાકે ચલે આએ દરખારે મોહમ્મદસે

નઈ કબ્લાલી-તજે-મઝલ—

એબુદી અયમી બકલી કુછ ઉતકે આ જાનેકે બાદ
ચાની આયા હોશબી તો મોત આ જાનેકે બાદ
ખદ જન હોને હે વો પહેલુસે ઉક જાનેકે બાદ
દેખીએ કયા ગુલખીલે ઇસ કુલ બરસાનેકે બાદ
ચાએ નાકામીન લુલ્હમ કલામી કુછ મીલા
બનગએ વો ખુત સરાપા મેરે આજાનેકે બાદ
અયફલક અચ્છા નહિયે રોજકા જુલમો સીતમ
શીરસીતમ દાએગા કીસપર મેરે મરજાનેકે બાદ
કોસકો બતલાઉ શએ ગમકો નથા મેરા રશીક
હોશબી જાને રહયે આપકે જાનેકે બાદ
દોલતે દીદરસે યુ શાદહો જાને હય હમ
જેસે ખુશ હોતા હય કોઇ માયો ઝર પાનેકે બાદ
બાદ મજનુ રગ દીખલાએ ન કયુ બેદશત મેરી,
એક દીવાના હુવા કરતા હય દીવાનેકે બાદ
ઝીંઝીમે જશ કફર ચાહો કરો જુલમો સીતમ.
બાદ આકગા મગરમે તુમજો મરજાને બાદ
દીનતો જયુ તુ કરકે કટ જતાહય હીજયે યારમે,
સરયે આતીહય કયામત શામ હોજાનેકે બાદ,

ગઝલો-અકબર.

મુઝે અપના જલવા દીખા કમલી વાલે,
કે હુ મે તેરા મુખતીલા કમલી વાલે
પસંદ આઈ ખાલીકેકા મએરાજકી શમ,
તેરે કાકુલોકી અદા કમલી વાલે,
ખુલી સાક રંગે મુઝમ્મીલમે ઉલકત
કેહતા થા ખુદ ચેહ ખુદા કમલી વાલે
બરજતે હય ખાન્લ ચમકતી હય ખીજલી,
તુ કમલી મે અપને કુપા કમલી વાલે,
ખબર કીજીએ અકબરે ગમ ઝદાકી,
તેરે હીજરમે મઝ મીટા કમલી વાલે

નહ-ગઝલ—મુખમ્મસ

અછે પીઆ વોહ દેશ ખુલાલે હિંદમે જ્યા ધબસત હય,
બીરહ કી બયરન દરસકી ખ્યાસી, કાહેંકા મોહે તડપાવત હય
ખદમ ફેકદે જાનીમ, જરા જફાકે લીએ,
કધરબી એક નઝર ચસમે સુરમાસાકે લીએ
તુ અપને હુસ્ને ખુદાદાદકી અફાકે લીએ.
નકાએ રખસે કડાદે ઝરા ખુદાકે લીએ
મ રીત પીઆ કબી ન કીનો નીસદીન મોહે સતાવત હય.
મઝાહી ક્યા હય મહોબતમે એ વફાઈકા,
ચે તર્જ ખુશ નીકાવા હય દીલરખાઈ કા,
દીખા મદીને-કા અબ વકત હય રમાઈ કા,
હય કે ફેકદે સદકા તેરી ખુદાઈ કા,

તુહી સખકા ખેવનહારા, કાહેકોદેર લગાવત હય મેરે અન્ધે પીયા,
તુહી જત્તિદિ મેરા અખતીયાર કયસે હો,
ખકા જખ આપ હો દીલકો કરાર કયસે હો.
એનસે અખ ચેહ બદલે હાલે ઝર કયસે હો.
ખીઝાજે આંખે તો ફરસે બહાર કયસે હો
ઉમડ ઉમડ પીઆ નખન હમારે નેહકા મહે બરસાવત હય

નર્થ-કંવાલી તળે—ગઝલે-મઝહર

સોચલે કાતીલ ન ગમહો મેરે મરજને કે બાદ.
આદમી પચવાતા હય હપ્સે ગુઝરજને કે બાદ.
કરકે વખદા વોહ ન આંખે અપને ઘર જાને કે બાદ.
સાય હમ મલને રહે મોકા ગુઝર જાને કે બાદ.
હીઝરકી શખબી મેરા એક મુનીસો ગમ પચારઆ
મે અકેલા રેહ ગયા ફરદે જીગર જાને કે બાદ.
મરહમે તસ કીનકે પાઉમે થા પોશીલા નીમક.
આખયે શીર પુટ નીકલે અખમ બર જાને કે બાદ.
સર જુદા હોતેહી ઉસને લેલીઆ આગેશમે
વરલકે છુટે મજેહ હમને તો મરજને કે બાદ.
કેહને હય વો છોડદો હરમ શીકાયત જેરકી.
હમ નયાહેગે તુમહે દીલસે ઉતર જાને કે બાદ.
સય ન માનેગે ન માનેગે વોહ મેરી દાસના
હાયકી લાંચે તો લાંચે મેરે મર જાને કે બાદ.
કેહ સેહ સકના નહિ મેરે સીશ ઉતકે સીતમ.
દેખના પચતાએગે વોહ મેરે મર જાને કે બાદ.

અવળી કુછ હય વક્ત મઝહર તોખાહ ઇન્યાસે કરો.
વરના પછતાવેગે દુન્યાસે ગુઝર જાને કે ખાહ

મઝલે-સુસ્તકા. તજે-કલ્વાલી.

બસર તુરે રખ્ખુલ-કલ્લા બનકે આયા,
નપે રગસે જા-બજા બનકે આયા.
બને અખીયા અવલીયા સખ બરાતી,
જો દુલ્હા હબીબે ખુદા બનકે આયા.
કહી લાલા વ ગુલ કહી આંહ સુરજ,
તજદાપે અરજો સમા બનકે આયા.
અગર લહેર આઇ બને સકલે ગોહરે
જો મોજ આ-ગઇ ખુલખુલા બનકે આયા.
કહી અવલીયા બનકે શાને દીખાઇ,
કહી આશીકે મૂબતીલા બનકે આયા,
કહી શકયે ઇસા, કહી શકલે મુસા.
કહી મુમુદે દીલ-રજા બનકે આયા
બહોન ગુલ ખીયે ઈસ જહામે વ લેકીન,
બહાર આઇ જખ મુસતફા બનકે આયા.

રેસખાજોડો-નસીહત-તજે-શાયર.

ઘોડા લગાયા વીન ઓર આયા પીતેસમે
ખીચડી કે વાધે પડગયે બખર્ષ ની રેસમે (૧)
અવલ તો રેસ ખાજો ને ખુકે બના લીયા
શીર ખાહ ઉસમે ઘોડે કે નાખો નીસા દીયા

નામે નીસા કે સાથલી નખર લગા દીયા
 ઉસકો તો એડીકેપ બનાકે ખીકા દીયા
 ઇસી તરાહસે ધુમ હય હમેશ રેશમે
 ખીચડી કે વાધે પડગયે બબ્બકી રેશમે (૨)

અમ રેસકે મૈદાનમે શનીચરકો આગયે
 નખર બનાકે લાયે યે વો સમ લગા દીયે
 બાહર જગ ઐર ખમીસાકા નામ આ
 ઉસકા તો વીન ઐર પીલેસમે લગા દીયે
 ઇસ વાસ્તે ખુશી હોકે ઐડે હય ધુનમે
 ખીચડીકે વાધે પડગયે બમ્મકી રેસમે (૩)

ઘોડેકી ટાપ ગરદને ખીસમીલ મે ચલ મધ
 ઇનસા તો ક્યા ફરીસ્તાકી નીચન બદલ મધ
 ડારી હુધ સુફેદ જવાની જી દલ મધ
 ઘોડા જો આયા વીન તખીયત બહલ મધ
 હમકો તો વીનમે ન મીજા ઐર પીલેસમે
 ખીચડીકે વાધે પડગયે બબ્બકી રેસમે (૪)

અમ માયો જરકો હારકર ખેકાર હો ગયે
 શીર ધરમે આકે શીકરમે ખીમાર હો ગયે
 ઐરતકો ખોત્રે જલદીસે તોડે ઉતાર દે
 રૂપે વો જાકે લોકે આપે ગીર માર કે
 ખચ્ચીકે વાધે પડગયે ખુનેકી રેસમે
 ખીચડીકે વાધે હોગયે બબ્બકી રેસમે (૫)

“ જોગીકા બરન. ”

મઝલે-રહમત જાન, અજમેર

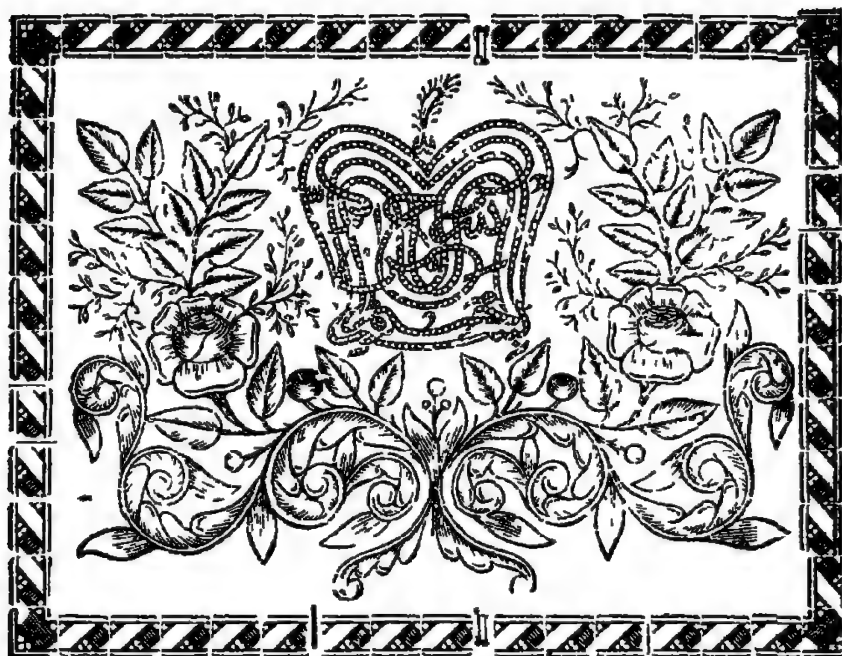
જોગીકા બરન હમને લીયા ચારકો ખાતીર.
 મસજીદમે' બને મુલ્લા નો મદરમે પુજારી
 દરગાહો મે સમદહ નશી બનકે શુખારી
 હર નગરીમે દુઢા કીયા બન બનકે ભીકારી.
 કયા કયા ન કીયા મયને તેરે દીવારકી ખાતીર—જોગીકા—
 પડીત બી જહરદાબી સેયાને બી બુલાએ
 સચારે સનાસો કો બી દીન અપને દેખાએ
 હર અમીસો કામીલ સે વજ્રે બી પડાએ
 કયા કયા ન જતન કર ચુકા દીવારકી ખાતીર—જોગીકા—
 મજનુ કી તરફ ફિરતા હુ આવાર હસા જાન બન
 ધરા આતશે હીજરા મે જલા જતા હે તન મન
 ઉસ પુત કી મોહબ્બતમે બના શીકરે બરહમન
 મૌજુદ રજે હય મેગી જુન્નાર કા ખાતીર—જોગીકા—
 નાકુરુ મે પાયા ન ઉસે બાગે અર્જ મે
 કઆબેમે બી દુદાફ ઉસે કાશીકે મકા મે
 મસજીદ મે મીલા કીર ન મીલા કુએ પુતામે
 દર દર મય ફિરા અપને ખરીદારકી ખાતીર—જોગીકા—
 રહમતસે નહિ ચાહીએ દીલદાર કીનારા
 સુદત સે દીલો જાસેહુ મય શયદા લુભદાગ
 લીલાહ પુઝા આતશે હીજરા કા શરારા
 એચૈન હુવા જતા હુ દીવાર કી ખાતીર—
 જોગીકા. બરન હમને લીયા ચારકે ખાતીર.

નાટકે-એમાં શું?—ગઝલ—

દીલ હય વહી જસ દીલમે, મહોમત હો કીસીકી,
હય 'આખ વહી જસમે, શરાફત હો કીસીકી,
કયુ હાથ શમે વસલ લગાને નહીં ફેતે,
માથુક હો તુમ યા કે, અનામત હો કીસીકી,
શમાકો ફેખકર મયશીલસે, યુ કહતા હય પરવાના,
ને આહે જલના ઇશ્કમે, મજ સાહી જલ જના,
શમાકી ખેકરારી કે, કહા પહોચેગા પરવાના,
લરજના, થર થરાના, સર કટાના સાફ જલ જના
હોતા હય ઉંહે રસક તો, હો મેરી બવાસે,
જલ જાય અગર જલનેકી આદત હો કીસીકી.

ગઝલે, યુસુફ, તજે—કબ્લાલી—

તડપા કે દીલ મેરા નિગાહે ચાર રહે ગઈ,
થોડીની ચલકે આજ ચેહ તલવાર રહે ગઈ,
કયા હુન્ન થાકે આખસે દેખા હજાર બાર
પીરબી નજરકો હસરતે દીદાર રહે ગઈ,
મહેશીલમે હિસકી રગ જમા થા ન ઇશ્કકા,
તુજમે યે બાત દીદગ, ખુઆજ રહે ગઈ,
કટ કટ મયે ખુતે, કાતિલકી આય પર,
ઐસા ચના વેહ તેજ કે, તલવાર રહે ગઈ,
હુસ્નો જમાલકા ફકત, અફસાના રહે ગયા,
યુસુફ રહે ન ગરમી યે બાગર રહે ગઈ.

મઝલે—કલ્પીત

—૧—

સરકો તનસે જુદાં કરે કોઈ, ઇતના મેરા કહા કરે કોઈ
દિલ નિઠાવર કીયા કરે કોઈ નકદે જાકો શીદા કરે કોઈ,
જલ્લવએ યાર દેખના હમ તો, ચસમે હકૂબી કો વા કરે કોઈ,
જમ મમ્મ હપકે દાસ્તાને મમ, મમ સુનાઉ સુના કરે કોઈ,
એક દમ કા નહી બરોસા હમ રેહકે દુન્યા મય કયા કરે કોઈ,
ચેલી કીસમત મે અપની લીખ્યા હમ હમ સહે ઓર જફા કરે કોઈ
સહે ઉલફત મે અમ કલ્પીત કદમ મયાન કરકે ધરા કરે કોઈ

નાટકે રા, આંહીકે— ગઝલ.

ખુને જીગર કો પીની હુ, બસ ગમમે તોરે યાર,
સહેરે ચમનમે શીરતી હુ, બસ ગમમે તોરે યાર,
મય ચુપ ચુપ કે રેતી, મુ' આંસઓસે ઘેતી,
વો કહાં ગયો મેરો ભાતી, ભાતી ખીનાના સોતી—મસગમમે
દીલ ઉસીકું દીછએ દીલદાર યાર હો,
કયા હિંદુ કયા ખુસલમાં, કદરદાન ચાર હો,
મેરી નજર ને તુમસે લગાઈ, મેમ પલમસે નીચે પડ ગઈ,
વોહ કહા ગયે મોરે ખારે, મે અગ્ની જોસી જલગઈ,—મસગમમે

ગઝલે—મઝલીલ— તર્જો—કબાલી—

હમતો કસુર વાર હુયે આંખ ઝલકે,
પુછો તો નીઝલે કયુ યે વોહ જોખન નીકલકે,
કહેતે હમ આશીકાંસે, યે અન્દાન ચાલકે,
રખતો કદમ કદમ પે કલેજા નીકાલ કે
નાદીમ હુ જીગર છોડકે મે દીલકી ચોટકા,

કહતે હય વોહ દીખાવો નહિ દીલ નીકાલકે,
 દીલ દેકે જી વોહી હય તવાગકા હોસલા,
 કહેતે અબી તો રખદો કલેગ નીકાલકે,
 સુન્ને કો સુનયે શોકસે આશીકપી દાસ્તા,
 લેકીન જરા સબાલકે કલેગ સબાલકે,
 રાજ વસાલ પર તો કુન્હે કર લીયા મગર,
 પુછા બે વખત બોલે કે બાદ મન્તેકાલ કે,
 હોઠાસા ઇસ પરીકા બે કદ હુર દેખલે,
 તોખા પે ફખતીયા કહે શાખે નીકાલ કે,
 લીખી હય ખાહ કે ખુને જીગર ચે ગજબ જલીલ.
 મીસરા નહી હય શએરકે દુકડે હય લાલ કે

ગઝલે-જલીલ

—૦—

ચે ગયા કેહ રહી હય હુતે દીદાર આંખોમે,
 ખયાલે યાર હો દીલ મે જમાલે યાર આંખોમે,
 મર્દી જળસે હુઈ હય હસરને દીદાર આંખોમે,
 બહોત બેચેન રહતી હય નજર અપે યાર આંખોમે,
 હઝારો દરપે હોતી હય કાશી એક નજર તેરી,
 સીકત જોથી મસીહામે વોહ હય બીમાર આંખોમે,
 પએ નઝરા જાતે હય અગર અઘ્લાહુને આહા,
 પ્રીરેજે વા સે હમ લેકર જમાલે યાર આંખોમે,
 હમ અકસર સામને ગેરેકે આખે બદ રખતે હય,
 સખખ ચે હય કે શીરના હય જમાલે યાર આંખોમે,
 દીલે શેદાકા અપને મસ્ત હોતે દેર કયા સાકી,

જમે મીઠા જાએ દમ બરકો તેરે સરચાર આખોમે,
 પોચકર દશતે મજનુમે અજબ હાલત હય લયલાડી,
 મે કેહતી હય કે મે સુનસુનકે રખલું ખાર આખોમે,
 જહીલ અપની નીગા હોને ખમર કરદી ઝમાનેકો,
 છુપારખી થી હમને દોલતે-દીદાર આંખોમે,
ગઝલે—શાને. કલયર—તજે કબ્વાલી.

અન્વારે જાતે સરમદી મખદુમ સાખીર કલયરી,
 ફયાજ ફયજે અહમદી મખદુમ સાખીર કલયરી.
 અય શાન તુ શાને અહદ વાચ જાત તુ જાને સમદ,
 ઈઆમ ફયજે એઝદી મખદુમ સાખીર કલયરી.
 અય શાને આલી મુરતેખત અય જાહે વાલા મુનકેખત,
 દરયાએ ફયજેજે સરમદી મખદુમ સાખીર કલયરી.
 મખદુક ખહેરે ઇસ્તેઆ આમદ બ દરગાહત શુમા,
 બ કુસા તુ દસ્તે અહમદી મખદુમ સાખીર કલયરી.
 આજમ સજે દરખારે તો ઉફતાદ દર સરકારે તો,
 અય શાહે મલકે એજદી મખદુમ સાખીર કલયરી,

શાને—સાખીર—ગઝલ,

અફસોસ ઇશકે સાખીર તન મન જલા રહા હે,
 ક્યા લીજર ઉસ સમનકા દીલકો સતા રહા હે.
 કીસસે કહું મે અપની સુનતા નહી હે કોઈ,
 જો કુછ કે અપને દીલમે ચારો સમા રહા હે.
 ધાયેલ હુવા હું ઉસકે ધુંધટકે લટ પલટસે;
 મોહ શોખ નાઝ અપને ક્યા ક્યા દીખા રહા હે.

મરતે હે હમતો ઉમપે લેકીન વોહ ચાર હમસે,
 કયા જાને કીસ ખતા ધર મુખડા છુપા રહા હે,
 અપની તો ચે સદા હે હર વકત રૂઝમે અરની,
 અવાજે લન તરાની હમકો સુનો રહા હે,
 ફરમાયા નહનો અકબર હર જાપે હે વોહ મહકુમ,
 કયા ખુમ ખુશ અદાસે પ્યારા બના રહા હે,
 મીરા શાહ સરકે બલ તુ અમ ચલ પીરાને કલીચર
 ફયજાને નેજે મખરી સાખીર લૂટા રહા હે
ગઝલે-જલીલ— — ૦ —

તેગ રખ રખ કર ગલેપર વોહ હટા લેતે હય,
 તાએરે જા કે ફડકનેકા મઝા લેતે હય,
 મુશક ચોરીકી બડાને હય કે દીલ બેચ ન સકે,
 જખ મુજે દેખને હય આખ ચુરા લેતે હય,
 કયુ પુરા માને હસીનાકે મીતમ કરને કા,
 હમજી પાતે હય તો જી બરકે સતા લેતે હય,
 બાકપન દેખો કે હય નોકકી હર શેઅમે તલાસ,
 દીવહી તો લેને હય હમ આપકા કયા લેતે હય,
 મેરે સીનેમે તો હાવોહો ઉછલતા હયે-ચે દીલ,
 આપ કયુ ઇમે મુઠીમે દયા લેતે હય,
 બેઠે રેહને હય હમી હલકા કીએ ગીદે જલીલ,
 કેછી ઉડતા હય તો બાનો મે લગા લેતે હય,
ગઝલે-જલીલ — ૦ —

કયા મીલા તુમકો મેરે ઇશકકા ચરયા કરકે,
 તુમજી રસના હુને આખર મુજે રસવ, કરકે,

મુજમેં તલવારકા એહસાન ન હુવા ખુબ હુવા,
 મારા ડાઘા તેરી આખોને ઇશારા કરકે,
 નીગાહે શાખકા માને નહિ પરદા કાઈ,
 આપ જાએજે કહા આખસે પરદા કરકે,
 દીલ રૂબાઈમે હકુમતકા મળ મીલતા હય,
 વાજ કરતે હય મેરે દીલપે વોહ કબજા કરકે,
 ખુને નાહુક હો કે હક હો ચે ન હોગા મુજસે,
 તુમકો બદનામ કર ખુનકા વઅદા કરકે,
 તમનેકી વઅદા ખીતારી તો નઈ ખાત નહિ,
 મબી મઅશુક મુકર જાને હય વઅદા કરકે,
 હર મિરજકે લીએ ખાલીકને દવા પેયદાકી
 મુજકો ખીમાર કાયા તુમકો મસીહા કરકે.
 હુ ગયા રગ જો મેહદીકા તો કયા ગમ બિનકા,
 શીઝ જમાસે જો અબી ખુને-તમન્ના કરકે,
 શુદર ઇસ બદા નવાઝીકા અદા કયા હો જલીલ,
 મેરે સરકારને દીખાયા મુજે અપના કરકે,

ગઝલે. હાગ-તર્જે-કન્વાલી—

સખ લોગ છધર વો હય ઉધર દેખ રહે હય,
 હમ દેખને વાસોકી નજર દેખ રહે હય
 કોઈ તો નીકલ આપેગા સરખા જો મોહબત,
 દીલ દેખ રહે હય વો જીગર દેખ રહે હય
 કુછ દેખ રહે હય દીલે ખીસમીલકા તડપના
 કુછ ગોરસે કાતીલકા હુનર દેખ રહે હય.

પહેલે તો સુના કરતેયે આશીકકી હકીકત
અમ આખસે વો આઠ પહેર દેખ રહે હય
ખતે ગયરકા પડતેયે જો ટાકા તો વોહ બોલે.
અખખારકા પરચા હય ખજર દેખ રહે હય.
કીધું કુકર હય દીદારે સનમ હજરતે વીઆઝ.
અલલાહ દીખાતા હય ખસર દેખ રહે હય,
મય દાગ હુ મરતા હુ ધધર દેખીયે મુજકા
મુ ફેરકે ચે આપ કીધર દેખ રહે હય

અઝલો. દાગ-કંવાલી—

અચરકે નામમે પયગામે વિસાલ અચ્છા હય
છેડકા જસમે મળ હો, વો સવાલ અચ્છા હય
ચેની કેહને હય કે બેચયન કીયા કીસને તુજે
ચેની કેહને હો મેરા હુમનો જમાલ અચ્છા હય
અરમચે હશરમે સખ હો ગયે ખવાહા ઉસકે,
લોગ કેહને હય ઇસારેસે વો માલ અચ્છા હય
હમમે પુછે કોઇ દુનયામે હય કયા શા અચ્છી.
રન્જ અચ્છા હય ગમ અચ્છા હય મલાલ અચ્છા હય
દીલનો હમ દેગે મગર પેશનર ઇતના કેહદો.
હિજ્જ અચ્છા હય તુમારા કે વિસાલ અચ્છા હય.
આગે આલમમે કોઇ લાખ ફલે ફુલે તો કયા
શાખ ગીરની હય ઉસીકી જો નેહાલ અચ્છા હય
આપ પચતાયે નહી હુરસે તોઆ ન કહે,
આપ ધળરાયે નહી દાગકા હાલ અચ્છા હય.

ગઝલો. તજમુલ-કંવાલી—

મહેબુબ ઓર દુશમન ગોયા હય ફુલ કાંટે
ખટકે ન કયુ નઝરમે એક જહાય ફુલ કાંટે
મશવુર હય દોરગી દુન્યાકી હમ સપીશ
સદહા હય દોરત દુશમન સદહા હય ફુલકાંટે
દોનેનિ મીલકે બેકસ ખુલખુલકો માર ડાલા
કરને મે ખુન નાહક ચક્ત્તા હૈ ફુલ કાંટે
રખસારે નાઝનીપર નિકલા હૈ સખઝમે ખત
કુદરત ખુલકી દેખો એક જા હૈ ફુલ કાંટે
મે ફુરને છતીશક અય અહલેનીશક દેખો
નાજનસ હોકે કયસે એક જા હૈ ફુલ કાંટે
અચ્છે પુરે તજમુલ હય સેકડો જહા મે
દેખો તો ઇસ ચમનમે કયા કયા હૈ ફુલ કાંટે

નઈ. ગઝલ-તજો-કંવાલી—

ઝમાના કે સાખર ગણતા પુરી યે કેસી કીસમત હય,
જહાએ ચખંડી સેહતાહુ સખ તેરી ઇનાયત હય,
રેહ્યા ઝુલ્ફકા સોદા મરેજે યાદે ઉચ્છતમે
ઉઝાએજે મુસીબત સરપે, જખ તક સર સલામત હય,
મીલા કરતા નહિ તુમસે, મીલો તુમ મેરે દુશમનસે,
મુઝે રોના હય કીસમતકા, મુકદ્દરસે શીકાયત હયે,
મઝમકી તાકઝાક ઉસ શોખસે ખાતોમે રેહતી હય
કોઈ દેખે યે કયા પરદા, હૈ પરદેમે શરારત હય,
મેશ દીલ એક ચમન હય, શેર કીજે શૌકસે હસમે,

કહીં પરપુએ ઉલટત હય, કહીં પરદાએ હસરત હય
 હમે આખીર અયાદતકે લીએ તશરીફ સાથે વોહ,
 શીદા કરતાહુ જીસપર જન બી અયસી ચે રાહત હય,
 લગુ પર દમ હય મેરા, તુમ ચલે હો છોડકર મુઝકો
 નીગાહે ફેર લેના મરતે દમ, અચ્છી મુરવ્વત હય,
 વફાદાર આપ અજ હમસા ન પાએગે ન પાએગે,
 વફાદારીકી ઉસકે ખેવફાઓમે બી શોહરત હય,

ગઝલે—અસગર — ૦—

હમારે ખુનસે મકતલમે જગ્ય ખેલી ગઈ હોલી,
 રફીમુને કહા ખેશક હુધ અજ કી નઈ હોલી.
 હમારે ખુકી પીચકારીસે જાલીમને રગા દામા,
 ઇશર તો જનપર ખેલે, ઉશર ખેલી ગઈ હોલી,
 હમારે ખુનકી પીચકારીઆ હમ પર ઉદુ મારે,
 મહોરરમ હો કીસીકા ઝોર, કીસીકી હોગઈ હોલી.
 હજાર મુનીસો હમ દમથે જગ્ય ખીમાયા પુર અપના,
 જો દેખા નેખખાલી હય તો ખોલે દોસ્તી હોલી
 ઉઠો અજ છોડદો મય ખાના મસજીદમે ચલે અસગર,
 ઝમાના હો ગયા આખીર તુમહારા. અમ ગઈ હોલી.

ગઝલે—જલીલ—નઈ. કંવાલી—

વઅદેપે વો વઅદેકી કસમ ખાએ જાને હે,
 તસ્કીન દેને આએથે તડપાએ જાને હે,
 અયમતબી બઝહની જાતિ હય જોમનકે સાથ સાથ,
 સુન સુનકે ધુમ ધુનકી સરમાએ જાને હે,

સાક્ષી તેરે નીસાર મઝેમે કમી ન હો,
 લેના ખબર કે હોશમે હમ આઝે જાતે હે,
 દરબર પડે હુઝે હે ગઝબકા અતાબ હે,
 યરહેલી આજ બાધકે લટકાઝે જાતે હે,
 તસકીન ઝુટે વઅદોસે યુ દેતે હય મુઝે,
 દેખો તુહારે સરકી કસમ ખાઝે જાતે હે,
 હે લાખ લાખ શુક કે ધત્તા તો હય ખ્યાલ,
 અઅતક હમારે દીલકો વો તડપાઝે જાતે હે,
 કયા જાને કયા જલ્લીલને ચુપકેમે કેહ દીયા,
 આખે મુકાઝે દેતે હે શરમાઝે જાતે હે,

ગઝલે—જલ્લીલ—કબ્વાલી.

દેખા જો હુસ્ને યાર તખીયત મયલ્લ ગઈ,
 આખોકા થા કુસુર છુરી દીલપે ચલ્લ ગઈ,
 તુમ જલ્લ મીલે નયે તો જુદાઈ કા-થા મલાલ,
 અબ્બે મલાલ હયકે તમન્ના નિકલ ગઈ,
 શાકીતેરી શરાબજો શીશેમયથી બરી,
 સાગીરમે આકે ઝોરલી સાચે મે હલ્લ ગઈ,
 પીનેસે કર ચુકાથા મેતોખી મબર જલ્લીલ
 બાદલકા રગ દેખકે તખીયત બદલ ગઈ.

નઈ—ગઝલ—કબ્વાલી—

કોઈ જામર રસુલે પાકસે મેરી ખબર કરદે,
 ગમે દુસ્કન નહિ કદતા હે પત્થરકા જામર કરદે,
 હમારીમી રામે દુસ્કત ઇલાહી હોમી કબ આખીર.

બહોત બેચેન દીવ હય યા ખુદ જલદી સહર કરદે,
અતાકી હય મહમદકો ઇલાહી તુને સગ તાકત,
અમર ઝરરે કો ચાહે પલમે વૌહ રશકે કમર કરદે,
જીસે ચાહે તો જાનત દે જીસે ચાહે તો દોજખદે,
મેરે મોલા તેરી મરઝી જીવર ચાહે હિવર કરદે,

મઝલે-મનઝર. બેગનબાન-લાખનૌવાલી—

ઇલાહી અયસી કીસમત હો, મેરા અયસા મુકદર હો,
રસુલીલ્લાહ કા જલવા ઇન આખોદા મયસ્સર હો,
તમના હય હમે આખીર, જો અયસા હોતો બેહતર હો,
મોહમ્મદ મુશ્તકાકા આસ્તા હો ઓર મેરા સર હો
દીલે પુર દાગ ઇન્કે સરવરે આલમમે રખતા હો,
મુજહે તારીકીએ મરકદકા પીર કીસ વાસ્તે ડર હો,
કરેગા સામના મેરે જવાને હશમીકા કયા
અમરએ લાખ યુમુદ્દ હુસ્નમે આલમસે બહર હો,
રખે જોમા દીખાતે હોન પાસ અયને ખુલાતે હો,
મેરે કલમે હઝીકાયા મોહમ્મદ ચેન કયુ કર હો
શુનાહોકા હમે કયા ખોદ હે અય વાઈઝે નાદા,
મોહમ્મદ મુશ્તકા સા જખ શરીએ રોઝે મેહશર હો,
તમનાએ શક્ક હય યા ઇલાહી યે હમે આખીર
બખએ ખુદ આખો મે મેરે તય્યાકા મનઝર હો.

કબ્રવાલી. ખુરશીદ બાન. આગરેવાલી—

બહર પરીસે શકલ મેરે હીસરખાકી હય,
જો દેખતા હે કહેતા હે કુદરત ખુદાકી હય,

બદલા હવાકા રંગ કે સીયાહી ઘટાકી હય,
 લાસા કીયા શરાબકે રહેમત ખુદાકી હય,
 મયખાનેમે જમાફુધ ખલકત ખુદાકી હય,
 ખુતલી ખુદાઈ કરતે હે કુદરત ખુદાકી હય,
 પીતા નહિ શરાબ કબી બેચુક્ટ કીયે.
 કાલીખમે મેરે ફૂલ કાસી પારસાકી હય.
 લુટા હય તુમને દોલતે ઈમાન અમખુનો.
 દીલકો ન લુટના યે અમાનત ખુદાકી હય.
 અખ્યાસ મેરે હશર ચે કહેતા ઉદુગા મય,
 લુટા - મુન્ને ખુતોને દુહાઈ ખુદાઈ હય,
ગઝલે આશીક-મોતીબન. દેહલીવાલી—

ફરયાદ કરે કિસ્મે ગુનેહગાર તુમહારા,
 અદ્દાહ બી હાકિમ બી તરફદાર તુમહારા,
 પરચુકી તો કયા અસ્લ ને હુરે નઝર આએ,
 દેખે ન ઉંધર તાલીબે દીવાર તુમહારા,
 ખુરશીદ ને દિનકો હો તો મેહતાબ હો શામકો,
 દુન્યા મેચ ઉજાસા હય સમ ચાર તુમહારા,
 હુરોંકો તમન્ના હય પરીઝદોંકો હસરત,
 મીલતા હય કીસે સમએ દીવાર તુમહારા,
 કામખેકી તો કયા અસ્લ હય ઉસ કુચેકે આગે,
 જન્નાત હોતો જાએ ન ગુનેહગાર તુમહારા,
 દરદે દિલે આશિકકી દવા કોન કરેઘ,
 સુનતે હય મસીહા બી હય ખીમાર તુમહારા,

જોહર તુમહે નરત હય બહોત બાદ કશીસે,
બરસાત મય દેખેજે હમ ધનિકાર તુમહારા,

કંવાલી—પનાબન. આગ્રેવાલી.—

યસો દેખે મદીનેમે કે વોહ સરકાર કેસી હે,
વહા ફરહત હે કેમી રોનકે ફરખાર કેસી હે
યે હસરત સે ચલા દીલમેં કબી મેરે મસીહાને,
ન પુછા તેરી હાલત અય મેરે બીમાર કેસી હે
ગયા કેહતા હુવા અછીહા નદસ એક આયાહુ કેહતા,
કોઈ દીલમે તેરે પુછે કે તકરાર કેસી હે.
ઉંઝ કર સર લખનોકે કહા કુશતો કે પુશતોં સે.
કહો કયુ ઝુલ શીકારે-હેદરે કરાર કેસી હે
ખુસે બને હે મેરે એમ હગામા હે મેહશારકા
દીખાદે શાને સત્તારી મેરે સત્તાર કેસી હે
ચયે જન્મલકે જમ આસી કહા શાને કરીમીને,
ગુન્હેગારો કહો કયુ રેહમતે ગફફાર કેસી કે.
નહીં ગો પાસ મેરે કુછ મગર કયા ખોદ હે મુજકો,
પ્રગા દીલમે મેરે યાદે શહે અબખરાર કેસી હે

કંવાલી. બીસમીહાહબન અજમેરવાલી—

અઝયસે દોનુ હુન્નો ઇશક મેરે દીનમે રેહને હે,
બદમ લેલી વ મજનુ એકઠી મેહમીલમે રેહને હે,
ઝુકાર સર કરે સીજદા ન કયુ કર અપને સીનેકો,
કે ઇમ સીનેમે દીલકે ઓર વો ધસ દીલમે રેહને હે,
અગર આખે હકીકતઘી હો ઉન્કો હર કહી દેખે,

વો હર દીલમે વો હર ધરમે વો હર મઝીલમે રેહને હે,
તેરી તેજે નીઆહે નાઝકા ઉન્સે કોઈ પુછે,
બે હોફર નીમ બીસમીલ કુચએ કાતીતમે રેહતે હે,
હસીનોસે ઉમીદે દોડતી હે એન નાદાની
ઉસીકે દુસ્મને બાં હેં કે જીરે દીલમે રેહતે હે,
મેરે કાનુમે આહીસ્તા કહા પીરે તરીકતને,
જીન્હે તુ હુદતા હે વો તો તેરે દીલમે રેહને હે,
તમીઝ અય કયુ નહુ કુરબામે અપને પીરે મુરશદ પર,
કે વો ઇમદાદકો હમરાહ, હર મુશ્કીલમે રેહતે હે,
કબ્વાલી. મુશતરીબન-કાનપુરવાલી.

ચીનો અરબ હમારા હિ હોસ્તાં હમારા.
મુસ્લીમ હેં હમ વતન હે સારા જહાં હમારા
દુન્યાકે બુત કદમેં પહેલા વોહ ધર હમારા
હમ ઉસ્કે પાશબાં હેં વો પાશબાં હમારા.
તેજાકે સાથેમેં હમ પલકર જવાં હુવે હેં
ખજર હીલાલકાહે કોમી નશાં હમારા.
બાતીલસે દબનેવાલે અય આસ્માં નહિ હમ.
સો બારકરચુકાહે તુ ઇમતેહાં હમારા.
તોલીખદી અમાનત સીનાં મહે હમારે.
આસાં નહિં મીઠાના નામો નશાં/હમારા
અય અરઝે પાક તેરી હુરમતપે કદ મરે હમ.
હયખુ તેરી રંગોસેં અબતક રવાં હમારા.
મગરીબકી વાદીયાંમેં ચુંલ અઝાં હમારી.
રૂકતા નથા હીસીંસે સેલે રવાં હમારા.

સાલારે કારવાં હે મીરે હીમઝ અપના
ઈસ નામસે હે બાકી આરામ જાં હમારા.
ઝકબાલ કાતરાના બાજે દીસાહે ગાયા.
હોતાહે જલ પેમાં ફીર કારવાં હમારા

ગઝલે—આશક—કબાલી—

પ્રુદાને દીલરખાકી સિકલ ક્યા પ્યારી બનાઇ હય.
શીસલતી હય નીગાહ અપની ચેહ સીનેકી વફાઇ હય.
કીયા હય ગદે કુનદનકો તેલાઇ રગને ઉસકે.
કહુ ક્યા દસને કુદરતને ચેહ રગમન પ્રુબ બનાઇ હય.
તેલાઇ રગકી ઉલફતમે જરદી અયસી છાઇ હય.
તને લાગિરકી હર રગ મીસમે જાગરે તેલાઇ હય.
નહી અયતા મગર ઘન્ગે તબીઅત તગ આઇ હય.
શમે કુરકતમે ખાચે જહર ચે દીલમે સમાઇ હય.
ગમ હય સારે આલમકો શફક ફુલી બદખશામે.
લમે નાશુક પે લાલી પાન ખાનેસે જો આઇ હય.
નિહાલે કામને જનામે આયા નાર મીસતાંકા,
મગર સદ હયફ હય ઉમ તક નહીં અપની રસાઇ હય.
અગર મે મર ગયાનો ચે સદ લાશેસે આવેમી.
મે આશક ઉસકા હુ જસને મુજે સુલી ચગાઇ હય.

ગઝલે. મુજતર-કબાલી—

શાહીનશાહ ફગફૂરી મોખનુદીન અજમેરી,
વીલાયત હીંદ હે તેરી મોખનુદીન અજમેરી,
ઉન્હી કે ઘમને ખ્વાહીશમે દૌલત લા જવાલી હો
હુઝૂરી હો જસે તેરી મોખનુદીન અજમેરી
મુશરફ જો જમારતસે તેરે રોજકો હો આયા,

જુવા નારીસે વોહ જુરી મોઘનુદીન અજમેરી,
 દીયા હે કામ તુજકો હકને સારે અવલીયા હપર,
 નહી સાની કાઈ તેરા મોઘનુદીન અજમેરી,
 હુરે માતા શી હુખ્યુલ્લા તેરે સીવા કીસકી,
 જખી પર લીખાયુકા બારી મોઘનુદીન અજમેરી,
 અહુ તો ચાઈ ગરહુ ચે જખીની હોમધ દુસ્મન,
 મદદ ફરમાવો તુમ મેરી મોઘનુદીન અજમેરી.
 તથા તુમ બહરે ગીરદાએ બલામે રૂખી જતી હે.
 તુ કીશતી પારકર મેરી મોઘનુદીન અજમેરી
 નુંબુએ મેઠરખાનીમે દીલે મગસુમે મુજતારકે.
 ખુલારા નર તુ મસકરી મોઘનુદીન અજમેરી
ગઝલે-સૈદા-કવાલી.

આગમે ગીરનેસે કયા મએ કહી જલ જાડગા,
 નામ લેકર મેરે ખવાજકો નીકલ જાડગા,
 ઇશકમે ખવાજકે વો વજાહ નહીં હએ મુઝકે,
 કે સખાલેસે કીસી કે મએ સખલ જાડગા,
 લાખ બેહકા ચે કાઈ ખવાજકી જાનીયસે મુઝે,
 મએ અકીદા નહીં હસકા કે બદલ જાડગા.
 અનકે બચેદુગા મએ દરગાહે ખવાજ સાહેબ,
 શીર વહાસે કબી ટાલે નહીં ટલ જાડગા,
 જલવએ હઝરતે ખવાજ હએ નજરમે મેરી,
 હસકા લેકર મએ ગીરગા તો સખલ જાડગા.
 દીલચેહ કહેના હએ કે અજમેર ચલુગા લેકીન,
 લોટ આનેકે ધરાદેસે મચલ જાડગા.
 બે તલખ ખવાજ કે મુમકીન નહીં જાના મેશ,
 જખ ખુલાયે મે મુઝે સરેહી બલ જાડગા,

પણી ઉમ્મેદ પર યેડાહુ મએ અખતક સેદા,
આજ બુલવાયેગે ખવાળ મુઝે કલ જાઉંગા
ગઝલે. નિશાત— —.૦:—

તુ આજમા સુકે હો મય આજમાઊં તુઝકો
ફેઝ તુ સુઝ સે ખવાળ કયસે મનાઊ તુઝકો
ગુજરી હય જો મુસીબત કયસે સુનાઊ તુઝકો
દીલમે હય દાગે હિજરા કહેતો દિખાઉ તુઝકો
લાખો હય તેરે શાયદા દિર મેરી કયા હકીકત
તુ સુઝકો બુન બેઝા મય કયો બુલાઉ તુઝકો.
અઘાહ લુત્ફ ફરમા ફરઆ હુ આરબુ હય.
આખે મે દીલમે ખવાળ હરદમ ખીકાઊ તુઝકો
બુલવાય દરપે અપને જિસદમ “નિશાત” કે તુ
ખવાળ ગરીબ પરવર કહેકે બુલાઉ તુઝકો

ગઝલે-અસરફ. માનકપુરી-તજે. કેન્વાલી

જે વફા કુછબી તેરે પાસ વફા હએ કે નહી,
હમ તો મરતે હે ખબર તુજકો જરા-હએ કે નહી
બઝમે આગીયારમે જો બાતકી મુજને ઉનસે
બોલે ગુજલાકે તુમે સરખો હયા-યએ કે નહી
દિલ મેરા તોડ દિયા ઉફરે તેરા જોરો મીતમ
અરે ઝાલીમ તુજે કુછ બોલે ખુદા-હએ કે નહી
વો મસીહા મુજે મિલ જાએ તો ઇતનાપુછ
દરદે દિલકી મેરે અબ કોઈ દવાનહએકે નહી.
મોતબી આઈ નહી હીજરકી શય આએ અસરફ
મેરી કિમમતમે ખુદા જાને કમ હએ કે નહી.

“પીરને કલ્પીયર,” કલ્પાલી, ચાર ખેત.—

કાપુલકી તરાહ આપ જો બલ ખાચે હુવે હો,—
 માલુમ હુવા ગયરકે બહુકાચે હુવે હો,
 જના નહિ રહેનેકા સદા એક જમાના,
 આજ ઓર હય કલ ઓર નહિ ઇશકા દીકાના,
 હો જયગા ચંદ્રોજી ચે હુસ્ન રવાના,
 જસ પરકે મેરી જન તુમ ઇતિરાચે હુવે હો,—
 અહ્લાહ કરે આપ બી આશીક હો કાસીપર
 ઓર ઉસકે સીવા ચેન ના આચે તુમે દમબર,
 માલુમ હો તખ ઈશક હમે કહેતે હય દીલખર,
 મેરી તરાહ તીરે સીતમ ખાચે હુવે હો,—
 કયુ ટેડી નઝર આજ હે કયા દીલમે હય કનો,
 મુહ સુરખ હે ગર માથે છે હો યા જોશે જવાની,
 યા ગરને કુછ છે આપસે લગાઇ મેરી જની,
 તે વરસે નુમાયા હયકે બલ ખાચે હુવે હો,—
 ઉસ શેકને દેખા જો મુઝે મુશતેરો હરા હે,
 ફરમાયા જમાલ અય કયુ આજ પરેશા
 હો આજકી સમ હોઇગે હમ આપકે મહેમા,
 અરમાન ન બાકી રહે તરસાચે હુવે હો—

ગઝલે-હસન

—:૦:—

વો હસ હસકે મુજકો રૂલાના કીસીકા,
 વો શીર મુહ મુહ કર હસાના કીસીકા,
 કમેળ હમ બસ મે ન કાશુમે દીલ હમે,

કયામત હુવા યાદ આના કીસીકા,
 યુદ્ધી દીલભી અપ્પશા હે તીરે નઝરને,
 ચે તાકા હુવા હએ નિશાના કીસીકા,
 ઝરા આહ પર દરદસે અચતે રહેના,
 નહિ દીલસગી દીલ દુખાના કીસીકા,

મેરા ખેકના દરપે કીસ આરઝુસે,
 વો દોઝર લગા કર ઉઠાના કીસીકા
 તુતી હજરતે દીલ કહી રો ન બેકો,
 હસી તો હસી મુસકુરાના કીસીકા,
 હસન આ લગે ઇનકી બાતોમે આખીર,
 કહા એક તુમને ન માના કીસીકા.

ગઝલે. કેશી— — ૦ —

જમાનેકે શાહો-મદા કએસે કએસે
 હુવે આશીકે મુસ્તફા કએસે કએસે
 નજર બર જો દેખે મોહમદકી સુરત
 હુવે બેદ ખાલીક કે વા કએસે કએસે
 મોહમદ કે કદમોંપે ઇસ જાનો દીલકો
 કરે શોક દીલસે શીદા કએસે કએસે
 છતુસે પરીસે અશરશે ફલકસે.
 મોહમદપે હે મુમતીલા કએસે કએસે
 મોહમદકી ઉમ્મત કો ઇવાને જન્નત
 ખુદાને કીયે હે અતા કએસે કએસે.
 શબેવસ્ત સદકેમે હઝરતકે અએ દીલ

કીયે હકને રાજ રાજા કએસે કએસે.
 ચલા અર્ધપર લોકે જીસ દમ નખીકો.
 કદમ રખતાયા બાદપા કએસે કએસે.
 જો ઉઠ જાએ કેફીકી આખુસે પરદા.
 કહી રાજ હક બર મલા કએસે કએસે.

ગઝલે. મુઝતર— — ૦.—

કબી ઇકરાર કરતે હય કબી ઇનકાર કરતે હય.
 વો હમ્મે વરંધકી શખમે બડી તકરાર કરતે હય.
 પીલાકર બાદએ રમી ફૂએ હય તુર્ય વો ફુમ્મે,
 કબી ગાફીલ બનાતે હય-કબી હુશ્યાર કરતે હય,
 હુવે બે રહમ વો બોસેપર ઇલાહી ખેર હો દેખે.
 હમારે વાસ્તે કયા હુકમ અમ સરકાર કરતે હય.
 મેરે મેહબુબકી સુરત અમર દેખે ખુદા જાને.
 બરેહમન દુર ગરદનસે અબી જુનાર કરતે હય.
 લખે બામ આઇગે બેશક તમાશા દેખીયે મુઝતર,
 તમાશા અપને દીલકા હમપે દીવાર કરતે હય.

ગઝલ-“શાને”-ખવાબ-તજ્જે-કબાલી.

મેને ખવાબ પે જાનકો શીદા કર દીયા.
 જો મોહબ્બત કા હક થા અફા કર દીયા.
 તેજી કુરકન કે તિનકે મેં ચુન્ક ને લગા.
 મેરે ઉપર ચે જાદુ સા કયા કર દીયા.
 તેરી તીરછી નીગાહ ને મારા મુજે.
 એક ઇશારે મેં મુજકા ફના કરદીયા.

તુમને યુધકુસે દીધ કયા નીકલે સનમ
કેહ સે કેદ્યુ કેા રહા કર દીયા
ઝપત કર ઝપત કરઅએ બરીઝે હઝી
તેરે નાલુને મેહશર બપા કર દીયા,

ગઝલે. મુઝતર-તજે-કંવાલી.

કબી માઅશુક બી આશીક સે વધા કરને
બે કે આશીક હે, ગમે રંજ સહા કરને
તુમતો માઅશુક હમારે રહો આશીક ન બં
ચે સીનમ આશીકે શયદા પે કીયા કરને
દીલ પીસે જાને હએ અદસાહરે શરાત ઉન
હથ રકતાર સે આલીમ ચે બપા કરતે
આખે શમ્મીર પીવાતે હે મસીહા એ ઝ
અપને બીમાર કી કયા ખુશ હવા કરને
ગાલીવા બેશે જધા નાઝ કર શમા આ
વે તો દીલ લેકે ફક્ત દાગ દીયા કરતે
પહલે દીલ લેતે હે અદાઝ દીખાકર મુઝા
શીર તો ચે શોખ દગા-બાઝ દગા કરને

ગઝલે-તાહર—

—૦—

મેરા સાબીર તો અખ દીલરૂખા હો ગયા
દેખનેહી ઝલક દીલ શીદા હો ગયા
આખ મીલતેહી લેને કે દેને પડે
મેને સમજા આ નાચા ઝોર કયા હો ગયા
તપ્ત શાકી કી મુજકો ઝુરરત હે કયા
મે તો સાબીર કે દરકા ગદા હો ગયા

કદર કરતે હે પગમ વાલે તેરી—હીંદ વાલે કાતો પેશવા હે
દીલ મે તેરી મોહખતને ધર લીયા -તુહે તાહેરકા તાહેર તેરા હે
“ખ્યાને ઈશક” તજે—ગઝલ—

નવો પરદેસે નીકલેગા ન હસરત દીલસે નીકલેગી,
હમારી લાશ લેકીન કુચએ કાતીલસે નીકલેગી.
તમન્ના એ હમ આગાશી ન મેરે દીલસે નીકલેગી
જો નીકલેગી તો મીલ કર ખંજરે કાતીલએ નીકલેગી.
ખુદયા અમ નીકલેગા તો ઉનકે દીલસે નીકલેગી.
ગીરાજો પડ ગઇ રજસમેં વો મુશકીલસે નીકલેગી.
ખીચેમી એક જગા તસવીર કયુ કર કે લેલાકી,
ન આપેમે, રહેગા યે ન વો મહેમીલસે નીકલેગી,
જયાદ હુસ્ન હે હુર મે દુન્યાકે હસીનોમે,
સદાકત મેરી બાનોકી યેબાખુલેમે નીકલેગી.
કેઇ બેસ્તો પા હમયા ન નીઝાલા હે ન નીકલેગા
નીકલનેકો તો દુન્યા કુચ એ કાતીલસે નીકલેગી.
મનાએગા મજીદ જરદો વો જલહી જાયગા.
કે હાહા કે આતીશી બીજલીમી બનકર દીલસે નીકલેગી,
“શાને મોહમદ”-તજે—ગઝલ—

ખમા મેરે તનમે ખ્યાલે મોહમદ,
છુપા મેરે દીલમે, જમાલે મોહમદ,
શુલામુને ઈનક છવાએ હે મુરદે,
યે મખ્શી નહી યે કમાલે મોહમદ,
હે શકુલ કમર છઝકા અદના કરીશમા.

ઊંચી ચામ કે પારે હે આલે મોહમદ,
કીતામે હીદાયત કે વરકે હે સારે,
હે જુમલે સહાયા વ આલે મોહમદ,
હુવા હમ ન હોગા કોઇ અએસા પએદા,
સમાપર અસદ મે મીસાલે મોહમદ,
નઈ-ગઝલ,

— ૦ —

મલાહી ખેર કીજીઓ આજ દમ રક રક કે ચલતા હે
હમારે બેકર પહેલુમે કોઇ દીલ મસલત હે
કબી સરમે કબી ચશમેં જીગરમેં આ કબી દીલમે
તુમારા દરદ ઉક કરે ઇન મુકામ પર ટેહલતા હે
જહાસે હમ નીકાલે કયા, ગએથે ગાલીયા દેકર.
વહીં કે આજ જોનેકા દીલે નાદા મચલના હે
કહીં અક બેલયા બી હએ કહી ખજર લી ચવતે હે
હમારા દીવ બેહાલત હમ હમાગ દીલ નીકલતા હે
નઈ-ગઝલ-તર્જે, કબાલી—

ગદાએ કુએ એહમદ હુ મેરે આગે ગની કયા હે
ખખના હએ દો આલમખ મદીનેકી ગલી કયા હે
ન રખ મોહતાજ દુન્યામે કીમીકા અપને બદુકો.
ખુદવદે જહાં તેરે ખખનેમે કમી કયા હે.
નઝારે આખસ છુપ કર મુજે ગજુર હે ઈસકા
જમાલે યાગ કા પરદા હુએ મેરી બદ ખોલ કયા હે
મરી જાતી હએ તડપી જાતી હએ ધબગએ જાતી હએ
ખુદ જાને મેરી ઉમેદ કે દમ પર બની કયા હએ.

શરણે ઈશકે વેા હએ કે દો આલમકો ભુલા દેગી
બડહેગી ઝોર બી હએ કેઢ બેહોશી અબી કયા હે.

મઝલે-તાહેર.

—:૦:—

અનલ એક દીન સબકો આકર રહેગી.

જસે જન કહેતે હે જાકર રહેગી

મઝા મોતકા સમકો ચખના પડેગા,

યે મીટીમે એક દીન મીલાકર રહેગી

કઝાકો યે સમજે કે સર પર ખડી હએ

યે હસતી કો શમકી મીટાકર રહેગી.

ખુલી હએ અખ આખે ન જુલો અનલકો.

યે કજે લહમે સુતા કર રહેગી

અનલ જરફી બાલી પર બેડીહે આકર.

તો દુ-યોમે ઉસકો ઉઠાકર રહેગી

ન છોડેગી ખાસી મોહુખત=નખી કી,

શરાખત તહુરા પીલા કર રહેગા

કઝા આએગી જન જાએગી તાહેર,

વો આકર રહેગી યે જાકર રહેગી

મઝલે-મીસ્કીન—

—:૦:—

અએ તુર્ક સવાર નવાહે અરબ, એહમદ નગરી બતલાદેના
કીસ રગમે હએ વો હુખીબ મેરા કુચવાકી ખમર મોહલાદેના.
કયા આયથે હમ કયા કરતે ચસે, જો કોડો કરારથે જુલ મએ
સમ હમ તો ખીગાડ ચયે મૈલા તુમ કામ હમારે બના દેના
રતીયાં સગરીમે તડપત હુ, ઝોર આરસે જરા ફરકત હે,

મોહે તુજ ખીન ચેન પડે નહી કાઈ રાહ મોહે બતલા દેના.
હએ રાત અધેરી ગોગડી શય નદીયામે બવર લગારાવત હે.
અએ ખેવટ પ્યારે મોહુંમદ તુમ મેરી નૈયા પાર લગાંદેના.
અય્ય હિંદમેં ચે મીસકીન ગરીબ દીન રાત બહોત ગભરાવતહે.
પાસ અપને મુજેતો બુલાઅએ રાહા મેરે દરદે છગરકીદવાદેના.
નઈ-ગઝલ, તજે-કંવાલી—

નેનામે રૂપ ખવાજ હમારે સમા રહા હય.
ઘટઘટમે વો સવરીયા રગત દીખા રહા હય
મોગલી બજાકે કાયા-કીયા મોહે દીવાના
જોગી બનાકે મુજકો દરદર શીરા રહા હય
સખીયા સુનો હમારી જાએગી બેકારી
પુરકા ઉઠકે સાબીર સુરત દીખા ગહા હય
ખીંચતા હય દીલ હમારા દુરી નહી ગવારા
શાયદ હમાગ પ્યારા હમકો બુલા રહા હય,
ખવાજકે દવારે આઠર ઢહે દો ચેમુશી સાબીર
અફલાકચે સીતમગર મુજકો સતા ગહા હય
“ખયાને ઈશક”-ગઝલ—

આશક કો યાર તુને બીરુમીલ બનાકે મારા
દેખા છઠ્ઠકો જલીમ જોબન દીખાકે મારા.
તીફતીકી પુચ હે તોકી કુચ હી જવાની ઉઠતી.
નીકલા છઠરમે જાલીમ જોબન દીખા મારા.
મેરી તમકસે કારીફ ધન બુલસે બકે કહેના.
આશીક કી કુચ બખર હે છઠ્ઠકો રૂબાકે માગ

આયા જો સહરપર હમારાથી નઝાકત
લાખુ અદાસે ઉસને એક યુલ ઉઠા કે મારા
હુશમત સે કયુ હે ખીમતા આકર ગુલસે લગળ
બેઠે બીઠાએ તુને ઉશ્કત બઝાકે મારા.

ગઝલે-“ઇશકે-હકીકી”, તબે-કંવાલી—

મદીને સરકે બલ જાએ સફર યુ હો તો બેહતર હય
કરે હર જગેપર સીજદા, અગર યુ હો તો બેહતર હય
કહે વો કોન હય તુ મે, કહુ શયદાએ એહમદ હુ
મેરી હુન્નત ફરીશતોસે અગર યુ હો તો બેહતર હય
તપે ગળસે વો સોઝા ઝોર, થે તેજે ઈશ્કસે ધાધલિ
જો દીલ યુ હો તો અઝા હય, જગર યુ હોતો બેહતર હય
ગમે એહમદમે અપના ચલતે, શીરતે દમ નીકલ જાએ
કહાની ઝીંઘીકી મુખેતેસર, યુ હો તો બેહતર હય
કમર મે હો અરીઝા ઝોર, દહાનમે હો ઝગા મેરી
રવા સુએ મદીનાં નામાબર, યુ હો તો બેહતર હય
ગમે ઈશ્કે માહમદ કી, ગીરાહ પડને લગી દીલમે
નીહામે ઇશ્કમે પયદા, સમર યુ હોતો બેહતર હય
પીલાએ માકીએ કોસર, યુલાકર જામ કોસરકો
મરે રોસે જઝા અય કયફ, ગર યુ હો તો બેહતર હય.

“ગઝલે-ઇશ્ક”-કંવાલી—

ન લટકો ખીડકીયોને, ગીર પડોગી બેહતર દેખો,
ઇશારા મે બી કરતા હુ જરા મેરી તરફ દેખો,
કીમી કમસીનપે નાહક તુમ અપની જાન ખોતે હો,

જરાસા દેદો દીલ મુઝકો તો શીર મેરા જીગર દેખો;
મુઝે માલુમ હે તુમ ગીર પડોગી આજ-કલ-પરમુ,
જરા નામુક બદન, પતલી કમર, કુચ ગોર કર દેખો,
કાસી ગોરે બદનકો દેખકે તુમ હો ગઈ શએદા,
હે કાસકી ધનતેઝારી, મેરી ન મેરી તરફ દેખો
મઝલે-આતીશ-કંવાલીએ, છમનીજન.

ઇસ કદર આખે મેરી મેહલે તમાશા હો ગઈ
પુતલીયા પથેરાકે આખીર સગે મુસા હો ગઈ
રૂએ રંગીમે બી વો જેમુએ ખત હય દીલ ફરેમ
બુટીયા બી ઇસ ગુલીન્તાકી તમાશા હો ગઈ
આગકો સર સખઝ બારાને બદારીને કીયા
શાએરોકે વાસ્તે તશખી હે પયદા હો ગઈ
સુરને ઝાઝુર બુદે ઉસકી અય ઉડતી તો હૈ
ચશમએ ખુરશીદ તક પોહચી તો દગ્યા હો ગઈ
જી મ તરફ સોદેમે ઉન ઝુટકોકે મે વહશી ગયા.
દો તરફમે દો બલાએ મેરે પયદા હો ગઈ
કાફમે બી સીખ મેહા હુને આલમ ગીરમ
આતીસ અપને ચારકી, પરીયા બી શયદા હો ગઈ
કંવાલી, બેગમજન-હરદેવાલી—

દો ગેઝ જવાનીપે મ્યુ ઇતગએ હુવે હો, —
ધોકેમે શમેનારકે ક્યુ આએ હુવે હો,
દુન્યા જીમે કેદતે હૈ મેરી નયે સરા હય,
કોઈ નહી રહેનેકા ચહા દોન રહા હય,

જુઝ ઝાતે ખુદાવદે જહા કીસકો બકા હય,
 કયુ ઔરકી બાનેપે ચકી લાએ હુવે હો—દોરોઝ
 સય હય કે કીસીકા કબી એક દીન નહીં રેહતા,
 એક હિમર નહીં રહતી હય એક સીન નહીં રેહતા,
 મમતુન બી મીનત કશે મોહસીન નહીં રેહતા,
 કયુ વરતમે અપને હમે તરસાએ હુવે હો—દોરોઝ
 તુમ આખે કરમ હોકે મીસે હો મેરી ગલામે, -
 તુમ આતીશે ઉલફત હોકે ગહેને લગે દીક્ષમે,
 તુમ નુરે તજહા હોકે ચમકે મેરે તીક્ષમે,
 પુતલી-હોકે આખેમે જગે પાએ હુવે હો—દોરોઝ
 કયુ ફક્સે નારાઝ હો તુમ ખાત યે કીયા હે,
 કયા ઇસકા ગુનાહ હય બલા કયા ઇસકી ખતા હય,
 મઝબુમ હય ગમદીદા હય મદખુસે બલા હય,
 કયુ ઇસપે અખમ કોહે સીતમ ઢાએ હુવે હો,—દોરોઝ
ગઝલે-મીરઝા. કબાલી, મુનવરખાન, નસીરાબાદી

મુનતાહી નહીં હય છુતે બે પીર હમારી,
 અફસોમ મુનાએ કીસે તકરીર હમારી.
 દીલ લેનેહો લેકીન ઇસે પામાલ ન કરના,
 પુછ હય ચેહી બસ ચેહી જાગીર હમારી,
 હાઝીર હૈ જો છ આહે સજા દીછયે લેકીન,
 બતલાઇયે પહચે હમે તકસીર હમારી,
 ઉલફતમે યે એક તુરફ તમાશા નઝર આયા,
 તકતે હૈ તહયુરસે વોહ તસવીર હમારી,

મીરજા હમે ખુશીદે ક્યામતકા નહીં કર,
ધમદમદે હે હજરતે શાખીર હમારી,
કલ્વાલી—જહૂનજાન. પટનાં.—

હમે મનઝર આજ ઉનકો ખુશાનાહે ખુશાનાહે,
ખુશાકર દાગદિલ અપના દીખાનાહે દીખાનાહે,—
હુજુમે દાગદિલ ક્યા પુછતે હો મેરે સીનેમે,
ખજાનાહે, ખજાનાહે, ખજાનાહે ખજાનાહે,—
જીર મેરા તેરે તીરે નિગાહકા એક મુદ્દતસે,
નિશાનાહે, નિશાનાહે, નિશાનાહે, નિશાનાહે,—
કહે ક્યા ઉસપરી સે વોહ મુઝે કેહને નહિ દેતા,
દીવાનાહે, દીવાનાહે, દીવાનાહે, દીવાનાહે,—
હસુ કયુ કર ન ગેરે સે કે મનઝર આપેકો મેગ,
રજાનાહે રજાનાહે, રજાનાહે, રજાનાહે,—
ગદાદતમે મેરે અઅનક ઝમાને તેગે કાનીલપર,
ફસાનાહે, ફસાનાહે, ફસાનાહે, ફમાનાહે,—
ન બડકે દીલમે રમઝ એક આગ કયુ આસુન જગીહો,
કે શોવા વા મુખીએકા લગાનાહે લગાનાહે—

ગઝલો—ગકુર. કલ્વાલી, અમીરજાન, અહમદાબાદ

યા ગર્બરસે રહે યા દમને મુસાફાન રહે,
જાન જાતી રહે ક્યા ગમ હે મગર ખાન રહે
નગરે ધરતે મુઝે નમ નહીં પગ ગમ મે હે
જાન વોહ કીજો જામે કે મુસાફાન રહે
નીલ આપોને હ ગમમાઈ હુજ હે ચીતવન

સમ્ય બતાઓ કે મેરી જન કહા રાત રહે
 નગ્નકે વકતમુઝે છોડકે જાને હો કહા,
 જીંદગી-મર તો મેરી જન મેરે સાથ રહે
 જન હાથોમે રહે તાકમે ધંમાન રહે,
 હાથ ઇસ ઇસ્કમે હિંદુ ન મુસલમાન રહે,
 બાત જાનેકી જબી દીલમે ખુશી હોવે ગકુર,
 યારબી સાથ રહે મોસીમે બરસાત રહે
કંવાલી-મેહબુબજાન, સીકંદરાબાદી.—

તુમ તો ખફા હો હમકો ગલેસે લગાયે કોન,
 ફરમાઇયે તો દીલકી લગીકો ખુશમે કોન,
 આશીક સમઝકે કરતે હો નાજુક મીઝગીયા,
 મર હમ નહો તો નાજી તુમ્હારે ઉઝાયે કોન,
 હમે બલાસે કમ નહો ઇન ગેમુઓકા ખમ
 ફરેમે જન ખુશકે દીલકો ફસાયે કોન
 આવાદગીયે દસ્તે મુઆરક હો કયેસે કો,
 ઉઝે તુમ્હારે કુચેસે બચકે ખીણયે કોન
 વોહ નાઝસે ઝમીયે રખતે નહી કદમ,
 કબરે શહીદ નાઝકો ઠોકર લગાયે કોન
મઝલે-નીઝામી—(જહરાબાદ, બરખાદ)

નખીજી નહ્યા કગે મોરી પાર નખીજી.
 આન ફસા હય તઆલીમે એઝા, નાવ પડી મજબૂદ-નખીજી.
 જમત સોવત તુમકો પુકારે જ્યા રહન બેચેન—નખીજી.
 હર્દ મિશ્રએ પાર લગાઓ, બેહેરે હસન હુસેન નખીજી.

. યહી કહે મે પુકાર—નથીજ.
 ખેડા પાર લગાવન હારે, તુમ રાજનકે રાજ નથીજ.
 ઘસ તુમ્હારા કિરકો પુકારે, કોન રખે અખ લાજ નથીજ.
 . કોન હય પુછન હાર—નથીજ.

આપ હખીએ ખુદાએ અકરમ, આલમ કે સરકાર નથીજ.
 દુર કરો મેરાબી યહે ગમ, ખેડા કરદો પાર નથીજ.
 .. . ઓ અહમદ મુખ્તાર—નથીજ.

તુહકી કિસ્તી તુમને બચાઇ, યા શાહે કોનેન નથીજ.
 મુજકોબીદો ગમસે રિહાઇ, દિલસે બહોત ખેચેન નથીજ.
 જનકો નહીં હય કરાર—નથીજ.

હકને તુમ્હે ગરદુપે ખુદાયા, બેજકે ખાસ પુરાક—નથીજ.
 મચ બી હુ દરપે તુમ્હારે આયા, હોકે બહોત મુસ્તાક—નથીજ.
 શાહી હય તેરે દરકી ગુલામી, અય શાહે જશાન—નથીજ.
 દેવડી પર હાજર હય નિઝામી, ધરપર બી એક નિગાહ—નથીજ.
 .. . કરમ કરે શહે અબરાર નથીજ.

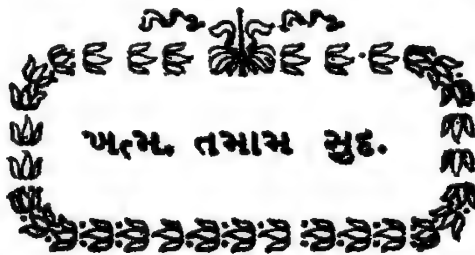
ગઝલે ઇમામ—કબાલી.

નકશા તેરી સુરતકા હમકો બી દીખા દેના,
 એક જામ તેરે હાથોસે હમકોબી પીલા દેના
 રખસે નીકામ હડાલે મેરા મસીહા તુ હે,
 આવાજ લનતરાની હમકોબી સુના દેના.
 કરતા હુ અહો જારી આવાજ ખુલંદી સે,
 ખાદીમ તેરા હુ મપે બી રોઝેપે ખુદા લેના.

તજ ખીન સદા રહુગા બેચેન મેરા સાખીર,
મેરા મચ્છીહા તુ હે કમલીમે છુપા લેના.
ચુહી રહે તો બેહતર સાખીર તેરી મોહખ્વત,
શાધર ઈમામ કોબી દીદાર દીખા દેના.

ગઝલ—(દીપ્તી જાન-ખાંખાઈ)—

અય હૈ દિલ બતાદે કય તક તુ કમ ન હોગા,
હમદમ બનેગા કિસ્કા જબ મેરા દમ ન હોગા.
નુસબે હમાર લિખીએ હરગીજ શકા ન હોગા,
ધકરાર વરતે જાના જબ તક રહમ ન હોગા.
ચહે દમ અમર હમારા જનુપે તેરી નીકસે,
મરનેકો ગમ દિર હમકો તેગી કસમ ન હોગા.
તુરબતપે મેરી આએ ગમરોકો સાથ લાએ,
બાદે સખા બતાદે કયા કયા સિતમ ન હોગા.
પૂરકતમે તેરી પ્યારે રૈતા હય એક જમાના,
વોહ કોનસા બશર હય જસે રજે ગમ ન હોગા.

હમારી છપાવેલી. પુકોના અત્રેના, એજટ —

કકર, આજુનંદા ગોપાલદાસ.

અચ્છા કામ. ઔર સસ્તા દામ

ઇસ્સે જ્યાદા આપકો કયા ચાહીયે-

આગર આપકો નાટક, નોવેલ, વાર્તા, ગઝલ, કવ્વાલી, ગાયન, બદુ, હુન્નર, ફીરસા, કહાની, વગયરે, ફીસીલી કીતાબકી જરૂરત હો તો એક દફા જરૂર નીચે લીખે હુવે પત્તે પર તલાશ કીજીયે, હમારે ચહાં આપકો અચ્છા કામ ઔર સસ્તા દામકા જરૂર નફા હાંસીલ હોગા. કોઇ લી, કીતાબ (બુક) કી જરૂરત હો તો એક વાર.

— જરૂર લીખો!—

એક દુસરી ખાત.

અગર આપકો કમતી સુડી, સે બેપાર કરનેકી મરછ હો, અગર આપ કીતાબ (બુક) બેચનેકા ધંધા કરતે હો, અગર આપ ફેરી ફર કે બુકો બેચનેકી ખાઇશ રખતે હો, તો અમેરે વ્હાંકી છપી હુધ ચોપડી (બુકો) જરૂર મગાઇએ. સાવ બેહદ સસ્તે હે, આપકો ઉસ્મે બી જરૂર નફા હાંસીલ હોગા, કયોંકે, હમારે વ્હાંકા કામ બેનમુન હે એ ખાત તો માલકો દેખને જે આપકો જરૂર કબુલ કરના પડેગા છુટક ઔર જથ્થાબંધ માલ લેનેકે લીયે લીખો!—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

ઠે રાણીતળાવ-સુરત

મુચ્ચના:-ખાલી જવાબ કે લીયે જરૂર મીપવાઈ કચાઈ લીખે દરેક માલ વી પી પોષ્ટરો ભેજ બચગા

તાકીદે મંગાવો

તૈયાર છે

ઝવહરે-મેહરીલ

૩૩૩૩ યાની ૬૬૬૬

પરસ્તાને

ગૌહર

કીમત રૂકતે

દશ આના

પાંચેજ ગુદું

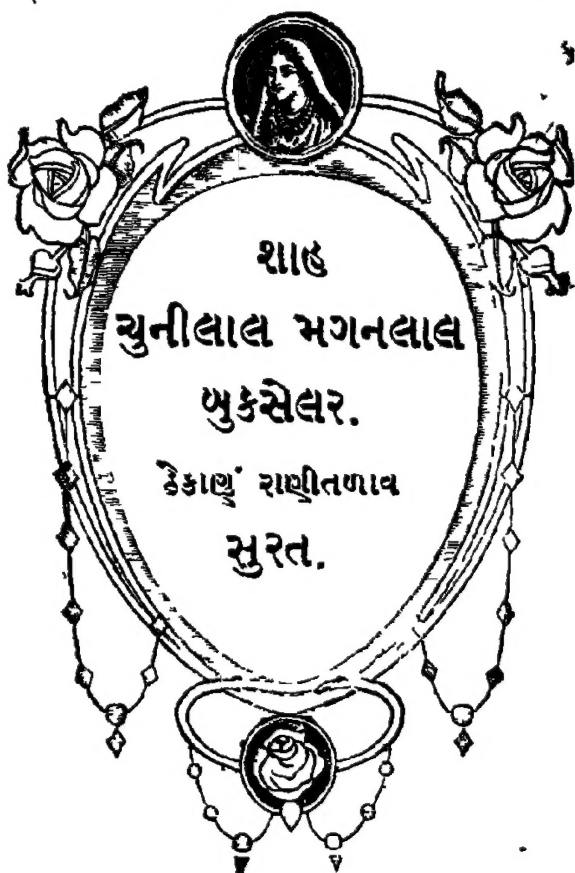
મથવાનું ઠેકાણું

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર

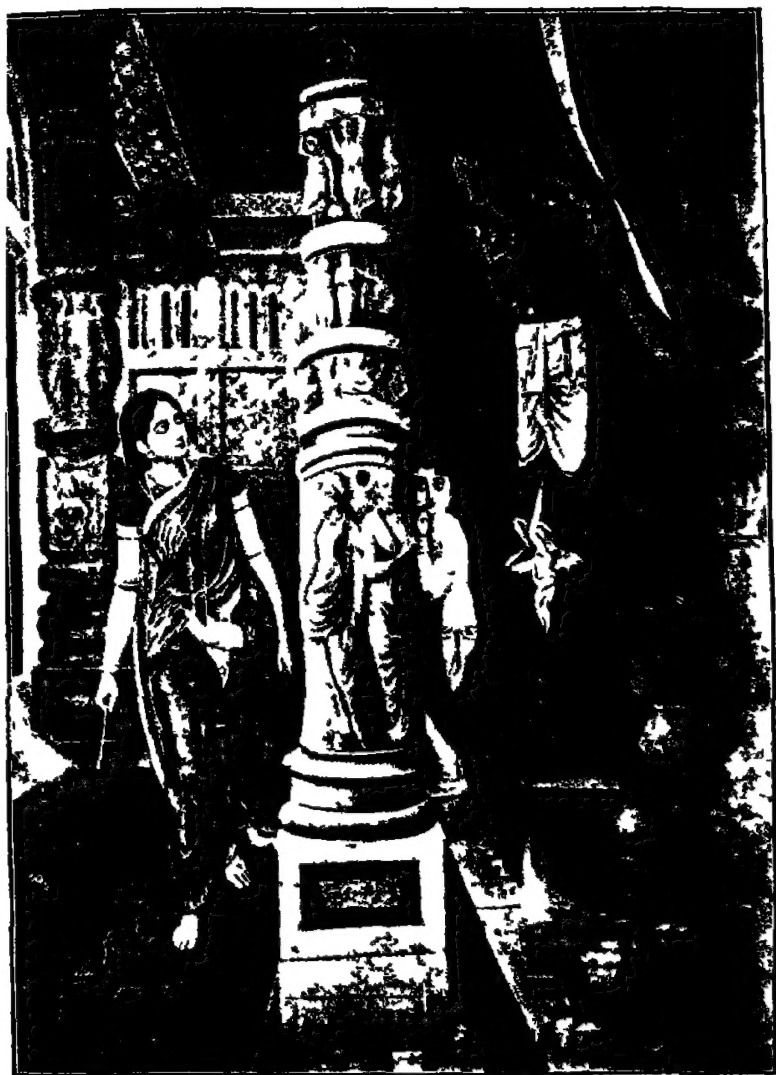
ઠેકાણું રાણીતળાવ—મુરત

અનાવલ અધુ. પ્રેસ, અરાનપુરી ભાગળ-મુરત

જો તમારે સારાં અને સસ્તા પુસ્તકો ખરીદવા હોય?
તો નીચે બતાવેલું 'સરનામું' જરૂર યાદ રાખજો

બહાર ગામના ઑર્ડરોપર પુસ્તકો ધ્યાન આપવામાં
આવે છે. દરેક માસ વીં વીં થી મોકલવાનો
રીવાજ છે વધુ ખુલાશા માટે પત્ર વ્યવહાર કરો,

— કચ્છ —

ખૂની મેના.

અધ્યાત્મિક સંસ્કૃતિ

પ્રપંચી પ્રમદા.

— સ્વચ્છ —

અહીં આપણે મુજબ મુજબ

કીટકટાણ નવલકથા.

કે નાવકે ખાદ્ય ક્રમો અને
પ્રપંચની વળાંકથી પરીપૂર્ણ
લોક લોકમયી લોકપુર. એક વા-
જીવન વાળા. અન્ય વિશ્વી મદક વળાંક

— કીટકટાણ —

આઠ આના

પાણીનું મુદ્દુ પાણીથી ખાર આના.
નામ નાનાવવાનું ત્યાં મળવાનું કેટલાં

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ ખુદમેલ
સાહિત્ય-સુરભ.

